176411

T.C. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEŞERİ İKTİSADİ COĞRAFYA ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇUBUK ŞEHRİ

HAZIRLAYAN :ÖZGÜL ERTUNÇ AKDOĞAN

NUMARA: 2501960244

DANIŞMAN: DOÇ. DR. ORHAN GÜRBÜZ

İSTANBUL
2000

T.C. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEŞERİ İKTİSADİ COĞRAFYA ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇUBUK ŞEHRİ

HAZIRLAYAN :ÖZGÜL ERTUNÇ AKDOĞAN

NUMARA: 2501960244

DANIŞMAN: DOÇ. DR. ORHAN GÜRBÜZ

İSTANBUL
2000

İÇİNDEKİLER

COĞRAFİ KONUM----------3-4

1. BÖLÜM

ÇUBUK VE ÇEVRESİNİN FİZİKİ ÖZELLİKLERİ

1-A- Jeomorfolojik Özellikler----------5-7

1-B:İKLİM VE HAVA ŞARTLARI ----------8

1-B- 1- Sıcaklık----------9

1-B-2- Yağış----------10-11

1-B-3- Rüzgar----------12

1-C - SU KAYNAKLARI:----------13-14

1-D – ÇUBUK VE ÇEVRESİNİN BİTKİ ÖRTÜSÜ---15

2.BÖLÜM

ŞEHRİN TARİHİ----------16-18

3.BÖLÜM

NÜFUS ÖZELLİKLERİ

3-A- Nüfus Gelişimi----------19-33

3-B-Nüfusun Eğitim Durumu----------34-35

3-C-Nüfusun Mesleklere Göre Dağılımı----------36

3-D- Nüfusun Mahallelere Göre Dağılımı----------37

4.BÖLÜM

YERLEŞİM ÖZELLİKLERİ

4 –A- Yerleşme Saha İlişkisi----------40

4 –B- Şehrin Yerleşim Düzeni ve Gelişme Yönü—41-42

4- C-Cadde ve Sokak Sistemi----------43-45

4- D- Mahalleler----------46-48

4- E- Mesken Özellikleri----------49-50

4- F- Alt Yapı Durumu----------51

5.BÖLÜM

ÇUBUK ŞEHRİNİN GENEL FONKSİYONLARI

5- A – İktisadi Fonksiyonlar----------53

5- A- 1-Ziraat Fonksiyonu----------53-55

5-A- 2- Ticaret Fonksiyonu----------56-57

5-A- 3- Sanayi Fonksiyonu----------58-62

5-A-4- Turizm Fonksiyonu----------63-65

5-A-4- Turizm Fonksiyonu----------63-65

5-A-5- Ulaşım Fonksiyonu----------66-70

5-B- İdari Fonksiyonu----------71-81

5-C- Sağlık Fonksiyonu----------82-83

5-D- Eğitim –Öğretim Fonksiyonu----------84-85

SONUÇ VE ÖNERİLER

ÇUBUK ŞEHRİNİN
TÜRKİYE' DEKİ COĞRAFİ KONUMU

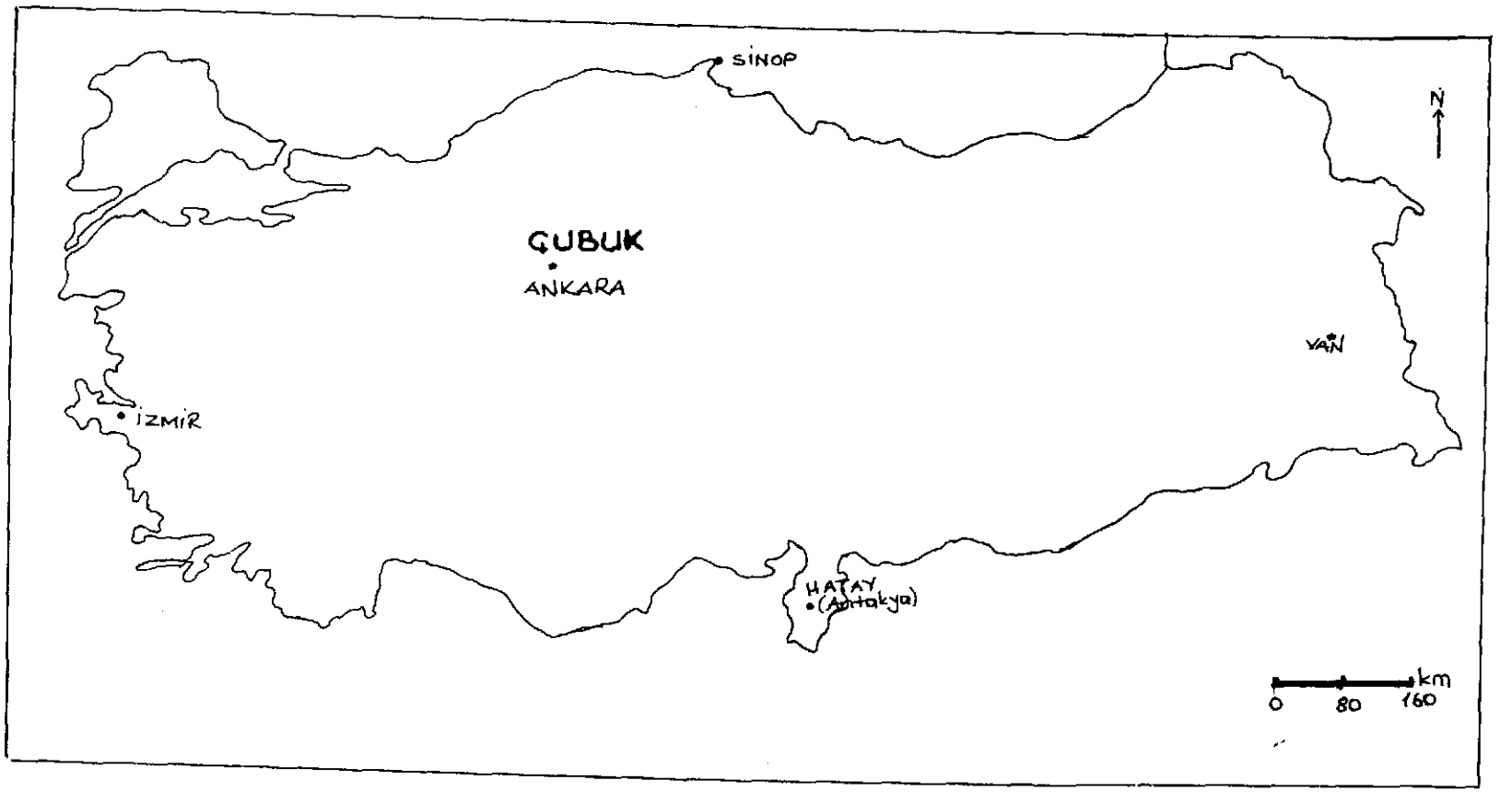

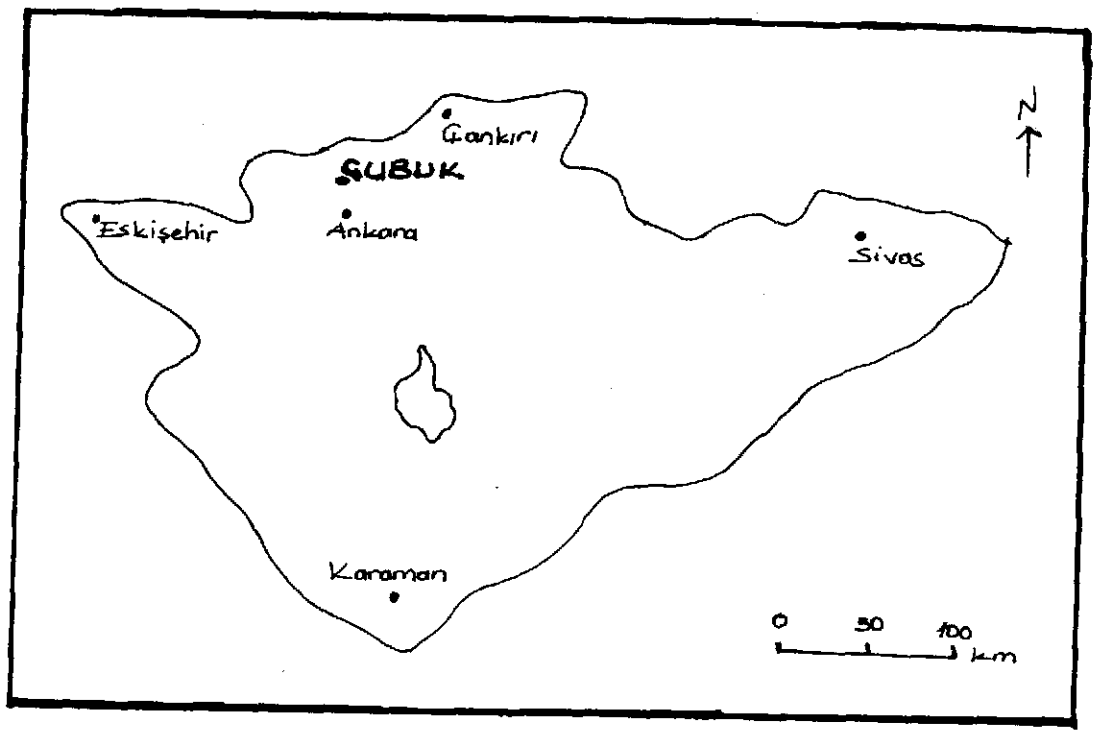

ÇUBUK ŞEHRİNİN
İÇ ANADOLU BÖLGESİNDEKİ COĞRAFİ KONUMU

COĞRAFİ KONUM:

Çubuk, İç Anadolu Bölgesinde başkent Ankara' ya bağlı bir ilçe merkezidir. Ankara'nın kuzeyinde, 43 km' lik mesafede bulunmaktadır.

Şehir, Çubuk çayının meydana getirdiği ova üzerinde kurulmuştur. Bu ovanın etrafı dağlar ve tepelerle çevrilidir. Ovanın doğusunda Karbasan dağı(1220 m) ve İdris dağı(1992 m), güneyinde Elma dağı(1862 m) ve Hüseyin gazi tepesi(1415 m), batısında Çiçek dağı(1338 m), Mire dağı(1635 m) ve Sedlik tepe(1535 m), kuzeyinde ise Aydos dağları yer almaktadır ve şehir Aydos dağlarına doğru yaslanmış durumdadır. Bu konumu şehre savunma açısından bir avantaj sağlamıştır, ayrıca şehrin bu dağların arasında yer alan bir ovada kurulmuş olması, ikliminin çevresine göre daha ılıman olmasında etkili olmuştur.

"Ankara Vilayet-i Salnamesi" adlı eserde(1288 Hicri, 1871 Miladi), o dönemdeki ismi ile "Çubuk Abad" kasabasının kuruluş yerine dair şunlar söylenmektedir:Kazanın batısında Zir kazası ve Şorba nahiyesi ile kuzeyde Kenguri sancağına bağlı Karapazar ve Şabanözü nahiyeleri, doğusunda ise Kal'acik ve Bala kazaları bulunmaktadır. Merkez kaza olan Çubuk Abad, Aydos dağı eteklerinde, Çubuk çayı kenarındaki ovada kurulmuştur ve Ankara'ya 8 saatlik mesafede yer almaktadır.

Evliya Çelebi ise Çubuk' u 1648 yılının şubat yada mart aylarında ziyaret etmiş ve Çubuk' un, Çubuk ovası üzerinde kurulmuş 7 nahiye ve 70 köye sahip olan bir kaza olduğunu belirtmiştir (1).

Bu belgelere göre Çubuk şehri çok uzun bir süreden beri Çubuk ovası üzerinde yer almaktadır.

Çubuk'un kuzeyinde Çankırı ve Çankırı iline bağlı Şabanözü ve Orta ilçeleri bulunmaktadır. Batısında Kızılcahamam ve Kazan ilçeleri, doğusunda Akyurt ilçesi, güneyinde ise Elmadağ, Altındağ ve Keçiören ilçeleri ile Ankara ili bulunmaktadır.

Şehir, Ankara-Çankırı, Ankara-Esenboğa, Ankara-Çankırı-Kastamonu karayollarının kavşak noktasında yer almaktadır. Ayrıca, şehrin 12 km güneyinde yurtiçi ve yurtdışına seferlerin yapıldığı Esenboğa havalimanı bulunmaktadır.

1- **Evliya Çelebi :1970. Seyahatname . Fasikül 9. Yay : Zuhuri Danışman İstanbul. S:125.**

Şehrin, bu yolların kavşağında yer alması ve de Ankara şehrine ve Esenboğa havalimanına yakınlığı nedeniyle, Ankara-Çubuk karayolu üzerinde pek çok sanayi tesisi kurulmuştur. Bu sanayi tesisleri, Çubuk şehrinin gelişiminde önemli rol oynamaktadırlar.

Çubuk şehrinin iklim özellikleri, İç Anadolu Bölgesinin iklim özellikleri olan karasal iklim ile Karadeniz ikliminin bir karışımı durumundadır. Şehrin iklimi İç Anadolu bölgesinin karasal iklim özelliklerinden özellikle yağış rejimi ile ayrılır. Yağış rejimi açısından Karadeniz iklimine yakın bir karakter taşır. Bu iklim özelliği, şehir ekonomisi için çok önemli bir fonksiyon olan tarım ve hayvancılığı olumlu yönde etkilemektedir.

Şehir, verimli bir ova üzerinde bulunmaktadır. İklim şartlarının olumluluğu ve ovanın Çubuk çayı tarafından sulanabilir olması, ovada tarım şartlarının gelişimine ve buranın tarih boyunca yerleşim alanı olarak kullanılmasına olanak sağlamıştır.

Çubuk, coğrafi konumunun sağladığı bu avantajlar sayesinde, hızla gelişen bir şehir olmuştur.

1. BÖLÜM:

ÇUBUK VE ÇEVRESİNİN FİZİKİ ÖZELLİKLERİ:

1-A- JEOMORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ :

Türkiye'nin bu günkü rölyefinin oluşumunda , genç tektonik hareketlerin etkileri olmuştur (2). Yapılan çalışmalar sahanın jeomorfolojisine de en büyük etkiyi, genç tektonik hareketlerin yapmış olduğunu göstermiştir (3-4) . Çubuk ve çevresinde genç tektonik hareketlerin sebep olduğu , horst ve grabenler yer almaktadır. Başka bir ifadeyle Ankara -Çubuk -Etimesgut ovaları , genç tektonik hareketlerle oluşmuş çöküntü ovalarıdır. Çubuk ovası kuzeydoğu-güneybatı yönünde çökmüş ve çevresi kısmen yükselmiş bir depresyondur. Ankara -Etimesgut ovaları ise doğu-batı yönlü fayların eşliğinde çökmüştür. Çubuk ovası ile Ankara Etimesgut ovası arasındaki kütle yükselmiştir (5). Çubuk çayı bu yükseltiye saplanmıştır.

Ova tabanı yaklaşık olarak kuzeydoğu-güneybatı yönündeki faylarla çökmüştür. Ova tabanında D.S.İ. tarafından yapılan sondaj çalışmalarında 300 m 'ye kadar inildiği halde ana kayaya rastlanamamıştır. Ayrıca yine yapılan çalışmalar, derince vadilerin açılmasında da genç tektonik hareketlerin etkilerinin büyük olduğunu göstermiştir. Yine genç tektonik hareketlerin etkileri sonucunda bölgede çeşitli zamanlarda volkanik faaliyetlere rastlanmıştır(Karagöl ve yakınlarında görüldüğü gibi).

2-Ardos M. -- Türkiye Jeomorfolojisinde Neotektonik S: 1-3

3-Yılmaz E.-- 1984. Çubuk Barajı ve Hüseyin Gazi Arasındaki Yerin Fiziki Coğrafyası Ankara Ünv. D.T.C. Fk. Lisans Tezi. Sayı : 20 S: 7-8

4- Elden B. -- 1986 . Çubuk Ovası ve Çevresinin Fiziki Coğrafya Özellikleri. Ankara Ünv. D.T.C Fk .Lisans Tezi . Sayı : 30768 S: 9-10

5- Yılmaz E.-- 1984. Çubuk Barajı ve Hüseyin Gazi Arasındaki Yerin Fiziki Coğrafyası Ankara Ünv. D.T.C. Fk. Lisans Tezi. Sayı : 20 S: 11-14

Çubuk Şehri Çubuk çayının meydana getirdiği ova üzerinde kurulmuştur. Ova içerisinde yükseltileri farklı pek çok taraça bulunmaktadır. Bu taraçalar ova içerisinde dalgalı bir yüzey meydana getirmektedirler. Ova içerisinde yer alan taraçaların oluşum nedenini şu şekilde açıklayabiliriz (6) .

a-Havzanın dış drenaja bağlanması.

b-Üst pliosen düzlerinin oluşumu .

c-Üst pliosen düzlerinin oluşumunu takiben toptan yükselme ve gençleşmenin meydana gelmesi .Bu gençleşme ile ilgili olarak akarsuyun yatağını derinleştirmesi devamlı değil, duraklamalarla oluşmuştur. Yatağın derinleşmesi sırasında Çubuk Çayı Hüseyin Gazi volkanik kütlesinin bulunduğu sahaya gömülmüş, burada epijenik bir boğaz meydana getirmiş ve bu volkanik kütle üzerine bu gün Çubuk I Barajı kurulmuştur. İşte bu boğaz boşalmayı kontrol etmiş ve yavaşlatıcı bir rol oynamıştır. Bunun sonucunda da duraklamalar ve yavaşlamalar esnasında çeşitli seviyelerde taraçalar oluşmuştur.

Epijenik Boğazlar önceleri üstü yumuşak tabakalarla örtülmüş yerlerde sonraları akarsuların yataklarını derine kazmaları sonucu , akarsuların dipteki sert kayaçlar içinde gömülerek burada derin boğazlar açmaları ile meydana gelirler (7). Çubuk şehrinin kullanma ve içme suyunun karşılanmasında önemli bir etkiye sahip olan Çubuk I barajının üzerine oturduğu epijenik boğaz ise şu şekilde meydana gelmiştir. Çubuk ovası çevresinde dört ayrı seviyede aşınım ve birikim yüzeyleri bulunmaktadır. (Bu yüzeylerin seviyeleri; 1600-1400 , 1350-1200, 1200-1110 , 1110-1050 m lerdeki seviyelerdir) (8). Havzanın 1110-1200 m seviyelerine kadar dolması (bunlar üst pliosen dolgu yüzeyleri) ve o zamanki ova tabanının meydana gelmesini sağladıktan sonra , Çubuk çayı dış drenaja bağlanmıştır.

6-Elden B. – 1986 Çubuk Ovası ve Çevresinin Fiziki Coğrafya Özellikleri. Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fk. Lisans Tezi. Sayı: 30768 S: 16-17-18

7-İzbırak R. - 1992 Coğrafi Terimler Sözlüğü . S: 119 İstanbul .

8- Elden B. – 1986 Çubuk Ovası ve Çevresinin Fiziki Coğrafya Özellikleri. Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fk. Lisans Tezi. Sayı: 30768 S: 16 .

Üst pliosen sonlarında meydana gelen toptan yükselme ve gençleşmenin sonucunda eğim seviyeleri farklılaşmış olacağından akarsuların su bölümü çizgileri de değişerek ayrı ayrı yataklara drene olmuşlardır. Ankara –Etimesgut ovalarını birbirinden volkanik eşik ayırmaktadır. Bu eşik Hüseyin Gazi kütlesinin de bir parçasıdır. Volkanik kütlede gömülümüne devam eden Çubuk Çayı derinleşerek bir boğaz oluşturmuştur. Bu boğaz üzerine 1936 yılında Çubuk I Barajı inşa edilmiştir(9).

Ova tabanı Çubuk çayı boyunca uzanmaktadır. Çubuk şehri sırtını Aydos dağlarına yaslayarak çay kenarında ova üzerinde kurulmuştur. Taraçalarla kaplı ovanın en geniş yerine ise Esenboğa köyü civarında ulaşılmaktadır. Esenboğa köyü civarında ovanın bu kadar genişlemesi ayrıca Ravlu deresinin meydana getirdiği birikinti yelpazesinin de bulunması nedeniyle Esenboğa Hava Limanı burada kurulmuştur. Ova içerisindeki Alüviyal kalınlık 25-30cm civarındadır. Ovada Çubuk çayı boyunca alüviyal dolgulu alanlarda sulu tarım yapılmaktadır. Bu alanlar sebze ve meyve bahçeleri ile doludur. Bu alanlar ise Çubuk şehrinin hemen yakınında bulunmaktadır.

Ovaya ulaşan dereler güçlerinin azalması sonucunda birikinti koni ve yelpazeleri oluşturmuşlardır. Ravlu Deresinin üzerindeki yelpazeyi buna örnek olarak gösterebiliriz. Bu yelpaze alçak taraça seviyelerine uygunluk gösterir. Bu yelpaze üzerine Esenboğa Hava Limanı kurulmuştur. Ravlu Deresi bu kesimde kuzeye doğru dönmüştür. Bunun nedeni Esenboğa Hava Limanın burada olması sonucunda yapay olarak yön değiştirmesidir.

Birikinti konilerinin üzerinden şehir için çok büyük öneme sahip olan Ankara – Esenboğa , Esenboğa –Çubuk karayolları ile şehri köylere bağlayan diğer tali yollar geçmektedir.

9-Elden B. – 1986 Çubuk Ovası ve Çevresinin Fiziki Coğrafya Özellikleri.
Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fk. Lisans Tezi. Sayı: 30768 S: 16 .

1-B- İKLİM VE HAVA ŞARTLARI:

İnsan topluluklarının, eski çağlardan beri, yeryüzünde yerleşmek için tercih ettikleri yerler, uygun iklim koşullarının bulunduğu alanlar olmuştur. İklim , insanların yerleşme alanlarının seçimini etkileyen önemli faktörlerin başında gelmektedir. Ilıman(Mutedil) iklim şartlarına sahip olan yerler, nüfusun yoğun olduğu alanları oluştururken; sert iklim koşullarının hüküm sürdüğü yerler ise, yaşam şartlarının zorluğu nedeniyle, insan yerleşiminin daha az olduğu alanları oluşturur.

Çubuk şehrinin bulunduğu Çubuk Ovası elverişli iklim koşulları nedeniyle, eski zamanlardan günümüze kadar insan yerleşmesine sahne olmuştur.

Çubuk' un iklimi İç Anadolu Bölgesi genelinde görülen karasal iklim şartlarına göre farklılaşmış bir karakter gösterir. İç Anadolu Bölgesi genelinde görülen karasal iklim ile Karadeniz ikliminin bir karışımı olarak göze çarpar. İç Anadolu Bölgesi genelinden farklı olarak daha fazla yağış alır. Yaz kuraklıkları azalmıştır. Bu nedenlere bağlı olarak tarım olumlu yönde etkilenmiş ve ovada gelişmiştir. Yağışa bağlı olarak ot örtüsünün artması hayvancılığın da gelişmesini sağlamıştır.

Çubuk'un etrafı dağlarla çevrilidir(Doğusunda Karbasan ve İdris dağı, güneyinde Hüseyin gazi ve Elma dağı, batısında Çiçek ve Mire dağı ve de Sedlik tepe, kuzeyinde ise Aydos dağları). Şehrin bu dağlar arasında çukur bir alanda kurulması, çevresine göre daha ılıman bir iklim karakteri göstermesine neden olmuştur.

İklimindeki bu elverişli şartlar ile Çubuk, yüzyıllardır insanların yerleşim gösterdiği bir şehir olmuştur.

Şehrin sıcaklık , yağış ve rüzgar durumları aşağıda anlatılmıştır.

1-B-1-SICAKLIK:

Çubuk meteoroloji istasyonunun 1971 ve 1998 yılları arasında yaptığı ölçümlere göre yıllık ortalama sıcaklık 10.3 °C dir.

1971-1998 yılları arasındaki rasat sonuçlarına göre şehrin mevsimlere göre sıcaklık dağılımı ise şöyledir. Kış mevsiminin sıcaklık ortalaması 1.5 °C , ilkbahar mevsiminin sıcaklık ortalaması ise 14.3 °C dir. İlkbahar mevsiminde sıcaklığın yükselmeye başlaması sonucunda karlarda erimeye başlar . Bunun sonucunda ise Çubuk çayında su seviyesi yükselir ve bu dönemde zaman zaman taşkınlarda meydana gelmektedir. yaz mevsiminin sıcaklık ortalaması 19.3 °C , sonbaharın sıcaklık ortalaması 5.7 °C dir.

Yıllık ortalama en yüksek sıcaklığa sahip olan aylar , 21.1 °C ile temmuz , 20.5 °C ile ağustos aylarıdır . En düşük sıcaklığa sahip olan aylar ise –1.2 °C ile ocak, 0.6 °C ile şubat aylarıdır. 27 yıllık rasat sonuçlarına göre yaz aylarında en yüksek sıcaklık 36.5 °C ile ağustos ayında ölçülmüştür. Ölçülen en düşük sıcaklık ise –27.3 °C ile şubat ayında meydana gelmiştir.

Çubuk ve çevresinde sıcaklığın sağladığı elverişli koşullar nedeniyle ziraat hayatı gelişmiş ve şehrin ekonomisinde önemli bir yer almasında etkili olmuştur.

Meteorolojik elemanlar	Rasat süresi	AYLAR												Yıl
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Ortalama sıcaklık	27 yıl	-1.2	0.6	5.2	10.3	14.5	18.2	21,1	20,5	16,5	10,8	5,3	1,2	10,3
Ortalama yüksek sıcaklık	27 yıl	3.0	5.2	10.7	16.2	20.8	24,8	28,0	28,0	24,6	18,6	11,6	5,1	16,4
Ortalama düşük sıcaklık	27 yıl	-5.5	-4.2	0.2	3.8	7.3	10,3	13,0	12,7	8,8	4,1	0,7	-2,5	3,9
En düşük sıcaklık °C	27 yıl	25.8	-27.3	23.8	-7.3	-2.0	2.0	4,3	2,7	0,5	-7,0	-12,0	-21,0	-27,3
En yüksek sıcaklık °C	27 yıl	14.5	19.2	23	29.2	31.0	34.6	36,0	36,5	33,1	29,5	23,8	15,4	36,5

Tablo 1 :D.İ.E'den alınan verilere göre Çubuk şehrinin aylık ve yıllık sıcaklık dağılımı .

1-B-2-YAĞIŞ:

Çubuk meteoroloji istasyonunda 1944 –1998 yılları arasında yapılan ölçümlere göre Yıllık ortalama yağış miktarı 447.8 mm dir.

En fazla yağış alan ay 62.0 mm ile aralık ayıdır. En az yağış alan ay ise 11.2 mm ile Ağustos ayıdır. Çubuk' ta günlük en çok yağış miktarı ;75.1 mm ile Haziran ayında ölçülmüştür. Yağışların haziran ayına kadar sürüyor olması Çubuk çevresinde ot örtüsünün yaz mevsiminin başladığı bu ayda da yeşil kalmasını sağlamış , böylece şehir için çok önemli bir ekonomik faaliyet olan hayvancılığın gelişimi üzerinde olumlu etki yapmıştır. Çubuk'ta yağışlar sonbaharın son aylarında , Kasımda artmakta, Aralık ve Ocak aylarında ise en yüksek seviyesine ulaşmaktadır. Yaz aylarında ise yağış azalmaktadır.

Özellikle temmuz , ağustos ve eylül aylarında yağışta belirgin bir azalma görülmektedir. D.S.İ. den alınan verilere göre Çubuk'ta su eksikliği temmuz ayında başlar ve kasım ayına kadar devam eder . Şehirde kar yağışının en fazla olduğu ay Ocak ayıdır (6.0 gün). Ortalama en fazla karla kaplı gün sayısı 13,3 gün ile Ocak ayındadır . Ocak ayında kar örtüsünün bu kadar süre yerde kalması don olaylarının da meydana gelmesine ve şehir içinde ve şehirler arası ulaşımda güçlüklerin yaşanmasına neden olmaktadır. Yıllık toplam kar yağışı olan gün sayısı 17.6 gündür. Yıllık ortalama karla kapılı gün sayısı gün sayısı ise 34.1 gündür.

Şehirde yıllık ortalama sisli gün sayısı; 11.1 gündür .En fazla sisli gün sayısı 2.5 gün ile ocak ayındadır.

Yıllık ortalama dolulu gün sayısı ise 2.2 gündür. En fazla dolulu gün 0.7 gün ile mayıs ayındadır. Mayıs ayı tarım ürünlerinin gelişme dönemlerine denk gelmektedir. Bu dönemde dolu yağması ürünlerin tahribat görmesine dolayısıyla şehrin ekonomisi üzerinde olumsuz etki yapmaktadır.

Yıllık ortalama kırağılı gün sayısı ;55.7 gündür. En fazla kırağılı gün ise 12.0 gün ile kasım ayındadır. Yıllık ortalama orajlı gün sayısı ise 13.9 gündür En fazla orajlı gün ise 4.3 gün ile mayıs ayındadır. Oraj, elektrik boşalmaları sonucunda oluşan şiddetli yağmur olduğundan , bu yağış şeklinin en fazla mayıs ayında görülmesi olgunlaşma döneminde olan tarım ürünleri için olumsuz etkilerde bulunabilmektedir. Bu durumsa

dolaylı olarak şehrin ekonomisi üzerinde etkili olmaktadır.

Yağış şartlarının İç Anadolu bölgesinin geneline göre daha fazla olması Aralık ayında en üst seviyeye ulaşan yağışların haziran ayında da devam ediyor , sahada ot örtüsünün gelişebilmesini sağlamıştır. Ot örtüsünün gelişebilmesi Çubuk' ta büyük baş ve küçük baş hayvancılığın gelişebilmesini sağlamıştır. Bu şekilde hayvancılık şehrin ekonomisi üzerinde önemli bir faaliyet haline gelmiştir.

Meteorolojik elemanlar	Rasat süresi	AYLAR												Yıllık
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Ortalama Yağış miktarı	54 yıl	57,5	45,1	40,2	40,3	57,7	36,6	15,4	11,2	18,3	27,4	36,1	62,0	447,8
Günlük en çok yağış miktarı	54 yıl	33,3	3,9	27,8	44,7	40,0	75,1	33,0	33,2	36,5	24,8	23,6	32,8	75,1
01mmden çok yağ. Olan gün	54 yıl	11,7	10,3	9,7	10,3	12,2	7,7	3,6	2,7	3,8	6,1	8,1	11,2	97,4
50mmden fazla yağış olan gün	26 yıl	-	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-	-	-	0,0
Ort. Kar yağ Gün sayısı	34 yıl	6,0	4,7	2,4	0,3	-	-	-	-	-	-	0,7	3,5	17,6
Ort. Karla Kaplı gün	52 yıl	13,3	10,8	2,8	0,3	-	-	-	-	-	-	0,7	6,2	34,1
Ort. Sisli Gün sayısı	54 yıl	2,5	1,9	0,7	0,3	0,1	0,4	-	0,0	0,1	0,3	1,6	3,2	11,1
Ort. Dolulu Gün sayısı	54 yıl	0,0	0,2	0,3	0,5	0,7	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	2,2
Ort. Kırağılı Gün sayısı	54 yıl	7,9	8,6	7,2	2,4	0,1	-	-	0,0	0,9	6,4	12,0	10,2	55,7
Ort. Orajlı Gün sayısı	53 yıl	0,0	0,1	0,3	1,5	4,3	3,1	1,6	1,5	0,9	0,4	0,2	0,0	13,9

Tablo 2 : Aylara ve yıllara göre yağış tablosu.

1-B-3-RÜZGAR:

Çubuk ovasında hakim rüzgar kuzey sektörlüdür. Hakim rüzgar doğrultusu; kuzey 13, 95 derece doğudur. Buna göre bu yönde esen rüzgarın yerel ismi Poyraz' dır. Ancak bunun yanında batıdan, güneybatıdan ve güneyden esme sayıları fazla olan rüzgarlar bulunmaktadır. Çalışma alanı depresyondur. Bu depresyon çevreden rüzgar almaktadır. Havzanın uzanışı ile hakim rüzgar yönü ve esme sayısı fazla olan yönler arasında uygunluk vardır. Çubuk meteoroloji istasyonundan alınan verilere göre en hızlı esen rüzgar yönü Kuzey-doğu'dur.

Çubuk şehrinin yönlere göre yıllık esme sayıları şu şekildedir:

N=820 E=407 S=478 W=531

NE=927 SE=225 SW=736 NW=678

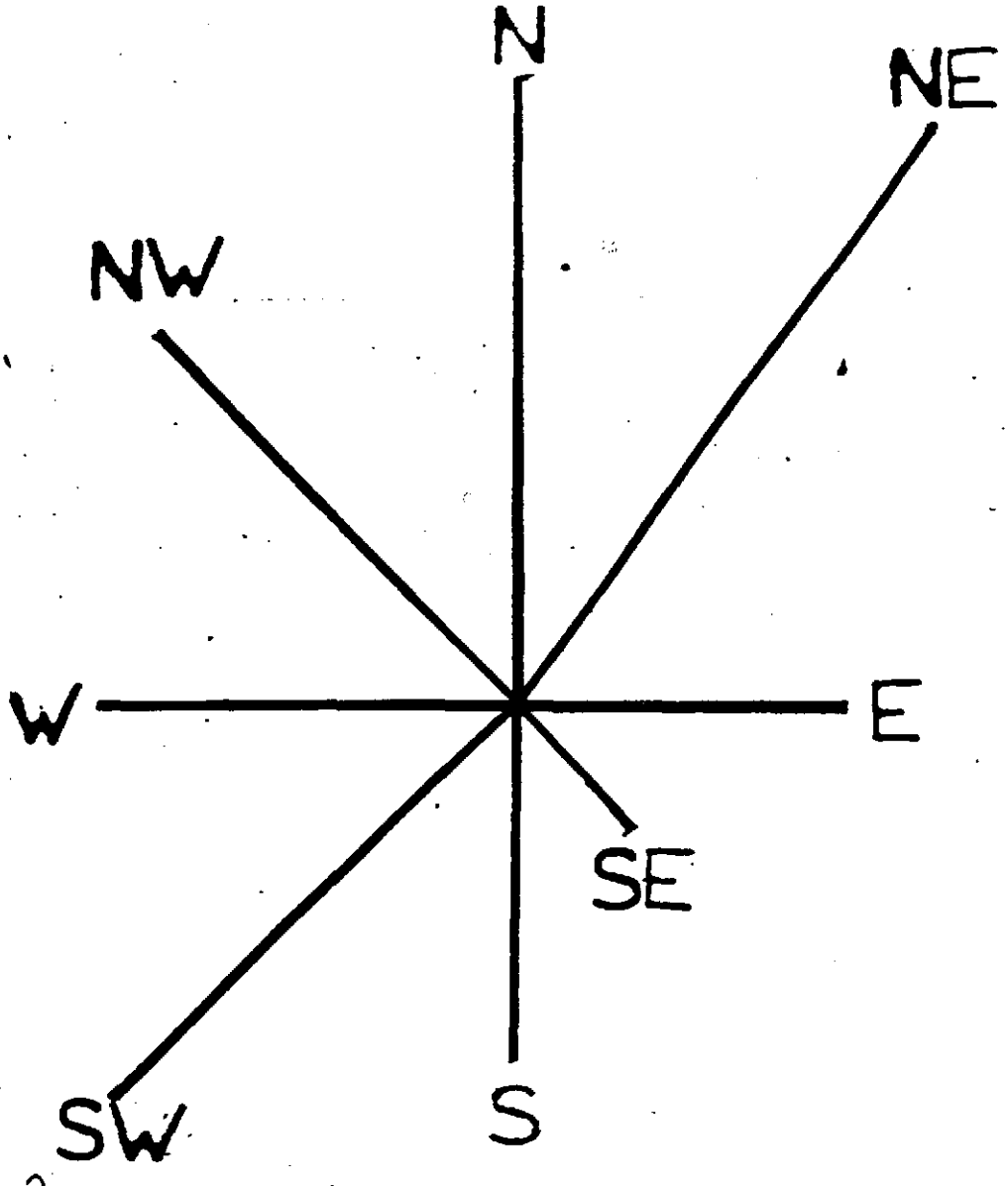

ŞEKİL 3: ÇUBUK ŞEHRİNİN YILLIK RÜZGAR GÜLÜ

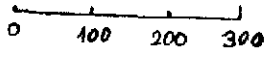

1-C-ÇUBUK VE ÇEVRESİNİN SU KAYNAKLARI :

Çubuk ve çevresinin en büyük akarsuyu Çubuk çayıdır. Çay şehri iki kısma ayırır. İki kol halinde kuzeyde Aydos Dağları'ndan kaynağını alan çay birçok yan kolla beslenir. Çubuk çayını besler. Aşağı Çavundur civarında ovaya giren Çubuk çayı burada birçok yan kol alarak kuzey ve güney yönünde ovayı kateder ve Çubuk 1 barajının boşaldığı yerden ovayı terk eder.70 km uzunluğundaki çay Çubuk 1 baraj çıkışından sonra Hacı deresini de alarak Akköprü mevkiinde İncesu ve Hatip çayı ile birleşir. Mürfet Ovasında ise Ova çayla birleşerek Ankara çayı adını alır ve Sakarya nehri ile birleşir. Çay, ovada salınım yaparak akmakta ve bazı yerlerde örgülü drenaj meydana getirmektedir. Yan kollar ise eğim azlığı ve suyun drene olmaması nedeni ile bataklıklar meydana getirir. Drenajın genellikle dendritik tipte olduğu gözlenir (10). Ancak bazı yerlerde değişiklik göstermektedir. Yapının etkisi sonucu bazı kısımlarda subparalel drenaj tipinde bazen de özellikle volkanik arazide kancalaşma tipi gösterir.

Kontakt sahaları ve çatlaklardan çıkan kaynaklar bulunur. Bunlardan pliosenle kuaternerin kontaklarından çıkanların debileri nispeten yüksektir. Grovak ve kuarsit çatlaklarındaki kaynakların verimleri de 0.5-2.5lt/sn' dir. Sular çok iyi kalitededir. Andezit çatlaklarından çıkan sular, Ankara'ya memba suyu olarak getirilmektedir(11). Örneğin;(Kavacık, Mahmudiye , Üçpınar gibi) . Ayrıca Çubuk şehrinin kuzeyindeki volkanik arazideki kaynaklar da bu tiptedir. Birçok kaynak olduğu halde, debileri azdır. Kuzeydeki volkanik arazide kurulmuş olan Susuz köyü, adı susuz olmasına rağmen;pek çok kaynağın bulunduğu bir yerdir.

10- Yılmaz E. –1984. Çubuk Barajı ve Hüseyin Gazi Arasındaki Yerin Fiziki Coğrafyası Ankara Ünv. D.T.C.Fk. Lisans Tezi S:3

11- Yılmaz E. –1984. Çubuk Barajı ve Hüseyin Gazi Arasındaki Yerin Fiziki Coğrafyası Ankara Ünv. D.T.C.Fk. Lisans Tezi S:4

Batıdaki Melikşah köyünün güneybatısında sıcak su ihtiva eden üç tane kaynak vardır. Esenboğa'nın batısında bulunan Melikşah köyündeki kaynaktan doğal boşalım olmakta ve çok eski yıllardan beri kaplıca olarak kullanılmaktadır. Günümüzde bu kaplıca Çubuk 'un sınırlı olan turizm faaliyetlerinin gelişimine katkıda bulunmaktadır. Sıcaklığı 31 santigrat derece, debisi 20lt/sn dir. Su, kalsiyum ve magnezyum içerir;bikarbonatlı olup, az sodyumlu orta tuzlu ve

Alanda M.T.A.'nın 1972-1976 dönemi çalışmaları sırasında iki adet sondaj yapılmış ve 30lt/sn gibi büyük bir debide 39 santigrat derecelik su ile 150lt/sn debide 32 santigrat derecelik sular yüzeye çıkarılmıştır. Üçüncü bir sondajda ise 260 m derinliğe inilmiştir. Kuyu kuru olmasına rağmen kuyu dibi sıcaklığı 62 santigrat derece olarak ölçülmüştür.

D.S.İ. verileri ve Çubuk fen işleri Müdürlüğünden alınan verilere göre Çubuk çayı ve yan derelerinin meydana getirdiği alüvyal sahada 250 kadar kuyu açılmıştır. Bunlardan 100' nün derinliği 4-5 metre, diğerleri ise 5- 5,5 metredir. Çubuk çevresinde sulama ihtiyacını karşılamak için muhtelif tarihlerde Ankara su işletmesi tarafından 10 sondaj kuyusu açılmıştır. Açılmış olan bu kuyuların verim düzeyleri değişiktir. Bazıları 24 lt/sn su vermesine karşılık, bazı kuyular ise kurudur. Kuyuların bazılarından ise , 6-7 lt/sn su elde edilmektedir.

Çubuk ovasında yer altı suyunun kaynağı ; yağış suları , yüzeysel akışa sahip olan suların geçirgen olan alüvyal dolgudan yer altına sızarak yer altı suyuna dahil olması ile olmaktadır.

Ovadaki yer altı suyunun boşalımı ise , suni çekimle ve yüzeysel akışa sahip olan yeryüzü sularına boşalmakla olmaktadır. Yer altı suyunun yüzeysel akışa sahip olan sulara yani akarsulara boşalımı, Çubuk 1 barajının beslenebilmesi sonucunu doğurmuştur. Çubuk I Barajı Ankara şehrinin her gün artan su ihtiyacına katkıda bulunduğundan Çubuk I Barajında toplanan sular sahanın sulama ihtiyacını karşılamada kullanılmamaktadır.

Çubuk şehrinin içme ve kullanma suyu ise Çubuk I ve Çubuk II Barajlarından, Aydos dağlarından çıkan kaynak sularından ve sondaj kuyularından sağlanan sulardan karşılanmaktadır.

1-D – ÇUBUK ÇEVRESİNDEKİ BİTKİ ÖRTÜSÜ:

Çubuk çevresinin bitki örtüsü genelde çok zayıftır. Sahada geniş alanlar bitki örtüsü yönünden oldukça zayıf ve çıplaktır. Özellikle ovayı çevreleyen , yamaçlar Bozkırlarla kaplıdır. Yamaçlarda bitki örtüsü , son derece cılızlaştırılmıştır. Ova çevresinde lekeler halinde orman topluluklarının bulunması bitki örtüsünün zayıf olduğu yamaçların insanlar tarafından tahrip edildiğinin bir kanıtıdır. Bu yamaçlarda bitki örtüsünün zayıflamış olması yamaçlarda erezyonun meydana gelmesine dolayısıyla toprak kaybının oluşmasına neden olmaktadır. Ova çevresinde lekeler halinde orman kalıntıları bulunduğu yamaçlar özellikle Karagöl civarında yer almaktadır. Sahadaki orman kalıntıları çoğunlukla meşe türlerinden oluşmaktadır. Çok az miktarda bozuk ardıç ve çam ağacı toplulukları bulunmaktadır. Orman örtüsünün seyrek olduğu İç Anadolu bölgesinde karşılık sahanın kuzeyi bir geçiş alanı oluşturmaktadır. Bu orman toplulukları Çubuk ve çevresindeki rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesinde etkili olmaktadır. Özellikle Ankara ve civarından gelen insanlar günü birlik ziyaretlerde bulunarak rekreasyon faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Bu faaliyetlerini gerçekleştirirken ihtiyaçlarını Çubuk şehrinden karşılamaktadır. Bu da Çubuk şehrinin ekonomisinde etkili olmaktadır.

Asırlar boyu süre gelen tahribat sonucu, kalıntı halini alan bu topluluklar, bu gün koruma altına alınmıştır ve erozyonun engellenmesi yönünde önemli rol oynamaktadır. Sahanın özellikle kuzey kesimlerinde zengin bir ot formasyonu vardır. Buralarda özellikle yükseltinin ve yağışın artması nedeniyle yaz kuraklığının da azalmasına bağlı olarak zengin bir ot formasyonunun oluştuğu gözlenir. Bu otlar yılın büyük bir kesiminde yeşil kalmaktadırlar ve bu alanlar mera olarak kullanılmaktadır. Bu alanlar, çevrede hayvancılığın gelişiminde etkili olmuşlardır. Çevrede gerek iklim şartları, gerekse bitki örtüsünden yoksunluk nedeniyle erozyona az veya çok maruz kalan alanlar bulunmaktadır. Erozyona az maruz kalan alanlar; vadi tabanları ve az eğimli alanlardır. Erozyona çok maruz kalan alanlar ise; eğimin dik olduğu, fiziksel parçalanmanın ve yüzeysel süpürülmenin fazla olduğu alanlardır.

2 . BÖLÜM:

ŞEHRİN TARİHÇESİ.

Şehrin ismi olan Çubuk kelimesi , Farsça 'da < çub> , Çubek şeklinde kullanılmaktadır. Dilimize ise ,Çubuk, Çıbık şeklinde geçmiştir. Şehrin isminin kaynağı üzerine tarihi belgelerden alınan bilgilere göre şehrin ismini 11. yüzyılda, Selçuklu Devleti Sultan Melikşah döneminde, Anadolu üzerine yapılan fetih hareketlerine katılan bir Türk beyi olan, Çubuk Bey' den aldığını göstermektedir. Tarihi belgelerden edinilen bilgilere göre Çubuk'ta Hititler' den kalma bir kale yıkıntısı ile bir mağaraya rastlandığına işaret edilmektedir. Ancak bu yıkıntıya günümüzde rastlanamamıştır. Şehir Cumhuriyet dönemine kadar sırasıyla Frig, Galat, Pers, Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı İmparatorluğunun egemenliğinde kalmıştır.

Selçukluların 11. yüzyıl başlarında Anadolu üzerine girdikleri fetih hareketlerinde büyük bir dönemeç olan Malazgirt savaşı (1071) 'ndan sonra 1073 yılında Selçukluların hakimiyetine giren Çubuk 1345 yılında Osmanlı İmparatorluğu' nun yönetimi altına girmiştir. Tarih sahnesinde asıl önemli rolünü Çubuk Savaşı ile almıştır.

Savaş, Yıldırım Beyazıt ile Timur arasında 1402 yılında gerçekleşti. Savaşın geçtiği yerler şuralarıdır: Melikşah köyünün kuzeyi , Kaplı veya Kapadı boğazı ile Karyağdı dağının kuzey kısmındaki Karabayır ve yanlarında ki sarp boğazlar. Mire dağının oldukça sarp batı yamaçları, Böyrek tepeleri Çalkaya mevkii ve Bahadır tepe. Ovada, çay boyunca Yağıbasan yaylalar Arkasıyan köyleri ile Yıldırım 'ı esir alan kişinin ismini alan Mahmut oğlan köyüdür. Kuzeydeki; Cankurtaran tepesi, Okçular köyü, 1611 rakımlı en yüksek ve en önemli tepe olan Mire dağı ve orduların en fazla yayıldığı Çubuk ovasıdır.

Savaşın geçtiği asıl alan Yıldırım dağı, Aydos dağı etekleri ve Çubuk ovasıdır. En kanlı olaylarsa Melikşah, Yazır, Kutuören, İkipınar, Kızılca köy dolaylarında geçmiştir(12).

Bu savaşın sonucunda; Yıldırım Beyazıd döneminde çökmesi beklenen Bizans İmparatorluğu'nun, Yıldırım Beyazıt'ın yenilmesiyle, ömrü uzamıştır. Ayrıca Osmanlı İmparatorluğu, zor bir dönem olan, Fetret Devri'ne girmiştir.

12- ZUHURİ D. 1964 Osmanlı İmparatorluğu Tarihi. Cilt :3 Fasikül : 6 S:82-83

Çubuk' u 1648 yılının şubat yada mart aylarında ziyaret eden Evliya Çelebi Çubuk' un Çubuk ovası üzerinde kurulmuş 7 nahiye ve 70 köyden oluşmuş bir kaza olduğundan bahsetmiştir (13).

Osmanlı yönetimi altındaki Çubuk, o dönemde yayınlanan Ankara Vilayet-i Salnamesinde (yıl ; hicri 1288 , miladi 1871) Çubuk Abad ismi ile yer almaktadır (Abad:Mamur, şen, bayındır). Bu salnamede verilen bilgilere göre; o dönemde şehrin batısında, Zir kazası ve Şorba nahiyesi; kuzeyinde, Kenguri sancağına bağlı Karapazar, Şabanözü nahiyeleri; doğusunda, Kal'acik ve Bala kazaları; güneyinde ise Ankara'nın iç nahiyeleri ile çevrili bulunmaktadır. Merkez kaza olan Çubuk-Abad Ankara'ya sekiz saat mesafede, Aydos dağının eteklerinde, Çubuk çayı adıyla anılan çayın kenarında bulunan ufak bir kasabadır. Kazada 9433 erkek, 10870 kadın olmak üzere toplam 20303 kişi yaşamaktadır. Burası 3007 tane hane, 45 tane mektep(okul), 51 tane camii, 1 otel şeklinde han, 1 çamaşırhane, 40 su değirmeni ve 30 tane dükkanı içerir. Kazayı teşkil eden arazi 490287 dönümden ibaret olup, bunun 185000 dönümü ekilir arazi, 8665 dönümü ise çayırdır. Ekimi yapılan ürünler buğday, arpa, mercimek, burçak, nohut, yulaf, darı, mısır, fasulye, bakla, patlıcan, kimyon, armut, elma, erik, üzüm, vişne, ayva, şeftali ve cevizdir. Bir senede elde edilen ürün miktarı; 300000 kil buğday, 200000 kil arpa, 65000 okka üzüm, 2000 arı kovanı, 600 manda, 8000 karasığır, 3902 eşek, 256 at ve kısrak, 35 deve, 49211 tiftik keçisi, 189 kıl keçisi, 32468 koyun şeklindedir.

Osmanlı İmparatorluğu' nun çöküşüyle Çubuk, Cumhuriyetin ilk yıllarında Çubuk çayının kenarında, yaklaşık olarak 250 evden oluşmuş büyükçe bir köyden farksız küçük bir kasaba görünümündedir. Hükümet konağı, belediye dairesi, on iki dükkandan ibaret bir çarşısı, birkaç ahşap iki katlı evi en çok göze çarpan yapılardır. Çubuk çayı kenarında söğüt ağaçları ile dolu geniş bir pazar yeri bulunmaktadır (14). Günümüzde bu pazar yeri hala aynı yerde kurulmaktadır. Pazar yeri Çubuk çayı ile beraber ilçeyi iki kısma ayırmaktadır. Aşağı mahalle ve yukarı mahalle olmak üzere her iki mahallede de evler bahçe içinde, tek katlı ve kerpiçtendir.

13- EVLİYA Ç. 1970 Seyahatname. Fasikül: 9 Yay. Zuhuri Danışman. S:124-125

14-CUBURİ S.1944-1945 Çubuk İst. Ünv. Ed. Fk. Yüksek Lisans Tezi . No :1032 s:26

Cumhuriyetin ilk yıllarında Çubuk' un bir kanalizasyon sisteminin olmaması nedeniyle şehirde bulaşıcı hastalıkların artmasına neden olmuştur.

Çubuk daha önce kasaba iken ilk defa 1902 yılında ilçe merkezi haline getirilmiştir.1950 yılında tekrar bucak haline getirilmiştir. Daha sonra yeniden ilçe merkezi haline getirilmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında Çubuk şehrinin nüfusu 1400 kişidir.

3. BÖLÜM:
NÜFUS ÖZELLİKLERİ :

3-A - ŞEHRİN NÜFUS GELİŞİMİ:

Çubuk çevresi, sahip olduğu coğrafi özelliklerin elverişliliği ve konumu dolayısıyla insanların yüzyıllar boyunca yerleşim yeri olarak tercih ettikleri bir saha olmuştur. Çubuk şehri Çubuk çayının taşıdığı alüvyonlarla meydana gelmiş Çubuk ovasının üzerinde kurulmuştur. Verimli topraklara sahip olan bu sahada yaşayan insanlar nehir sayesinde sulama imkanlarını da elde etmişlerdir. Çevresinde yer alan kurak ve yarı kurak iklim şartlarına göre olumlu yönde az da olsa farklılaşmış iklim şartları da insanların bu sahayı tercih etmelerinde etkili olmuştur.

Çubuk şehri Başkent Ankara' ya çok yakın bir mesafede bulunmasını yanında , Ankara Esenboğa , Esenboğa –Çubuk ,Ankara –Çankırı –Kastamonu kara yollarının kavşak noktasında yer almaktadır. Bununla beraber şehrin 12 km güneyinde yer alan Esenboğa havalimanı Ankara –Çubuk karayolu üzerinde sanayii tesislerinin yoğunlaşmasına , dolayısıyla şehrin ve karayolunun öneminin artmasına neden olmaktadır. Sanayii tesisleri Çubuk şehrinin iş imkanlarının artması ve şehrin nüfusu üzerinde olumlu etkilere sahiptir.

Çubuk, ilk çağlardan bu yana insanların yaşadığı bir merkez haline gelmiştir. Çubuk şehrinin bulunduğu sahada tarih boyunca sırasıyla; Hitit, Frig, Galat, Pers, Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı İmparatorluğu yaşamını sürdürmüştür.

Hicri 1288, miladi 1871 tarihli Ankara Vilayet Salnamesinde şehrin nüfusunun, 9433 zükur(erkek) ve 10870 ünas(kadın) olmak üzere toplam 20303 nüfus müslim ve 3007 haneden oluştuğu söylenmektedir.

Çubuk şehrinin nüfusu; 1927 yılında yapılan ilk nüfus sayımı sonuçlarına göre 1400 kişidir. Aynı tarihte Çubuk şehrinin idari etki alanındaki nüfusu 25693 kişidir. Bu tarihte şehir nüfusu idari etki alanındaki nüfusun % 5,4'ünü meydana getirmektedir. Şehir nüfusu 1970 li yıllara kadar, daima idari etki alanında olan kır nüfusunun altında yer almaktadır. Şehir nüfusunun, idari etki alanındaki kır nüfusunun daima altında kalmasının en önemli nedenlerinden birisi , bu yıllarda idari etki alanındaki nüfusun

yoğun bir şekilde tarım ile uğraşıyor olması ve Çubuk'ta şehirsel fonksiyonların fazla gelişmemiş olmasıdır. Halkın geçim kaynağını tarım sektöründen karşılıyor olması , kır nüfusunun şehir nüfusu üzerinde yer alması sonucunu doğurmuştur.

Şehir nüfusun idari etki alanındaki kır nüfusunun altında kalmasının bir diğer nedeni ise , 1939 yılında başlayıp 1945 yılına kadar süren ikinci dünya savaşıdır. Zaten geçimini tarımla sağlayan halk savaşın etkisiyle , yaşam koşullarını zorlaşması ve iş olanaklarının sınırlılığı nedeniyle kırda kalmayı tercih etmiştir.

1970 li yılların başlarına gelindiğinde şehir nüfusunda belirgin bir artışın yaşanmaya başlandığı görülmektedir. Bu artış da 1970 li yılların başlarında Ankara –Çubuk karayolu üzerinde yer alan sanayi tesislerinin yoğunlaşmaya başlamasıdır. Bu sanayi tesislerinin yoğunlaşmaya başlaması ile birlikte şehirde iş olanakları da artmış ve şehre doğru gelişen bir nüfuslanma görülmeye başlamıştır.

1997 yılına geldiğimizde ise, artık şehir nüfusu idari etki alanındaki nüfusun %54,7 lik kısmını meydana getirir duruma gelmiştir.

Türkiye'de 1975-1990 yılları arasında kaba doğum hızında % 5.1'lik bir düşme yaşanmıştır. Çubuk şehrinde, aynı yıllara ait kaba doğum hızındaki düşme ise % 25 olarak tespit edilmiştir. Bu Türkiye geneline göre oldukça yüksek bir değerdir ve kaba doğum hızı oldukça düşmüştür.

Çubuk şehrinde nüfus artışı 1977 yılında ‰ 20.8 iken,‰ 21.6'lık bir azalma oranı ile 1989 yılında ‰ 15.3'e düşmüştür. Kaba doğum hızında 1977-1989 yılları arasında dörtte bir oranında bir düşme olduğu görülmektedir. Çubuk'ta doğum oranında belirgin bir azalma yaşanmaktadır(15).

Çubuk şehrindeki kaba doğum hızındaki bu düşme şehrin idari etki alanındaki nüfusa yansımış,ve 1985 yılında idari etki sahasındaki nüfus 57716 kişi iken 1990 yılı nüfus sayımındaki nüfus , 51964 kişiye düşmüştür.

---

(15)- Dervişoğlu A. H. Özcebe Kırcalıoğlu N. 1991.Hacettepe Ünv. Nüfus Bilim Dergisi Çubuk Sağlık Eğitim ve Araştırma Bölgesinin Ana Çocuk Sağlığı ölçütlerinin irdelenmesi ve Türkiye ile Karşılaştırılması sayfa : 66-67-68-69- 74-75.

İlçenin toplam nüfusuna gelince; 1990 yılına kadar düzenli bir artış göstermiş, 1990 yılında ise bir düşüş yaşanmıştır. Bunun nedeni, şehir nüfusunda 1977 yılından başlayıp 1988 yılına kadar süren doğum hızındaki azalmadır. Çubuk şehri ve idari etki alanının yıllara göre nüfus gelişimi Tablo-3'de özet olarak gösterilmiştir. Yine yıllara göre nüfus gelişimi grafiklerine arka sayfalarda yer verilmiştir.

YILLAR	Çubuk Şehri Nüfusu	İdari Olarak Şehre Bağlı Olan sahanın Nüfusu	İdari Etki Alanıyla Birlikte Toplam Nüfus
1927	1400	24573	25693
1935	1674	28875	30540
1940	1972	30346	32318
1945	2545	31440	33985
1950	3143	34232	37375
1955	6013	37616	43629
1960	5949	38810	44759
1965	8857	38744	47601
1970	10857	38682	49539
1975	13793	39321	53114
1980	16510	38106	54616
1985	18203	39513	57716
1990	22935	29029	51964
1997	34880	28820	63700

Tablo 3: Çubuk Şehri ve İdari Etki Alanın Nüfus Gelişimi

Grafik1

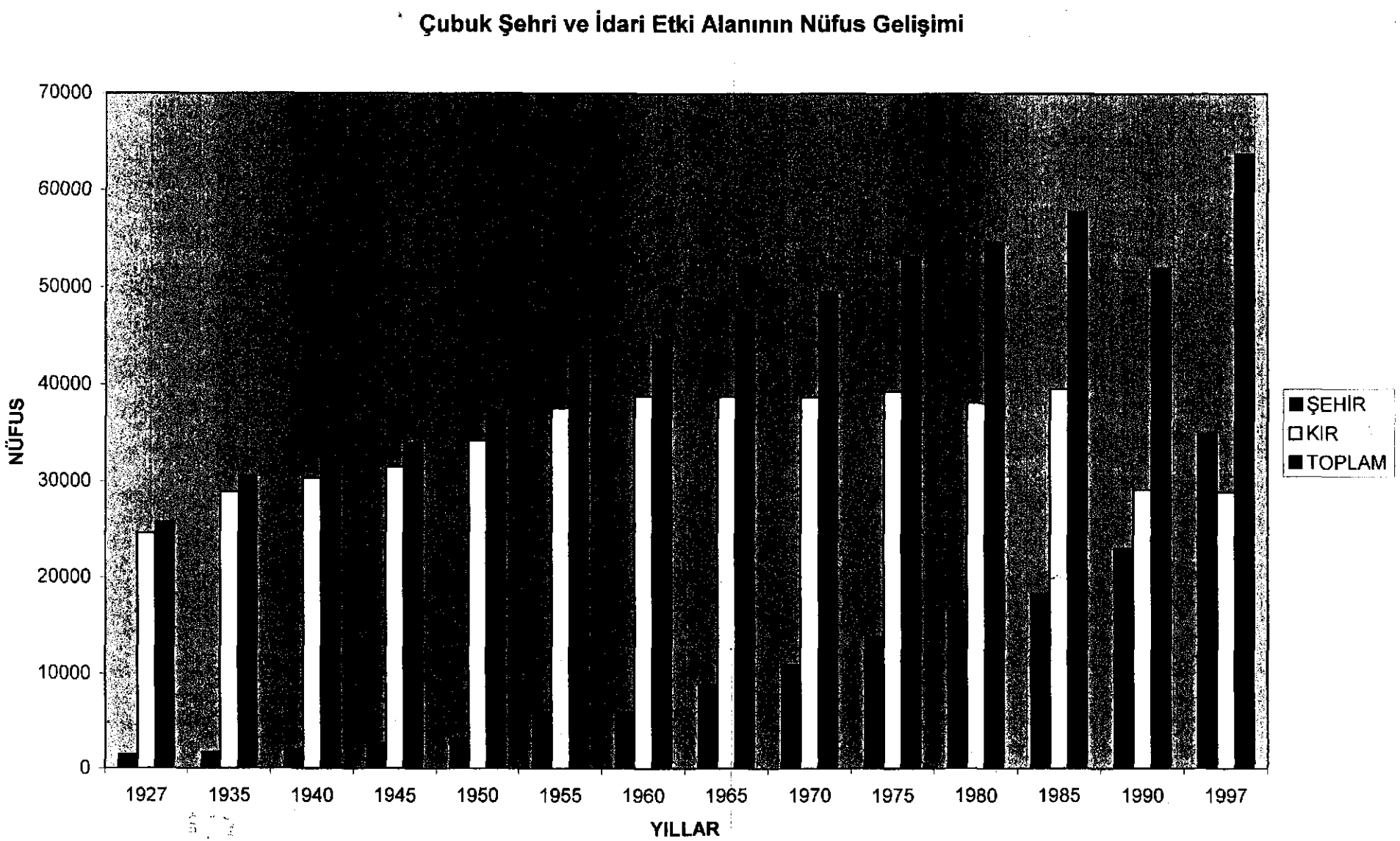
Çubuk Şehri ve İdari Etki Alanının Nüfus Gelişimi
70000
60000
50000
40000
30000
20000
10000
0
NÜFUS
1927
1935
1940
1945
1950
1955
1960
1965
1970
1975
1980
1985
1990
1997
YILLAR
ŞEHİR
KIR
TOPLAM

GRAFiK II

Çubuk Şehri ve İdari Etki Alanının Nüfus Gelişimi

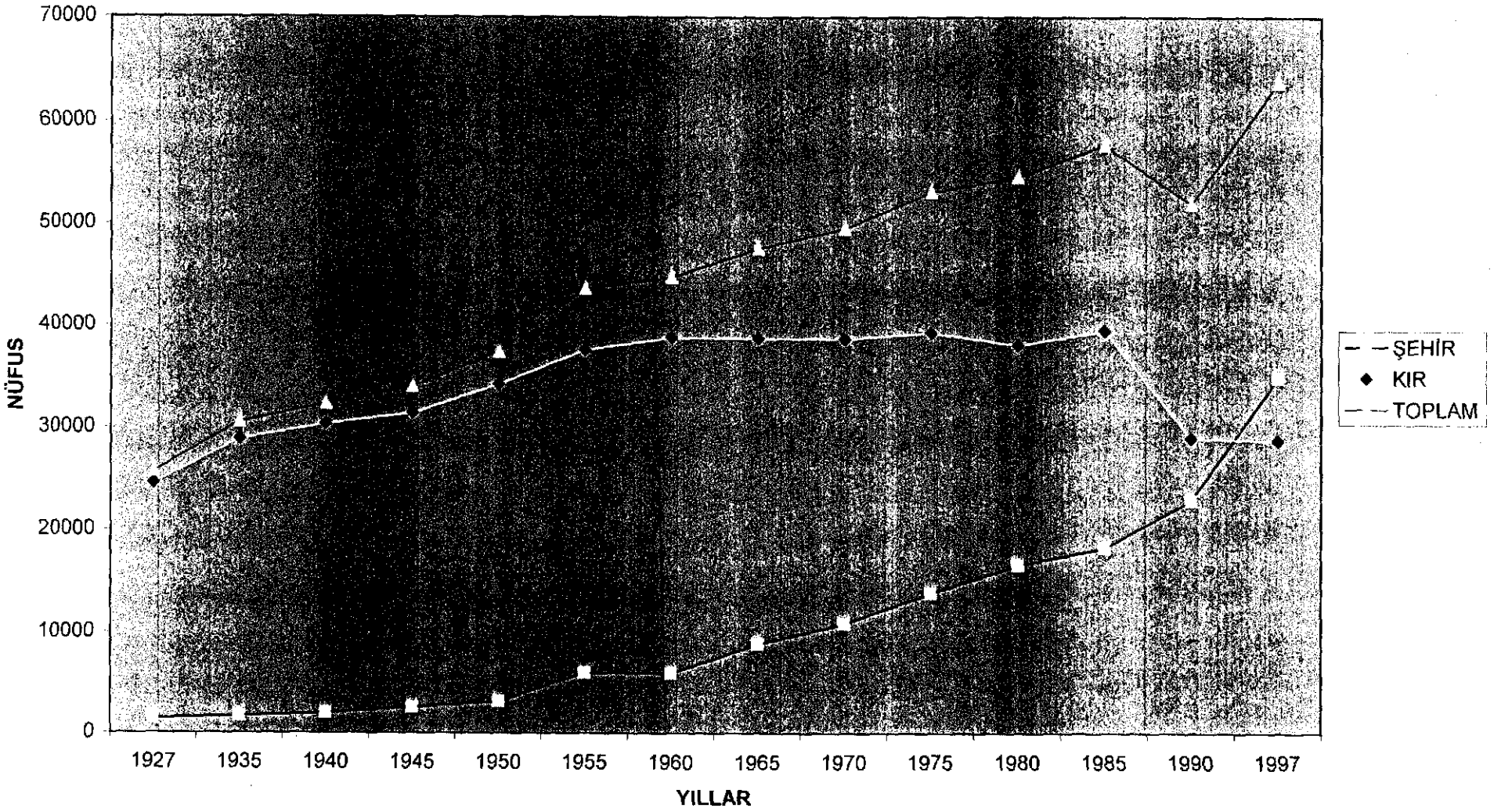

YILLAR	ŞEHİR/TOPLAM NÜFUS %	KIR/TOPLAM NÜFUS %
1927	5,4	95,6
1935	5,4	95,6
1940	6,1	93,9
1945	7,4	92,6
1950	8,4	91,6
1955	13,7	86,3
1960	13,2	86,8
1965	18,6	81,4
1970	22	78
1975	26	74
1980	30	70
1985	31,5	68,5
1990	44	56
1997	54,7	45,3

Tablo 4 : Çubuk şehri ve İdari sahasındaki Kır ve Şehir nüfuslarının Toplam Nüfusa oranları

YILLAR	İdari Etki Alanıyla Birlikte Toplam Nüfus Artış Oranları	Çubuk Şehri Nüfus Artış Oranları
1927-35	19,5 =Yıllık % 2,4	18,8 =Yıllık % 2,3
1935-40	17,8 =Yıllık % 3,5	5,8 =Yıllık % 1,1
1940-45	29 =Yıllık % 5,8	5 =Yıllık % 1
1945-50	23,4 = Yıllık % 4,6	10 =Yıllık % 2
1950-55	91,3 = Yıllık % 18.2	16,7 =Yıllık % 3,3
1955-60	-1 = Yıllık % -0,2	2,6 =Yıllık % 0,5
1960-65	48,8 = Yıllık % 9,7	6,3 =Yıllık % 1,2
1965-70	22,5 = Yıllık % 4,5	4 =Yıllık % 0,8
1970-75	27 = Yıllık % 5,4	7,2 =Yıllık % 1,4
1975-80	19,6 = Yıllık % 3,9	2,8 =Yıllık % 0,5
1980-85	10,2 =Yıllık % 2,04	5,6 =Yıllık % 1,1
1985-90	25,9 =Yıllık % 5,1	-9,9 =Yıllık %-1,9
1990-97	52 =Yıllık % 7,4	22,5 =Yıllık % 3,2

Tablo 5 : Çubuk Şehrinin İdari Etki Alanındaki Nüfus Artış Oranları (%).

GRAFİK III

Yılara göre Çubuk Şehri ve İdari Sahasındaki Kır ve Şehir Nüfuslarının Toplam Nüfusa Oranları

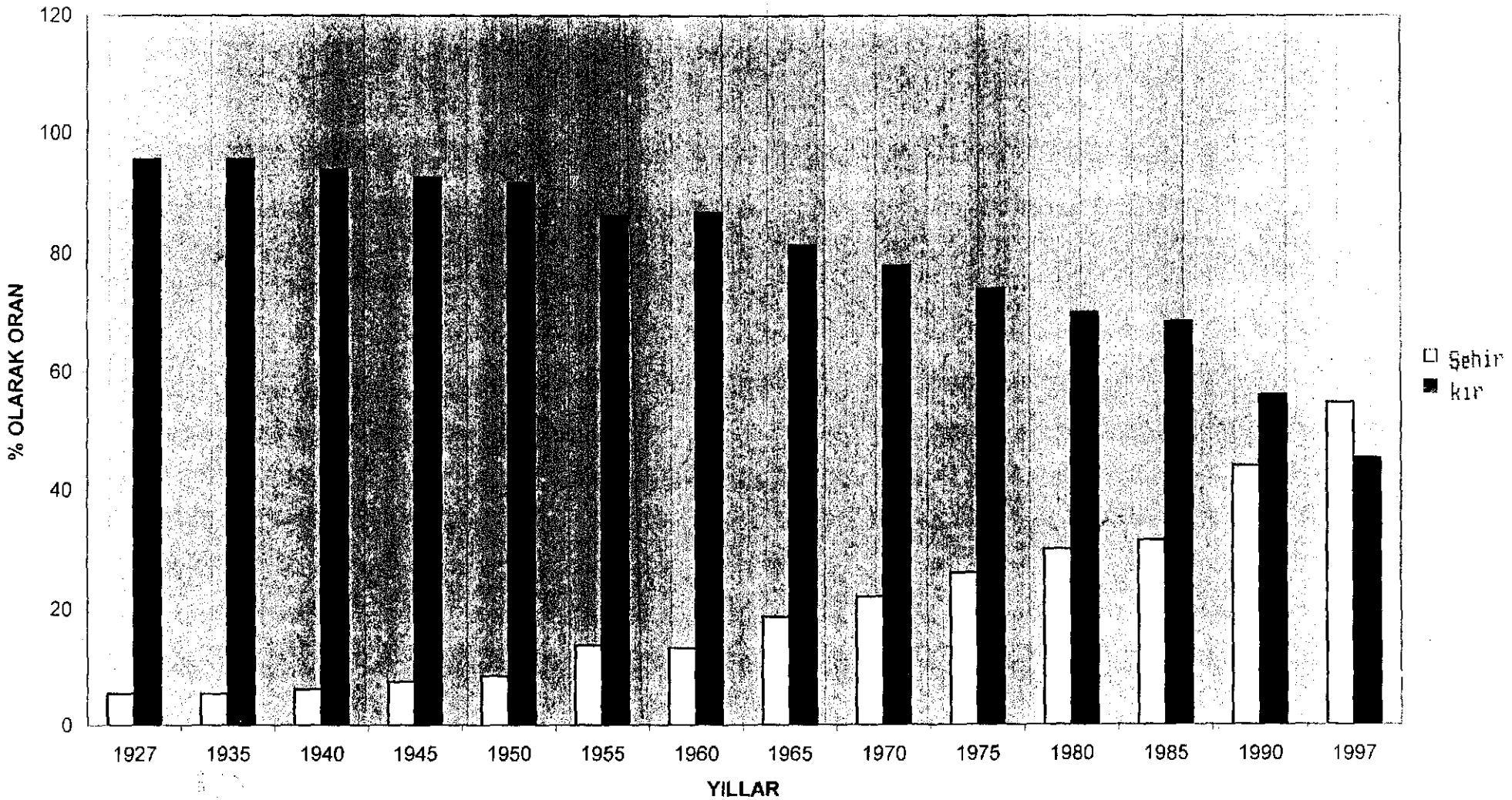

GRAFiK V

Çubuk Şehrinin İdari Etki Alanındaki Nüfus Artış Oranları

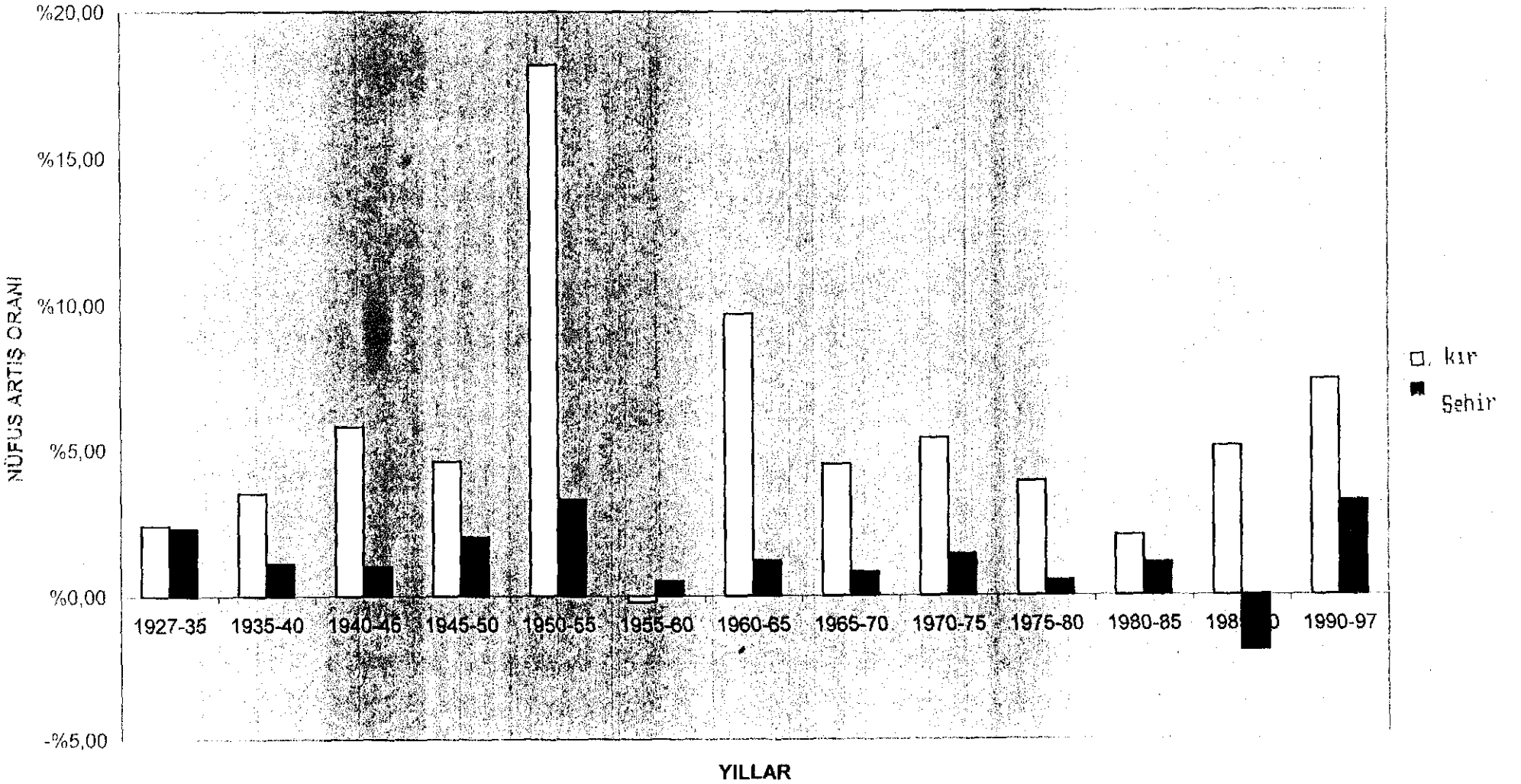

GRAFiK VI

Çubuk Şehrinin İdari Etki Alanındaki Nüfus Artış Oranları

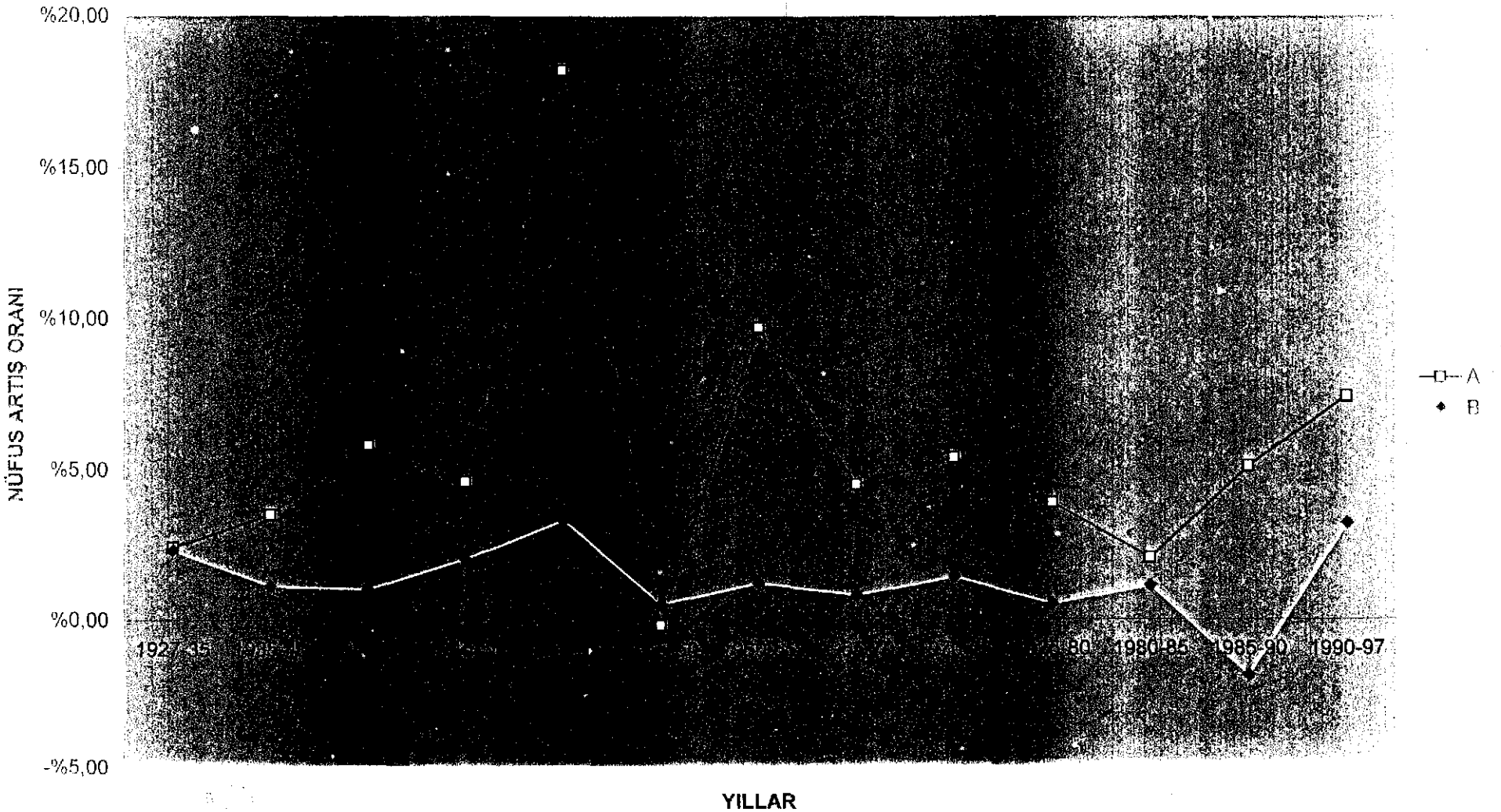

Yıl	1927	1935	1940	1945	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1985	1990	1997
Erkek	740	835	939	1147	--	4185	3346	5123	6283	7991	9358	9687	12221	--
Kadın	660	839	1033	1398	--	1828	2603	3734	4574	5802	7152	8516	10714	--
Top.	1400	1674	1972	2545	3143	6013	5949	8857	10857	13793	16510	18203	22935	34880

Tablo 6 : Çubuk Şehrinde Kadın- Erkek Nüfusunun Yıllara Göre Dağılımı.

Çubuk şehrinin sayım yıllarına göre kadın erkek nüfusu oranları yukarıdaki tabloda görülmektedir. 1940 ve 1945yılı sayım sonuçlarına göre şehirdeki erkek nüfusunda bir azalma görülmektedir. Bu azalmada II . Dünya savaşının etkisi bulunmaktadır. 1950 yılındaki sayım sonuçlarında kadın erkek nüfusu oranlarına ait bilgilere ulaşılamamıştır. İlerleyen sayım yıllarında daima erkek nüfusu kadın nüfusunun üzerinde yer almıştır.1997 yılı sayım sonuçlarında kadın ve erkek nüfusu oranlarıyla ilgili bilgilere ulaşılamamıştır.

yaş	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
E	1183	1254	1460	1398	1747	1308	955	770	530	386	333	331	251	142	80	50	19	19
K	1152	1252	1192	1216	1068	1133	856	658	520	360	331	324	262	184	89	60	30	27
T	2335	2506	2652	2614	2815	2441	1811	1428	1050	746	664	655	513	326	169	115	49	46

Tablo 7 : Çubuk Şehrinin 1990 Yılı Sayım Sonuçlarına Göre Kadın – Erkek Nüfusunun Yaş Gruplarına göre Dağılımı.

Yukarıdaki Tabloda Devlet İstatistik Enstitüsünden alınan 1990 yılı sayım sonuçlarına göre Çubuk şehrinin nüfusunun yaş gruplarına göre dağılımı gösterilmiştir. 0-14 Yaş arasındaki çocuk nüfusu toplam şehir nüfusun % 16.9 unu meydana getirmektedir.

0-35yaş arsındaki genç nüfus ise toplam şehir nüfusunun %74,8 ini meydana getirmektedir. Buna göre Çubuk şehrinin nüfusunu genel olarak genç insanlar oluşturmaktadır. Ayrıca şehirde çalışan , üretim yapan nüfus (15-65 yaş arası) Çubuk Şehri toplam nüfusunun % 77. 2 sini meydana getirmektedir. Şehrin % 77.2 si üretime katkıda bulunmaktadır. 65 yaş ve üstündeki nüfus ise toplam nüfusun %1.6 sını meydana getirmektedir.

GRAFiK VII

Kadın-Erkek Nüfusunun Yıllara Göre Dağılımı

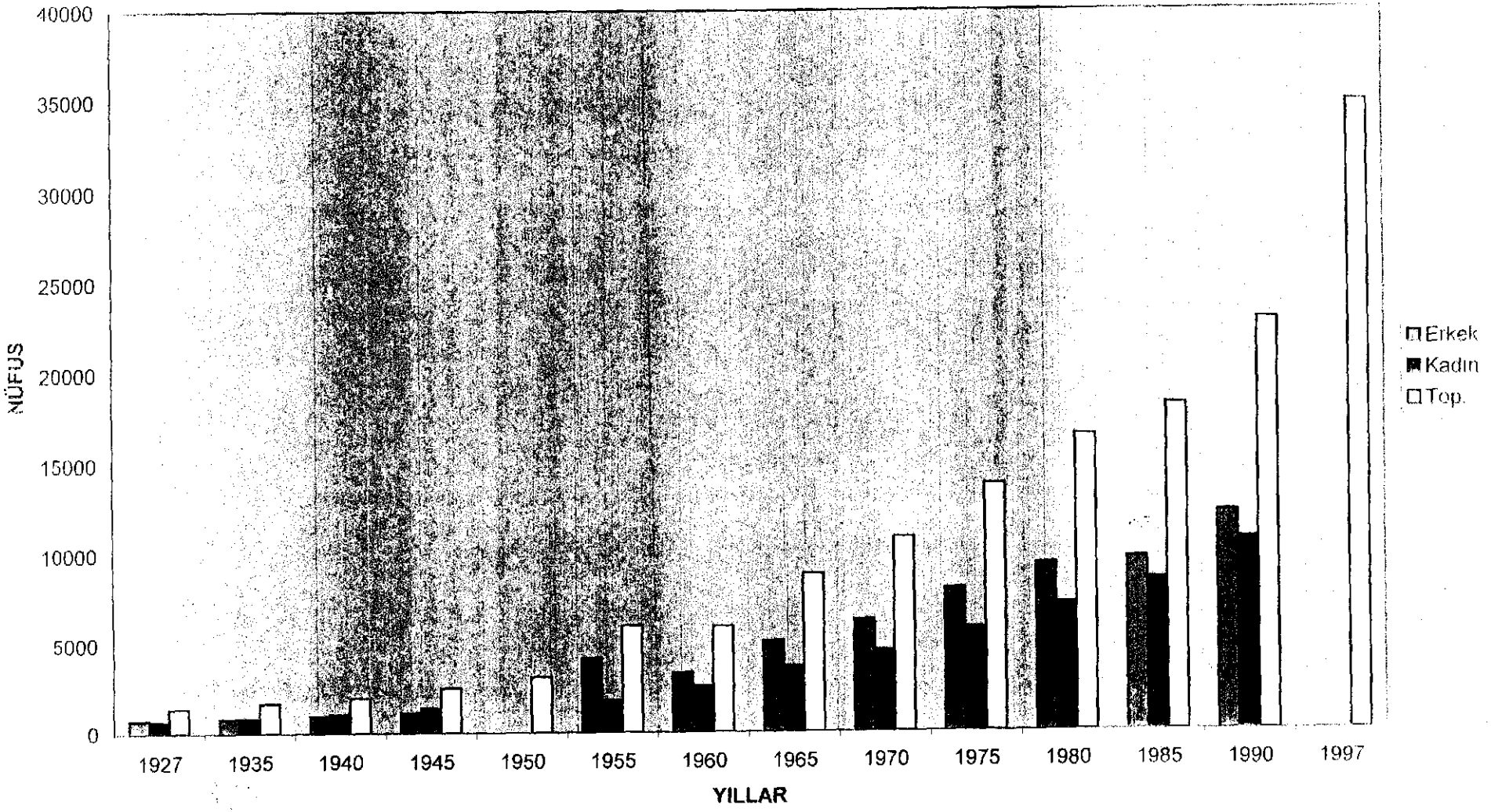

GRAFiK VIII

Kadın-Erkek Nüfusunun Yıllara Göre Dağılımı

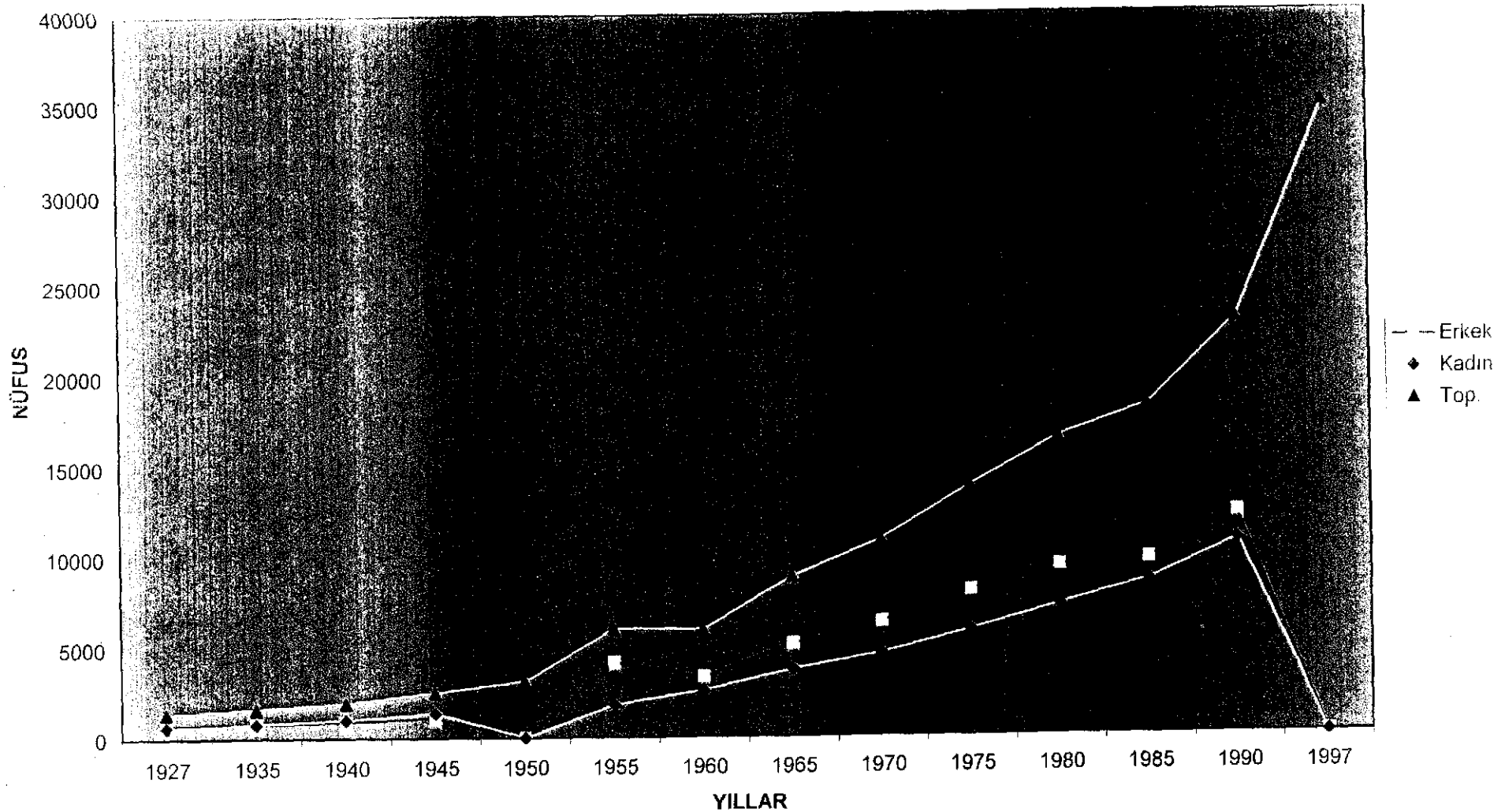

GRAFiK IX

Çubuk Şehrinin 1990 Yılı Nüfus Sayım Sonuçlarına Göre Kadın-Erkek Nüfusunun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

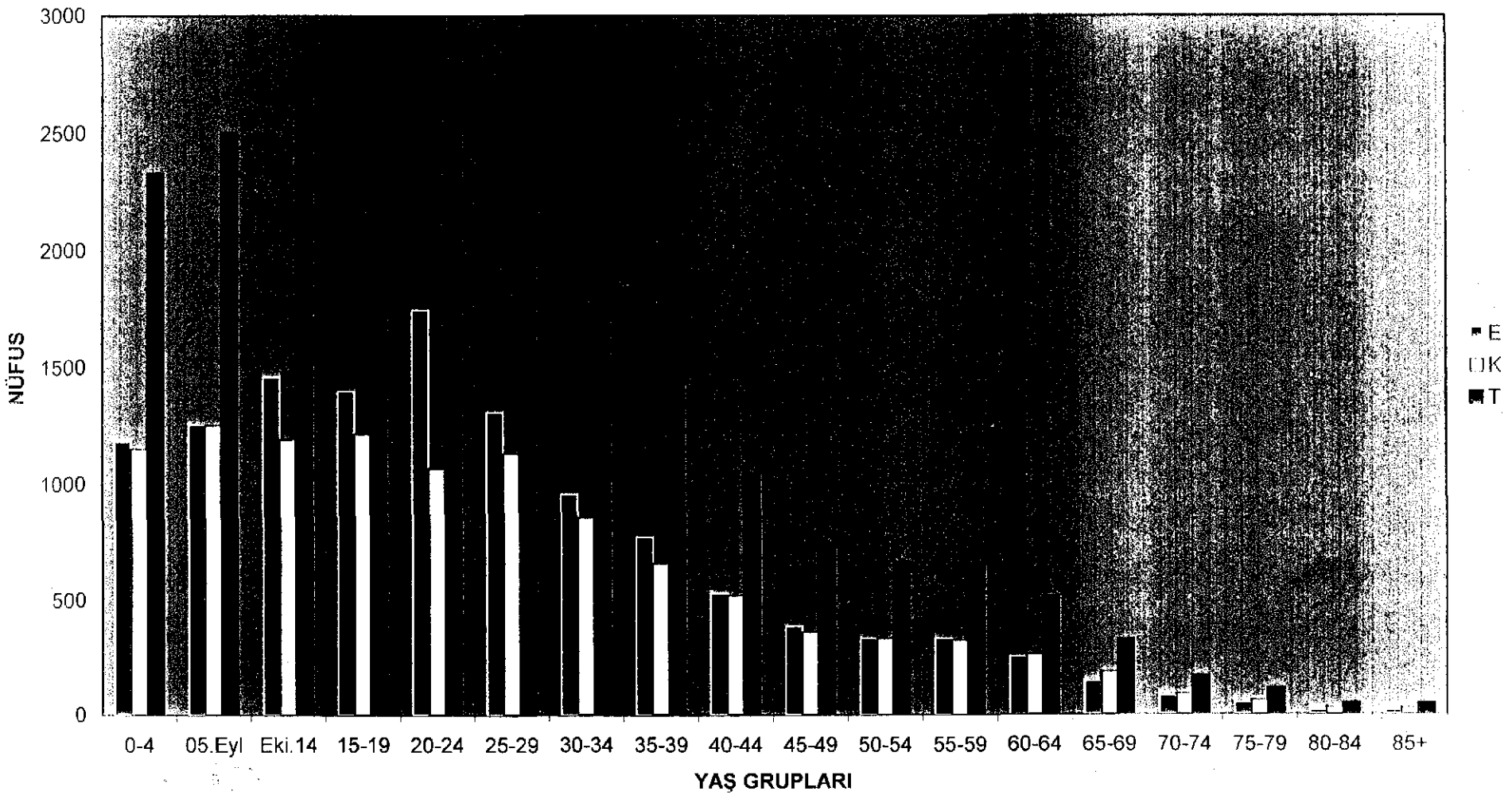

GRAFiK X

Çubuk Şehrinin 1990 Yılı Nüfus Sayım Sonuçlarına Göre Kadın-Erkek Nüfusunun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

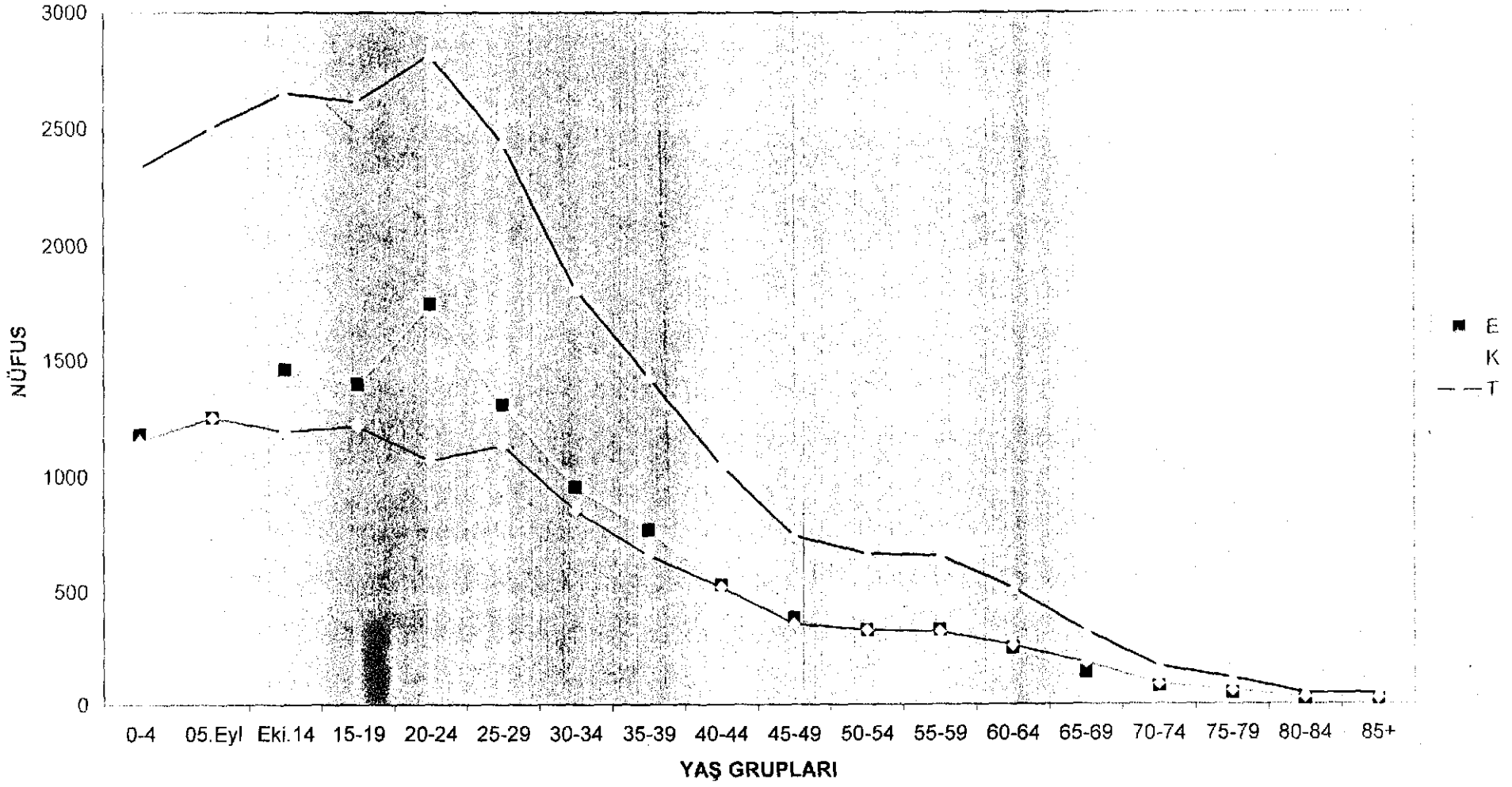

3-B-NÜFUSUN EĞİTİM DURUMU :

Devlet İstatistik Enstitüsü'nden alınan 1990 yılı verilere göre, şehir merkezinde 06-65 yaş arasında 20136 kişi yaşamaktadır (65 Yaş üzerinde ise 2480 kişi yaşamaktadır). Bunlardan 10810 kişi erkek, 9326 kişi ise kadındır. Bu kişilerden 825 i erkek 2040 ı kadın olmak üzere toplam 2865 kişisi okuma yazma bilmemektedir . Geri kalan 9985 erkek 7285 i kadın olmak üzere toplam 17270 kişi okuma yazma bilmektedir.

Şehirde okuma yazma bilen ancak bir öğretim kurumundan mezun olamayanların sayısı 2671 kişidir. Bunun 1332 erkek 1339 ise kadındır.

Şehirde ilkokul mezunu 5728 erkek 4639 u kadın olmak üzere toplam 10367 kişi bulunmaktadır. İlkokul mezunu olanların toplam nüfusa olan oranı % 45.8 dir .

Orta okul mezunu insan sayısı ise 1356 erkek 631 kadın olmak üzere toplam 1987 kişi bulunmaktadır.

Şehirde orta okul dengi meslek okullarından mezun olanların sayısı 16 sı erkek 10 u kadın olmak üzere 26 kişi bulunmaktadır.

Lise dengi meslek okullarından mezun olanların sayısı 310 erkek 97 si kadın olmak üzere toplam 407 kişidir. Lise mezunu olanların sayısı ise; 778 i erkek 434 ü kadın olmak üzere 1212 kişidir.

Fakülte mezunu olanların sayısı 463 erkek 133 kadın olmak üzere 596 kişidir.

Bu değerler ışığında, şehirde okuma yazma bilenlerin toplam nüfusa oranı % 85.7, okuma yazma bilmeyenlerin oranı ise % 14.3'dür. İlkokul mezunu olanların toplam nüfusa olan oranları % 45.8 , Orta okul mezunu olanların toplam nüfusa olan oranı%8.1, Lise mezunlarının oranı % 7 , yüksekokul ya da fakülte mezunlarının yine toplam nüfus içindeki oranı % 2.9'dur.

Verilerden anlaşıldığı gibi şehirde ilkokul mezunu olan insan sayısı şehir nüfusunun önemli bir kısmını meydana getirmektedir. Şehir pek çok köklü Üniversite ve Eğitim Öğretim kurumu bulunan Ankara'ya yakın olmasına rağmen Lise ve Üniversite mezunlarının toplam nüfusa olan oranlarının çok düşük olması düşündürücüdür. Bu durumda halkın büyük çoğunluğunun tarımla uğraşıyor olmasının etkisi büyüktür.

Ancak şehirde, yakında bulunan sanayi tesislerinin etkisiyle bir Çıraklık Eğitim Merkezi ve bir Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi açılmıştır . Bu okulların açılması çok yakında bulunan sanayi tesislerinin kalifiye eleman ihtiyacına cevap vererek iş gücünün bu şehirden karşılanmasında etkili olacaktır. Bu durum hem şehrin eğitim seviyesinin yükselmesini sağlayacak hem de şehirde iş kaynaklarının doğmasına yardımcı olacaktır.

EĞİTİM DURUMU	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Okuma yazma bilmeyenler	825	2040	2865
Okuma yazma bilenler	9985	7285	17270
Bir öğrenim kurumundan mezun olamayanlar	1332	1339	2671
İlkokul mezunu olanlar	5728	4639	10367
Ortaokulu bitirenler	1356	631	1987
Ortaokul dengi meslek okulunu bitirenler	16	10	26
Lise mezunları	778	434	1212
Lise dengi meslek okulunu bitirenler	310	97	407
Yüksekokul ve fakülte bitirenler	463	133	596
Öğrenim durumu bilinmeyen	1	1	2
Mezun olup olmadığı bilinmeyen	1	1	2

TABLO 8:İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden Çubuk Şehrinin Cinse Göre Eğitim Durumu.

3-C- NÜFUSUN MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI :

Çubuk şehrinde yaşayan insanların çok büyük bir kısmı hala ziraat sektöründe çalışmaktadır. Çubuk' un büyük bir İlçe merkezi olması nedeniyle, idari işlerde çalışanların sayısı oldukça fazladır . Çubuk Esnaf ve sanatkarlar odasından 1996 yılında alınan bilgilere göre, Çubuk şehrinde 5 Marangoz, 8 kalaycı , 8 tornacı, 2 elbise temizleyicisi, 3 camcı ,10 yağlı boyacı, 1 şeker imalatçısı , 7 berber, 6 radyo TV tamircisi , 18 terzi, 5 ayakkabı tamircisi, 7 fırıncı, 3 değirmenci, 5 tuz ve kil öğütücüsü , 1 motor tamircisi, 1 bisiklet tamircisi , 1 dişçi , 2 süt ve peynir imalatçısı , 1 pimaş bayii , 2 benzinci , 5 kuyumcu , 78 kasap, 56 bakkal , 68 celep , 41manav, 10 inşaat taşeronlar , 35 zaire ve bakliyatçılar , 14 inşaat malzemecisi , 12 elektrikçi , 5 fırıncı , 6 züccaciye satıcısı, 1 parfümeri, 22 manifatura ve tuhafiyeci , 14 halı ve mobilya satıcısı 6 hazır elbise satıcısı , 24 kahve ve kulüp işletmecisi, 27 seyyar tiftikçi , 3 halı kilim imalat edenler , 10 un ve kepekçi , 5 ardiyeci, 6 kırtasiye , 5 derici , 6 pasta ve dondurmacı, 3 trikotajcı , 1 sucuk imalat ve satıcısı , 5 yorgancı , 5 lokantacı , 7 köfteci ve kebapçı , 12 fotoğrafçı, 12 hayvan besicisi , 1 testi imalatçısı , 1 saat tamircisi , 1 çakmak tamircisi , 1 büfeci , 1 perdeci , 2 tarım aletleri satıcısı, 1 kaportacı vardır.

3-D-NÜFUSUN MAHALLELERE GÖRE DAĞILIMI:

Çubuk şehri içerisinde halen 5 tane mahalle bulunmaktadır . Ancak nüfusun artması nedeniyle Çubuk Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğünden alınan bilgilere göre şehirdeki mahalle sayısı yakın bir gelecekte yeni bir düzenleme ile artırılacaktır. Bu günkü durumu ile şehirde bulunan mahalleler yüzölçümlerine ve nüfuslarına göre aşağıda sıralanmıştır.

1998 YILI	YÜZÖLÇÜMLERİ:	NÜFUSLARI:
Yıldırım Beyazıt Mahallesi:	12 945 418 m2----------	9428 kişi
Atatürk Mahallesi	: 5 689 000 m2 ----------	5678 kişi
Cumhuriyet Mahallesi	: 4 126 243 m2----------	7018 kişi
Yavuz Selim Mahallesi	: 2 956 973 m2----------	5515 kişi
Barbaros Mahallesi	: 2 676 140 m2 ----------	5491 kişi

Mahallelere ait bu yüz ölçümleri 1998 yılında Çubuk Belediyesi Fen İşlerinden alınmıştır. Buna göre kapladığı alan açısından en büyük mahalle Yıldırım Beyazıt Mahallesidir. Ancak Belediye binasının, alış veriş merkezlerinin ,Bankaların, Pazar yerinin, küçük sanayi bölgesinin burada yer alması nedeni ile Cumhuriyet Mahallesi en yoğun nüfusa sahip olan mahallesidir.

Mahallelere göre nüfus dağılımını ve nüfus yoğunluğunu gösteren grafiklere arka sayfalarda yer verilmiştir.

MAHALLELERE GÖRE NÜFUS YOĞUNLUĞU

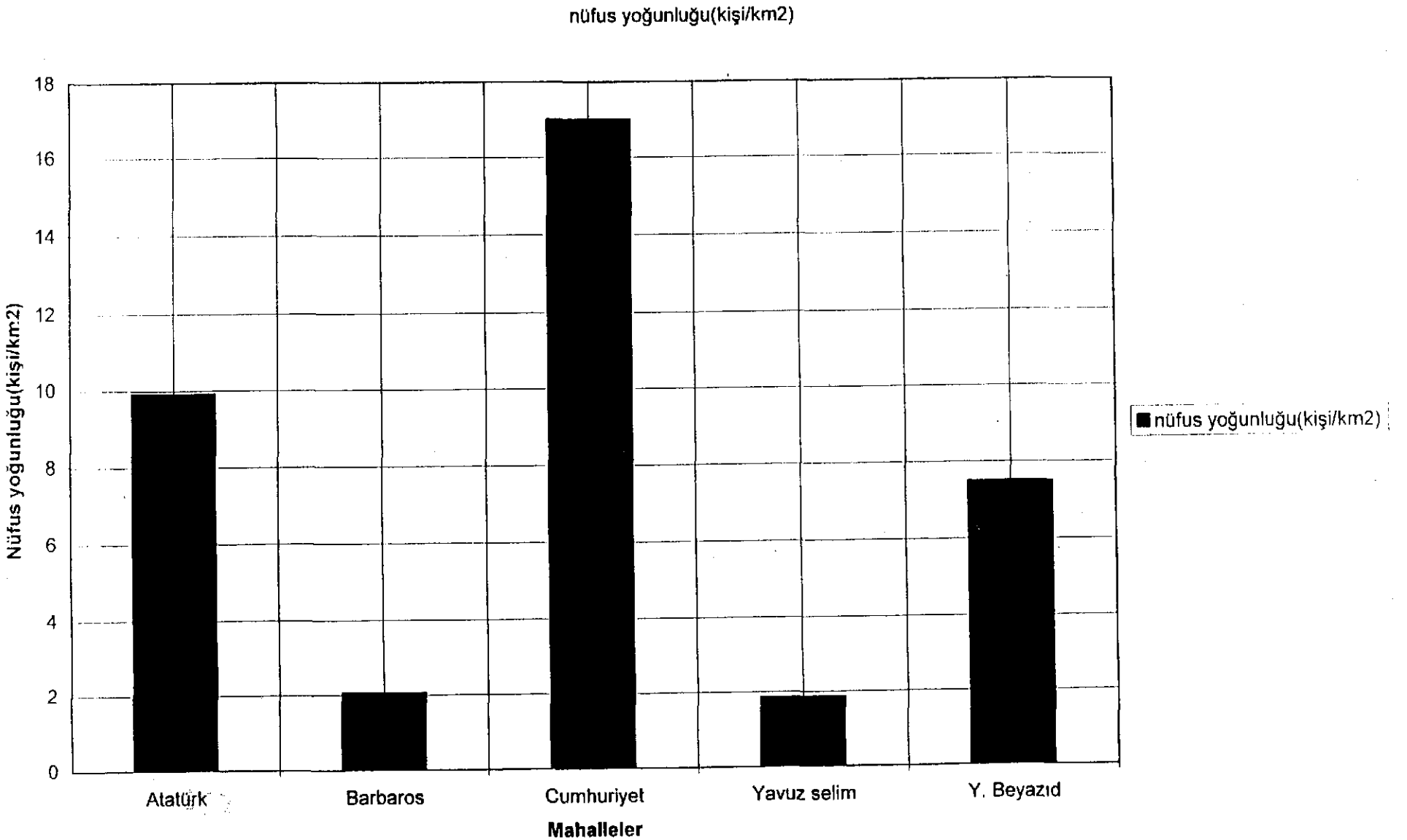

mahallelere göre nüfus dağılımı

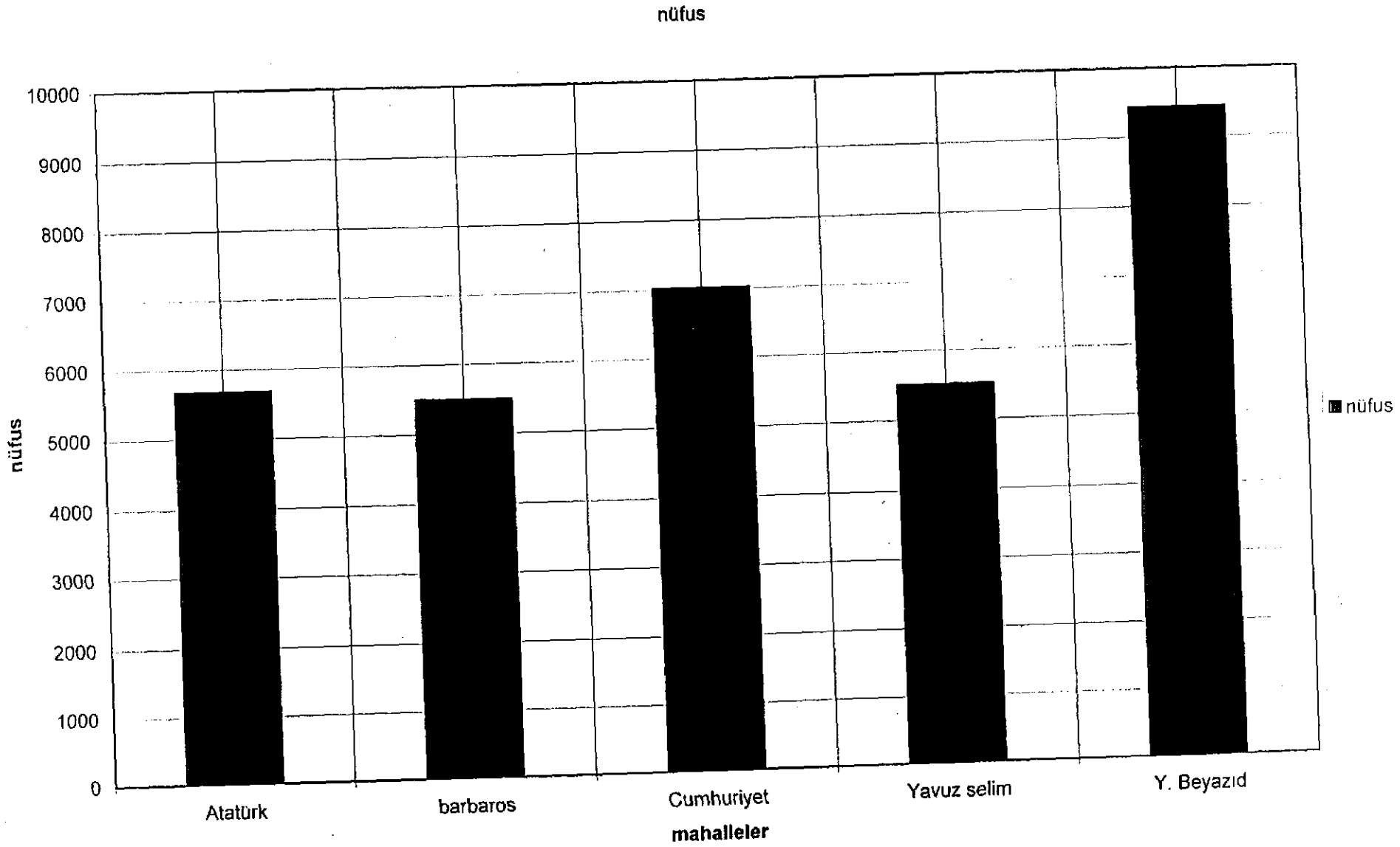

4. BÖLÜM:
ŞEHRİN YERLEŞİM ÖZELLİKLERİ:

4-A- YERLEŞME VE SAHA İLİŞKİSİ:

Çubuk ovasında kurulan ilk medeniyet Hitit medeniyetidir. Bu medeniyetin tarih sahnesinde ilk görülmeye başladığı tarih M.Ö.1800-1200 yıllarına rastlar buradan anlaşılıyor ki yaklaşık olarak 3200 yıldır insanlar yaşamak için bu sahayı tercih etmektedir. İlkçağda şehirler kurulurken, şehirlerin kurulduğu merkezlerin savunmaya elverişli bir alanda bulunmasına dikkat ediliyordu. Kurulacak olan şehrin yaşam şartlarını zorlamayacak bir iklime sahip olması yerleşme için önemli bir özellikti. Ayrıca elverişli bir toprak yapısına sahip olması ve ulaşımın kolay olduğu bir arazide yer alması insanların yerleşmek için seçecekleri saha açısından önem taşıyan özelliklerdir.

Saha, Sakarya havzası içinde yer almaktadır ve şehir, sırtı Aydos dağlarına yaslanmış şekilde , Çubuk akarsuyu kıyısında kurulmuştur. Şehrin, sırtını Aydos dağlarına vermesi, savunma açısından büyük bir avantaj sağlamıştır.

Şehrin verimli bir ova üzerinde kurulması, tarım şartlarını da kolaylaştırmıştır. Bu verimli ovanın ayrıca Çubuk çayı ve kolları tarafından da sulanıyor olması, verimin artmasında ve buranın insanlar tarafından tercih edilmesinde ayrıca önemli bir etken olmuştur.

Şehrin uzun yıllar boyunca yerleşim yeri olarak tercih edilmesinde, sahip olduğu iklim koşullarının da önemli etkisi bulunmaktadır. Çubuk şehrinin içinde bulunduğu saha bugünkü ifadelerimizle İç Anadolu ile Karadeniz iklimi arasında bir geçiş iklimi özelliği göstermektedir. Özellikle yağış rejimi ile Karadeniz bölgesine yakın bir yağış rejimi göstermektedir. Saha böylece İç Anadolu bölgesinin kurak ve sıcak geçen yazı ile kışın soğuk ve sert ikliminden biraz da olsa kurtulmuş olur. Böylece iklim insan yaşamına daha elverişli hale gelmiş olur.

Şehrin verimli bir arazi olan Çubuk ovası üzerinde kurulması, buranın insan toplulukları açısından tercih edilmesi sonucunu doğurmuştur.

4-B- ŞEHRİN YERLEŞİM DÜZENİ VE GELİŞME YÖNÜ:

Çubuk şehrinin ilk kuruluşunda iki tane maddi unsur etkili olmuştur. Bunlardan birincisi, kuzeyde yer alan Aydos dağlarıdır. Dağlar şehrin savunmasında önemli bir rol oynamıştır. Nehrin tam ortasından geçtiği verimli ova ise, hem oluşturduğu coğrafi şekilleri ile hem de sulama şartlarının kolaylığı ile tarım faaliyetlerinin gelişiminde etkili olmuştur. Bu özellikleri ile saha yerleşme alanı olarak insanların tercih ettikleri bir saha olmuştur.

Şehrin ilk kuruluş zamanlarında savunması önemli olduğundan ilk yerleşim yerleri Aydos Dağlarına daha yakın bir mesafede yer almaktadır. İlk yerleşim alanları yöresel kaynaklardan elde edilen bilgilere göre bugünkü mezbahanın bulunduğu yerden Çubuk Çayının batısındaki Balıkçı mevkiine kadar olan sahada yer almaktadır. Şehirde cadde ve sokakların belli bir plana göre yerleşmediğini göze çarpmaktadır. Tarihi belgelerden öğrenildiğine göre şehrin kuruluş yerinde önemli bir değişme olmamıştır.

Günümüze yakın zamanlarda ise şehrin gelişme yönünün Çubuk ovasına doğru geliştiğini cadde ve sokak sisteminde ise Çubuk çayını etkisinin artığını görmekteyiz. Ayrıca yeni yerleşim alanlarında daha planlı bir gelişmenin yaşandığı görülmektedir.

Yeni yerleşim alanları Grid (Dama tahtası) planına göre yapılmaktadır.

Şehirde mahallelere göre gelişen yeni yerleşim alanları şöyledir:

Barbaros mahallesi,Muradiye ve Cennet sokaklarının kuzey kesimleri ; Yavuz Selim mahallesinde Abdülhamid caddesinin kuzeyi, Kıymetoğlu caddesinin kuzeybatısı; Atatürk mahallesinde Adnan Menderes bulvarının batısı ve güney batısı; Cengiz Topel mahallesinde Sanayi caddesinin güneyi, Ankara bulvarı boyunca. Yıldırım Beyazıd mahallesinde genel görünüm Grid planına uyacak şekildedir.

Şehrin gelişme yönü Ankara Bulvarı boyunca güneye doğrudur. Bunda karayolu üzerinde bulunan sanayii tesislerinin ,Esenboğa havalimanın ve başkent Ankara'nın bu yönde olmasının etkisi büyüktür.

Şehrin nüfusu 1997 yılı sayım sonuçlarına göre 34880 kişidir. 1970 yılında en son yapılan imar planı 30.000 nüfusa göre genişletilmiştir. Günümüzde bile bu imar planı yetersiz kalmaktadır. İmar planın yetersiz kalması nedeni ile insanlar şehre plan dışında yerleşmektedirler . Çubuk'ta tarım alanları şehre çok yakın bir mesafede

bulunmaktadırlar. Plansız yerleşmeler nedeniyle tarım alanları yerleşim alanları tarafından işgal edilmektedirler. Çubuk ovası üzerinde yapılan tarım, şehir ve şehir çevresinin hem ekonomisi hem de insanların ihtiyaçlarının karşılanması için gereklidir. Bu sebeple Çubuk ovasının yerleşme alanları tarafından işgali önlenmelidir.

4-C- ŞEHRİN CADDE VE SOKAK SİSTEMİ:

Şehir planlarının gelişimleri üzerinde bazı unsurlar etkili olmaktadır. Bu unsurları maddi ve manevi unsurlar olmak üzere iki grupta toplayabiliriz. Manevi unsurlar içerisinde; insanların dini inançları, dini inanç ve yaşamsal alışkanlıklarından doğan örf ve ananeleri ve bunların toplamı olan kültürleri bulunmaktadır. Maddi unsurlar içinde ise; şehirleri etkisi altına alan dağ, deniz, ova, akarsu, göl, yol, anıt, tarihi bir eser gibi fonksiyonları sayabiliriz.

Şehrin en eski mahalleleri bu günkü mahallelerine göre daha kuzeyde yer almaktadırlar. Bu mahallelerdeki cadde ve sokakların belirli bir plana göre oturtulmadıklarını görmekteyiz. Ancak bu mahallelerde şehir planları üzerinde etkili olan manevi unsurlar içerisinde sayabileceğimiz , Osmanlı , Türk İslam kültürünün etkilerini görmekteyiz. Türk İslam şehirlerinde farklı dine ve toplumsal sınıfa ait insanları birbirinden ayırmak için yapılmış olan dolambaçlı sokakların şehrin eski mahallelerinde yer aldığını görmekteyiz .

Çubuk şehrinin cadde ve sokak sistemlerinin meydana gelmesinde özellikle günümüzde ve günümüze yakın zamanlarda en fazla etkili olan maddi unsur Çubuk çayıdır. Günümüzde özellikle yeni yerleşim alanlarında cadde ve sokakların Çubuk Çayına yöneldiğini veya Çubuk çayına paralel olarak geliştiklerini görmekteyiz. Özellikle Çubuk çayının güneye doğru bir kavis meydana getirdiği alanda cadde ve sokakların bu kavise paralel olarak kavisler meydana getirdiği görülmektedir. Ayrıca Çubuk çayı şehrin tam ortasından geçmektedir ve şehri ikiye ayırmaktadır.

Özellikle günümüzde Çubuk şehrinin cadde ve sokak sisteminin meydana gelmesinde etkili olan diğer bir maddi unsur ise Ankara –Çubuk karayoludur. Bu karayolunun Çubuk şehrini Başkent Ankara' ya bağlamasının yanında, karayolu üzerinde yer alan Esenboğa Hava Limanı ve sanayi tesislerinin etkisi ile cadde ve sokakların Çubuk Çayına paralel olarak ilerledikten sonra Ankara Bulvarı dolayısıyla Ankara Çubuk Karayoluna yöneldiklerini görmekteyiz. Ayrıca bu karayolunun şehrin gelişme yönü üzerinde de etkisi bulunmaktadır.

Şehrin özellikle eski mahalleleri yakın zamana kadar her yönde genişlemiştir. Yeni yayılma alanları , eski mahallelerine göre, daha düzenli cadde ve sokaklara sahiptir.

Buralarda cadde ve sokak sistemlerinin "Grid" planına yaklaştığını görmekteyiz.

Şehrin, Çubuk çayına paralel olarak uzanan ve şehri kuzey-güney doğrultusunda tam ortadan ikiye bölen , Ankara Bulvarı adında bir ana caddesi bulunmaktadır. Ankara Bulvarı Ankara'yı Çankırı'ya bağlayan yolla kesişmektedir. Bulvarın etrafında yer alan diğer tali yollar Çubuk çayına ve bulvara doğru yönelmektedirler ve de en sonunda Ankara Bulvarında toplanmaktadırlar. Şehrin diğer önemli caddeleri ise birbiri ile bağlantılı durumda bulunan Atatürk caddesi ve Şeyh Şamil bulvarıdır. Bu caddeler şehrin kuzey kesiminde yer almakta ve Doğu-Batı doğrultusunda uzanmaktadırlar. Şehrin kuzeyinde yer alan tüm tali yolları kendilerinde toplayıp, diğer bir ana cadde olan Ankara bulvarına ulaştırmaktadırlar. Şehrin batısında yer alan yollar ise Çankırı bulvarında toplanmakta ve yine Ankara bulvarına ulaşmaktadır. Şehrin caddeleri aşağıda anlatılmıştır.

Ankara Bulvarı: Bulvar, şehrin tam ortasından geçip kuzey kuzey-güney doğrultusunda uzanır. kuzeyde doğu-batı doğrultusunda uzanan Şeyh Şamil Bulvarı ve Atatürk Caddesi dik olarak kesişmektedir. Cadde, güneyde Esenboğa hava limanına ulaşır. Daha sonra da Ankara-Çubuk karayoluna bağlanarak şehrin Ankara ile ulaşımında önemli rol oynar. Bulvar adeta şehri tam ortadan ikiye ayırarak, çevrede ki diğer cadde ve tali yolları da üzerinde toplar. Bulvarın güneye doğru devamında sanayi tesisleri yer almaktadır.

Şeyh Şamil Bulvarı ve Atatürk Caddesi: Bu iki cadde birbirinin devamı şeklindedir. Tam şehir merkezinde Ankara Bulvarı ile kesişmektedir. Özellikle Yavuz Selim ve Barbaros mahallesindeki tüm yollar bu iki caddede toplanmaktadır ve şehrin diğer önemli caddesi olan Ankara Bulvarına aktarılmaktadır.

Adnan Menderes Bulvarı: Bu cadde Atatürk mahallesinin en önemli caddesidir. Mahalledeki tüm cadde ve sokaklar bu caddede toplanmaktadır. Cadde, Cumhuriyet mahallesindeki Sanayi caddesi ile birleşip, oradan Ankara Bulvarına bağlanmaktadır. Bulvar boyunca ticarethaneler ve küçük sanayi tesisleri yer almaktadır.

Sanayii Caddesi: Cumhuriyet mahallesindeki tali yollarla diğer caddeleri kendisinde toplayan caddedir. Cadde, diğer caddeleri Ankara bulvarına aktarır. Cadde üzerinde adından da anlaşılacağı gibi sanayi tesisleri yer almaktadır.

Karagöl Caddesi: Barbaros mahallesinin caddelerini kendisinde toplar ve bu caddeleri Atatürk caddesine bağlar; Atatürk caddesi yolu ile de Ankara bulvarına ulaştırır. Atatürk Caddesi kavşağına yakın kısımlarındaki evlerin alt kısımlarında ticarethaneler yer almaktadır.

Çankırı Bulvarı: Yıldırım Beyazıt mahallesindeki tüm caddeleri kendisinde toplar ve Ankara bulvarına ulaştırır. Ayrıca Çankırı bulvarı kuzey - doğuya doğru Ankara-Çankırı karayolu ile birleşir.

4-D - ŞEHRİN MAHALLELERİ:

BARBAROS MAHALLESİ

Mahalle şehrin kuzeybatı kısmında yer almaktadır. Yüzölçümü , 2.676.140 m2 dir. Nüfusu 1997 yılı sayım sonuçlarına göre 5491 kişidir.

Mahallenin Atatürk mahallesiyle sınırı Kurban Tepe caddesi Yavuz Selim mahallesi ile arasındaki sınırı ise Karagöl caddesi meydana getirmektedir.

Mahalle ismini Osmanlı İmparatorluğunun yükseliş döneminde (Kanuni Sultan Süleyman 1520-1566 dönemi) yaşamış ve çok büyük fetihlere imza atmış olan Barbaros Hayrettin Paşa'dan almaktadır. Mahalle içerisinde Barbaros İlköğretim okulu ve 2 camii bulunmaktadır . Ayrıca Kara göl caddesinin girişindeki binaların alt katlarında küçük ticarethaneler yer almaktadır.

YAVUZ SELİM MAHALLESİ:

Mahalle, şehrin kuzeydoğu kesiminde yer almaktadır . Mahallenin ; Barbaros Mahallesi ile arasındaki sınırı Karagöl caddesi , Cumhuriyet mahallesi ile arasındaki sınırı , Atatürk Caddesi , Yıldırım Beyazıt Mahallesi ile arasındaki sınırı , Şeyh Şamil Bulvarı oluşturmaktadır.

Mahallenin yüzölçümü : 2,956,973 m2'dir.

1997 yılı sayım sonuçlarına göre mahallede 5515 kişi yaşamaktadır. Mahalle ismini yine Osmanlı İmparatorluğunun yükseliş dönemi Padişahlarından Yavuz Sultan Selim'den (1512 – 1520) almaktadır. Mahallede bir ilköğretim okulu, 3 tane camii ve ilçenin ceza evi yer almaktadır. Ayrıca Mahallenin Çubuk Çayı kenarında yer alan evlerin alt katlarında ticarethaneler yer almaktadır.

ATATÜRK MAHALLESİ:

Mahalle , şehrin batısında kuzey – güney doğrultusunda uzanmaktadır. Yüz ölçümü: 5,689,000 m2 dir. Mahallede yaşayan insan sayısı 1997 yılı sayım sonuçlarına göre 5678 kişidir . İsmini Türkiye kurucusu Mustafa Kemal Atatürk' ten almaktadır.

Mahallenin Barbaros Mahallesi ile arasındaki sınırı Kurban Tepe Caddesi meydana getirmektedir , Cumhuriyet Mahallesi ile arasındaki sınırı ise Çubuk Çayı meydana

getirmektedir. İsmini Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ten almaktadır. Mahalle içerisinde 1 tane İlkokul, Polis merkezi , Çubuk Şehri içine ve dışına otobüslerin kalktığı Terminal , 4 tane camii bulunmaktadır. Adnan Menderes Bulvarı ve Çubuk Çayı arasında kalan alanda ise Ticarethaneler yer almaktadır.

CUMHURİYET MAHALLESİ:

Mahalle şehrin tam ortasında kuzey – güney doğrultusunda uzanmaktadır. Mahallenin yüzölçümü: 4,126,243 m2 dir . Mahalle, şehrin en fazla nüfusa sahip olan mahallesidir. Mahallede 1997 yılı sayım sonuçlarına göre 7018 kişi yaşamaktadır.

Mahallenin Yavuz Selim Mahallesi ile arasında ki sınırı Atatürk caddesi meydana getirmektedir. Yıldırım Beyazıt Mahallesi ile arasındaki sınırı ise Ankara Bulvarı meydana getirmektedir.

Çubuk şehrinin merkezi olan mahallede 5 tane okul (Çubuk Teknik ve Endüstri Meslek lisesi, Çubuk Kız Meslek Lisesi , Çubuk İmam Hatip Lisesi , Çubuk Lisesi ve Çubuk İlköğretim okulu yer almaktadır). Ayrıca köylerden gelen öğrencilerin barındığı, Öğrenci yurdu bulunmaktadır. Çubuk itfaiyesi , Garnizon , Çubuk Devlet hastanesi , Köy hizmetleri ,Zirai Donatım Kurumu , Orman bölge şefliği , Çubuk Mezbahası tesisleri , Küçük sanayii Bölgesi , Çubuk stadyumu , Çubuk kapalı Spor salonu , Samur Halı Fabrikası Atatürk Caddesi ve Çubuk çayı kenarında Ticarethaneler, Pazar yeri , şehrin çarşısı ve 4 tane camii yer almaktadır.

YILDIRIM BEYAZIT MAHALLESİ:

Mahalle şehrin doğusunda, kuzey güney doğrultusunda uzanmaktadır. Mahalle yüz ölçümü açısından şehrin en büyük mahallesini meydana getirmektedir. Mahallenin yüzölçümü: 12 945 418 m2 dir.

Mahallede yaşayan insan sayısı: 1997 yılı sayım sonuçlarına göre 9428 kişidir.

Mahalle ismini Osmanlı imparatorluğunun yükseliş dönemi Padişahlarından olan ve ayrıca Timur ile Ankara savaşını yapmış olan Osmanlı Padişahı Yıldırım Beyazıt'tan almaktadır.

Mahallenin Yavuz Selim mahallesi ile arasındaki sınırı Şeyh Şamil Bulvarı,Cumhuriyet Mahallesi ile arasındaki sınırı ise Çubuk Çayı meydana getirmektedir. Mahallede Çankırı Bulvarının güney kısımları yeni imara açılmış alanlardır. Mahallede 1 tane okul Askeri Bölge , Çubuk Mezarlığı ve 2 tane camii yer almaktadır.

4-E – ŞEHRİN MESKEN ÖZELLİKLERİ:

Ev geçici bir olaydır. Değil köylerde büyük şehirlerde rastladığımız en eski evlerin bile ilk yapılış tarihi nihayet birkaç yüzyıldan daha geriye gitmez. Denilebilir ki evler bunları yapan yahut,yaptıran insanlar gibi kısa ömürlü geçici olaylardır. Yapıldıktan bir müddet sonra eskir yıkılır ve yerine yenileri yapılır.

Her ev coğrafyayı aynı derecede ilgilendirmez. Coğrafyayı *ilgilendiren* evler yapı malzemesi ,şekli ve muhtelif kısımlarının tertip tarzı ile içinde bulunduğu coğrafi şartların etkisini taşıyan ve bu etkiyi aksettiren evlerdir. Her ev çevre şartlarını aksettirdiği nispette coğrafi bir anlam ve önem taşır (16).

Çubuk şehrinde yer alan eski binalar incelendiğinde ise , bina yapımında kullanılan iki tür malzeme göze çarpmaktadır. Bu malzemeler kerpiç ve ahşaptır. Bu iki malzeme Çubuk şehrinin içinde bulunduğu coğrafi şartların etkisini yansıtan malzemelerdir.

Kerpiç kullanılarak inşa edilen meskenlere İç Anadolu bölgesinin genelinde rastlamaktadır. Ahşap ise şehrin sahip olduğu coğrafi şartlarla, İç Anadolu Bölgesinin genelinden ayrılan özelliğini yansıtmaktadır. Şehrin kuzeyinde yer alan ormanlık alanlardan taşınan ahşap malzeme şehirde ev yapımında kullanılmıştır.

Toprak bir ölçüde ısı yalıtımı sağladığından kerpiç evlerde duvarlar , kışın soğuğunu yazın sıcağını iç kısma geçirmezler. Bu yüzden kerpiç mesken kışın kolayca ısıtılabilir ve ısıyı uzun süre korur. Buna karşılık yazın serin olduğu için kullanımı tercih edilen bir yapı malzemesidir.

Ahşap ev ise , odun çevrede bulunabildiği taktirde yer yüzünde bu gün dahi ev inşasında en fazla kullanılan malzemedir. Gerçektende odun nispeten kolay işlenilen istenilen şekle giren suhunet ve rutubeti geçirmeyen mükemmel bir inşaat malzemesidir (17).

---

16 -TANOĞLU A. 1966 Nüfus ve Yerleşme. Sayfa 203 İstanbul

17- TANOĞLU A. 1966 Nüfus ve Yerleşme . Sayfa 210 İstanbul.

Çubuk şehrinde eski kerpiç ve ahşap binalara özellikle Hükümet caddesinde ve Cumhuriyet Mahallesindeki eski sokaklarda rastlanmaktadır. Bu binalar genellikle iki katlı olarak inşa edilmişlerdir. Üst katları genellikle insanların barınmak için kullandıkları alt katları ise hayvan barınağı yada kiler olarak kullanılmak amacı ile yapılmışlardır.

Şehrin Ankara'ya olan yakınlığı ve ulaşım kolaylığı nedeniyle , şehirde oldukça hızlı bir yapılaşma görülmektedir. Bu yapılaşma Ankara – Çubuk Karayoluna bağlanması , sanayi tesislerinin bu yönde yer alması nedeniyle özellikle Ankara Bulvarının güney kesimine doğru gelişmektedir .

Günümüzde artık mesken yapımında kullanılan malzeme tuğla , çimento kiremit gibi gelişmiş betonarme malzemelerdir. Binalar genellikle 3 kat ve üzerinde inşa edilmektedirler. Şehirde binalar çok katlı olarak inşa edilmektedirler. Özellikle Cengiz ,Topel Caddesi , Ankara Bulvarının kuzey kısmındaki Atatürk Caddesi Karagöl Caddesinin güneyinde Çubuk Çayının Atatürk Caddesi ve Cengiz Topel caddesi arasında kalan kısmının kenarındaki binaların alt katları ticarethane olarak kullanılmaktadır.

4-F - ŞEHRİN ALT YAPI DURUMU:

Şehrin sahip olduğu içme suyu şebekesi 8000 nüfusa göre tahsis edilmiştir. Ancak bu içme suyu şebekesi ihtiyaca cevap veremez hale gelmiştir. 1990 yılında 120 km' lik şebeke yenilenmiştir. Böylece şehrin içme suyu sorunu önemli ölçüde çözümlenmiştir.

Şehirde toplam bir sekon kuyu, üç adet sondaj kuyusu vardır ve kuyulardaki su debileri, şehrin ihtiyacını karşılayamamaktadır. Bu nedenle Çubuk belediyesi, D.S.İ. genel müdürlüğü ve Ankara büyük şehir belediyesinin birlikte yaptığı çalışmayla Çubuk-II barajından şehre 100 lit/sn su verilmektedir. İzale terfi hatları ve arıtma tesisleri yapım işleri, 1996 yılında tamamlanarak faaliyete geçmiştir. Tüm bu projelerin tamamlanması ile Çubuk şehrinin su ihtiyacının önemli bir kısmına çözüm bulunmuştur.

1994 yılında yaptırılan içme suyu kum filtresi yaptırılmıştır. Ayrıca şehre su arıtma tesisi de yapılmaktadır. Böylece şehrin içme ve kullanma suyunun kalitesi yükseltilmeye çalışılmaktadır.

Şehirde bir kanalizasyon şebekesi yer almaktadır ancak, var olan kanalizasyon şebekesi şehrin ihtiyacına cevap verememektedir. Kanalizasyon şebekesinin şehrin ihtiyacına cevap verememesi nedeniyle meskenlerden ve Çubuk çayı kenarında yer alan ticarethanelerin atıkları Çubuk Çayına yönelmektedir. Böylece Çubuk çayı önemli bir kirlilik tehdidi altında kalmaktadır. Çubuk Çayından sağlanan su kullanma suyu olarak ve tarım ürünlerinin sulanmasında kullanılmaktadır. Suyun insanlar tarafından direk olarak kullanılıyor olması , ayrıca tarım ürünlerinin Çubuk çevresinde yer alan insanların tüketimine sunuluyor olması nedeniyle Çubuk çayının kirlilik sorunun önemi de artmaktadır.

PTT hizmet binası 1986 yılı içerisinde tamamlanarak hizmete açılmıştır. PTT merkez ve bağlı şubelerde halen 41 personel çalışmaktadır. Merkez santral 10618 abonelik olup, 10168 bağlı abone bulunmaktadır. Halen bekleyen abone sayısı 300 kişidir. 1999 yılı itibarı ile 1024 hat ilavesi yapılacaktır. Merkez ilçede toplam telefon kapasitesi 11192 hatta ulaşacaktır. İlçenin muhtelif yerlerinde 12 adet jetonlu, 30 adet kartlı olmak üzere toplam 42 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır.

5 . BÖLÜM :

ÇUBUK ŞEHRİNİN GENEL FONKSİYONLARI:

"Şehirlerin, etki alanları içindeki kır yerleşmeleri ile bağlantıları kaçınılmaz bir gerekliliktir. Şehirlerin, etki alanları içindeki kır yerleşmeleri ile olan bağlantıları şehirden kır yerleşmelerine ve kır yerleşmelerinden şehir yerleşmelerine olmak üzere iki yönlüdür. Şehirler çevreleriyle olan bu bağlantılarını sahip oldukları fonksiyonları sayesinde kurmaktadırlar. Şehirlerin sahip oldukları ve bu bağlantılarda etkili olan fonksiyonlarının başında; idari, iktisadi, sosyokültürel ve ulaşım fonksiyonları gelmektedir. Şehirler; okulları, hastaneleri, kültürel tesisleri bünyelerinde bulundurarak, çevrelerinde ki yerleşmeler için merkez konumundadırlar. Şehirlerin sahip olduğu bu fonksiyonlar şehirlerden kırsal yerleşmelere yönelen hizmetlerden birkaçıdır. Bunun yanında, şehirlerin ihtiyacı olan bazı unsurlar da öncekinin tersi istikamette, yani kırdan şehre doğru hareket halindedirler. Şehirlerin ihtiyaçları olan gıda maddelerini yakın çevrelerindeki kırsal alanlardan temin etmeleri gibi (18).

Çubuk şehri günümüzde ve tarihsel sürecinde çevresindeki yerleşmeler için bir merkez olmuştur. Osmanlıca yazılmış olan hicri 1288 , miladi 1871 tarihli Ankara Vilayet Salnamesi" adlı eserde 20303 nüfus ve 3007 hane bulunduğu ve önemli bir tarım merkezi olduğu vurgulanmaktadır. Evliya Çelebi ise Seyahatname'sinde Çubuk'a bağlı 7 nahiye 70 köy olduğundan bahsetmektedir. Ayrıca Melikşah köyündeki kaplıcanın deri hastalıklarına iyi geldiğini vurgulamaktadır. Tüm bunlar şehrin tarihsel gelişimi içinde farklı ve önemli fonksiyonlara sahip olduğunun bir kanıtıdır. Bugün ise kendisine bağlı köy ve nahiyeleriyle, hava ve karayolu ulaşımında önemli bir kavşak oluşuyla Çubuk, gelişim gösteren küçük bir şehirdir.

18-Göney S . –1984 . Şehir Coğrafyası I S.75

5-A –İKTİSADİ FONKSİYONLARI:

5-A-1 : ŞEHRİN ZİRAAT FONKSİYONU:

Çubuk şehrinin, Çubuk çayının meydana getirdiği bir ova üzerinde kurulmuş olması, ayrıca çevresinde yer alan yüksek kısımlara oranla ılımanlaşmış bir iklim yapısına sahip olması nedenleri ile şehrin ilk yerleşim zamanlarından bu yana kurulup gelişmesinde tarım faaliyetleri daima önemli bir rol oynamıştır.

Şehirler her şeyden önce iş merkezleri çevresindeki sahaların mahsullerini toplayan ve pazarlayan noktalar ve dışarıdan gelen malların dağıtım merkezleri durumundadır. Bunlar şehrin başlıca iktisadi hizmetleridir(19). Çubuk şehri de idari etki alanındaki kır yerleşmelerinde üretilen tarımsal ürünlerin toplandığı, pazarlandığı ve dağıtıldığı önemli bir şehir merkezidir.

Küçük büyük her yerleşme, bir yerleşme ve ekonomik faaliyet sahasının bir unsurudur. Bu itibarla her yerleşme kendi iç yollarından başka, dahil olduğu yerleşme ve ekonomik faaliyet sahasının diğer kısımlarına da iç yollarla bağlanmaya muhtaçtır. Çubuk Şehri idari etki alanında yer alan tarım alanları için bir merkezdir(20). Çubuk çevresinde yetiştirilen bu ürünler her haftanın perşembe günü Çubuk'a getirilmekte ve şehirde kurulan pazarda aracısız satılabilmektedir.

Çubuk ve çevresinde gelişmiş olan tarım ve hayvancılığın ürünlerinin değerlendirildiği bazı yöresel faaliyetler de doğmuştur. Bunlardan birincisi tarım ürünlerinin değerlendirildiği turşuculuktur. Bir diğeri ise Çubuk ve çevresinde yetiştirilen hayvanların, Çubuk şehrindeki mezbahalara getirilerek burada kesimlerinin yapılması sonucunda yurt içi ve yurt dışına dağıtımlarının sağlanmasıdır.

Şehrin ekonomisi üzerinde önemli bir yere sahip olan tarım alanları şehrin çok yakınında yer almaktadır. Hatta şehrin yeni yerleşim alanları tarım alanlarına iyice yaklaşmış durumdadır. Yerleşim alanlarının plansız bir şekilde tarım alanlarına doğru giderek artan bu yaklaşımı tarım alanları için bir tehdit unsuru haline gelmektedir .

19- GÖNEY S. –1984 Şehir Coğrafyası I . İstanbul S:87

20- TÜMERTEKİN E. ÖZGÜÇ N. 1995 Ekonomik Coğrafya. İstanbul S:26

Tarım alanlarının korunması için yerleşim alanlarının daha planlı bir şekilde ilerleyişinin sağlanması gerekmektedir.

Çubuk çevresindeki tarım makinalı olarak yapılmaktadır. İşletmeler genellikle tarım ve hayvancılığın beraber yürütüldüğü küçük aile işletmeleri halinde görülmektedir.

Şehirde idari etki alınındaki ziraatin geliştirilmesi için Tarım ve Köy İşleri Müdürlüğü tarafından 1998-1999 yılı program gereğince 1 adet arpa çeşit, 5 adet patates , 5 dekar mısır sılası , 5 dekar arpa ve macar fiğ sılası , 1 dekar kuru fasulye , 1 dekar çilek ,1 adet damla sulama sistemi 1 adet sera , 2 adet Ankara armudu ,2 adet kuşburnu , ve ahududu , 10 dekar ceviz, 10 dekar bağ demastrasyonları kurulmuştur.

TOPLAM ARAZİ	1.268.280 hektar
TARIMDA KULLANILAN ARAZİ MİKTARI	67 420 hektar
TARLA ARAZİSİ	43 139 hektar
MEYVA VE BAĞ ALANI	3 514 hektar
SEBZELİK ALAN	913 hektar
YEM BİTKİLERİ ALANI	16 240 hektar
NADAS ALANI	3 620 hektar
TABİİ ÇAYIR	296 hektar
MERA ALANI	21 900 hektar
ORMANLIK ALAN	26 646 hektar
KULLANILMAYAN ARAZİ MİKTARI	4 310 hektar
TARIMA ELVERİŞSİZ ALAN	6 260 hektar
SULANABİLEN ALAN TOPLAMI	3 713 hektar

TABLO 9: 1998YILI İTİBARİ İLE ARAZİ DAĞILIMI

Çubuk'un İdari etki alanında yapılan ziraatin % 50'sini Hububat ziraati oluşturmaktadır. Hububatlar içerisinde ise en fazla ekilen ürün buğdaydır. Çubuk şehrinde Çubuk Tarım ve Köy Hizmetleri Müdürlüğü tarafından Hububat tohumları üzerinde ıslah çalışmaları yapılmaktadır. Yapılan ıslah çalışmaları sayesinde sahadan alınan verimin artması hedeflenmektedir. Çubuk çevresindeki yüksekçe kısımlarda buğdayın yerini arpa almaktadır. Yörede mısır üretimi de yapılmaktadır; ancak üretilen mısır, halkın kendi ihtiyacını karşılamasında kullanılmaktadır.

Üretilen bu hububat eskiden çay kenarlarında bulunan değirmenlerde öğütülüp un haline getirilirmiş . Un halkın kendi ihtiyacını karşıladığı gibi şehir içinde de satışa sunulurmuş . Günümüzde ise hububat Çubuk' ta toplanmaktadır. Buradaki toptancılar tarafından tüketime sunulduğu gibi, şehir dışındaki fabrikalara da satılarak şehrin ekonomisine katkıda bulunmaktadır.

Şehrin çevresinde yer alan tarımsal alanlarda sebzecilikte yaygındır. Sebzecilik genellikle Çubuk çayı kenarında sulamanın daha kolay olduğu alanlarda yoğun bir şekilde yapılmaktadır. Çubuk çayını şehrin tam ortasından geçiyor olması sebze bahçeleri şehre çok yakın bir mesafede yer almaktadır.

Yöre halkı ürettikleri sebzeleri kendilerine özgü alanlarda değerlendirerek bir geçim kaynağı oluşturmuşlardır. Bu geçim kaynağı turşuculuktur.

Turşuculuk şehirde ve idari etki alanında küçük aile işletmeleri halinde yapılmaktadır. Üretilen turşularsa yakın çevrede yer alan il ve ilçelere dağıtılmaktadır. Şehirde yaşayan insanlar için turşuculuk önemli bir geçim kaynağı haline gelmiştir.

Çubuk şehri çevresinde hayvancılık da önemli bir geçim kaynağı olarak kendisini göstermektedir. Çubuk ve çevresinin, İç Anadolu Bölgesinin geneline göre daha fazla yağış alabiliyor olması nedeniyle yaz mevsiminde de doğal otlaklar yeşil kalabiliyor ve bu nedenle küçükbaş hayvancılığın yanında büyükbaş hayvancılık da yapılabilmektedir. Ayrıca şehir çevresinde besi hayvancılığı da yapılmaktadır. Üretilen hayvanlar Şehirde yer alan mezbahaya getirilerek burada düzenli olarak kesim yapılmaktadır. Üretilen ürünlerinse yurt içine ve yurt dışına dağıtımları sağlanmaktadır. Böylece şehir için önemli bir gelir kaynağı haline gelen hayvancılığın, bu kadar önemli bir yer kaplamasına bağlı olarak yörede yoğun bir şekilde yem bitkileri üreticiliği de yapılmaktadır.

5-A-2 - ŞEHRİN TİCARET FONKSİYONU:

Çubuk şehrinin idari etki alanında yer alan yerleşmelerinin ana ekonomik faaliyetlerini tarım ve hayvancılık meydana getirmektedir ve şehir çevresinde üretilen ürünlerin toplandığı ve dağıtıldığı bir merkez konumundadır. Bu nedenle şehrin ticaret hayatı üzerinde tarım ve hayvancılığın etkileri büyüktür.

Şehrin tarihsel gelişim sürecine de bakıldığında da şehrin ticaret hayatı üzerinde yine tarım ve hayvancılığın etkilerinin büyük olduğu görülmektedir. Ankara Vilayet Salnamesi (hicri 1288, miladi 1871) adlı esere bakıldığında kazanın o zamanki ticaret hayatı için şunlar söylenmektedir: Senevi (yıllık) 300000 kil buğday , 200000 kil arpa , 50000 okka armut , 65000 okka üzümden hasıl olmaktadır. Kazanın hayvancılık durumuna da bakıldığında 2000 arı kovanı ,8000 kara sığır, 600 manda , 3902 merkep , 256 at ve kısrak , 35 deve , 49211 tiftik , 189 kıl keçisi ,32468 koyun mevcut olup ; bunlardan yıllık 49100 kıyye (değer , ölçü) tiftik ve 324 kıyye yapağı , istihsal edilir ve ürünlerin ticareti yapılır denilmektedir.

Çubuk Şehri çevresinde yer alan yerleşmeler için merkez olmasına arızasız arazi yapısına Ankara , karayollarının kavşak noktasında bulunmasına rağmen şehirde ticaret hayatı olması gereken düzeye kadar yükselememiştir. Ticaretin gelişememesinin en önemli nedeni ise şehir çevresinde üretilen bu ürünlerin şehir içinde değerlendirilemeyip şehir çevresinde üretilen bu ürünlerin ticaretinin şehir dışında yapılmasıdır. Oysa ki şehrin çevresi önemli bir hububat üretim merkezidir. Şehir çevresinde yapılan ziraatin % 50 sinide hububat ziraati meydana getirmektedir. Üretimim yapılan hububat şehir çevresindeki halkın kendi ihtiyacını karşıladıktan sonra değerlendirilmek için şehir dışındaki merkezlere gönderilmektedir. Şehrin sahip olduğu ulaşım kolaylıkları , olumlu arazi yapısı yakın çevresinden sağlanan hammaddeye dayanan sanayi tesislerinin kurulması şehrin sanayisini geliştireceği gibi bu sanayi kolunda kullanılacak hammaddenin de şehre gelmesini ve ticaret hayatının canlanmasını sağlayacaktır.

Şehirde yoğun bir şekilde sebze ve meyve üretimi de yapılmaktadır. Ancak sebze ve meyve üretimi şehir halkı tarafından geniş bir alana dağıtılamamaktadır. Üretim halkın kendi ihtiyaçlarını karşılayacak ölçüde olmaktadır. Üretilen sebzelerden geleneksel bir değerlendirme şekli olan turşuculuk ile değerlendirilmektedir. Turşuculuk, tüm yöre

halkı tarafından oldukça fazla miktarda yapılmaktadır. Üretilen turşular Ankara ve civarına satılmaktadır.

Şehirde, çevrede üretilen tarım ürünlerinin dağıtımını yapan kuruluşlar bulunmamaktadır. Şehirde 1163 sayılı kanun gereğince 3 adet Köy Kalkındırma ve Tüketim Kooperatifi bulunmaktadır. Bu kuruluşlar da şehirde sahip olduğu tüm olumlu şartlara rağmen elde edilen tarım ürünlerinin tam olarak sağlıklı bir şekilde dağıtılmasını sağlayamamaktadır.

Çubuk'ta hayvancılık tarım fonksiyonuna göre daha fazla gelişmiştir. Hayvancılığın gelişmesinde İç Anadolu bölgesi içindeki iklim koşulları etkilidir. Çubuk, İç Anadolu bölgesi genelinden daha fazla yağış almaktadır; bu da toprak yüzeyindeki otların büyüyebilmesine olanak tanımakta, sonuçta yörede küçükbaş hayvancılığın yanında büyükbaş hayvancılık da gelişmiştir. Genellikle dağ köylerinde (Durhasan, Saraycık, Kuruçay gibi köyler) büyükbaş hayvancılık; ova köylerinde ise küçükbaş hayvancılık yapılmaktadır.

İnsanlar yetiştirdikleri hayvanları her haftanın Perşembe günü Çubuk şehrinde kurulan pazarda satışa çıkarırlar. Ayrıca şehir merkezinde ve Akyurt kasabasında iki adet mezbaa bulunmaktadır. Bu mezbaalarda veteriner kontrolünde kesimler gerçekleştirilmektedir. Kesimlerden elde edilen etler büyük şehirlere satılmakta ve Ortadoğu ülkelerine satışı gerçekleştirilmektedir. Halkın çok önemli bir kesimi geçimini bu yolla hayvancılıktan karşılamaktadır.

Şehirde haftada bir gün (Perşembe) günleri Pazar kurulmaktadır. Şehir halkı ve yakın çevredeki köylerden gelen insanlar, ürettikleri sebze ve meyveleri pazara getirmekte ve burada satmaktadırlar. İhtiyaç duydukları malzemeleri de buradan karşılamaktadırlar.

Şehirdeki ticarethaneler Çubuk çayı civarında, Atatürk caddesi kenarında, Cengiz Topel caddesi boyunca Adnan Menderes bulvarının kuzey kesiminde yer almaktadır. Bu caddeler üzerinde şehrin belediye binası, bankalar, mağazalar, marketler, kasaplar, kırtasiyeler, fırınlar, lokantalar, kuyumcular, 2 mobilya mağazası, 2 beyaz eşya mağazası, 5 tane eczane ve tamirhaneler yer almaktadır. Şehirde Ziraat odası, Esnaf ve Sanatkarlar odası, Şoförler ve Otomobilciler odası, Bakkallar odası olmak üzere dört tane meslek odası bulunmaktadır.

5-A-3 - ŞEHRİN SANAYİ FONKSİYONU

Her sanayii kolunun özelliğine göre değişmekle birlikte bir sanayi faaliyetinin yer alacağı alanı belirleyen bazı faktörler bulunmaktadır. Bu faktörler , hammadde , enerji kaynakları , ulaşım , arazi yapısının uygunluğu , işçi ve pazar alanlarıdır (21).

Şehirde Ankara-Çubuk karayolu üzerinde büyüklü küçüklü bir çok sanayi tesisi sıralanmış durumdadır. Bu tesislerin Ankara-Çubuk karayolunun üzerinde kurulmasında, karayolunun Ankara-Çankırı-Kastamonu karayollarının kavşağında bulunması , Esenboğa hava limanın burada bulunuyor olması ,arazinin sanayi tesislerinin kurulmasına uygun olumlu şartlara sahip olması , özellikle kurulmuş olan mobilya sanayine ait tesislerin ham maddelerini Çubuk şehri kuzeyindeki ormanlık alandan sağlanan keresteden karşılıyor olması , Çubuk şehri ve çevresinde yer alan iş gücü potansiyelinin bulunması , üretimi yapılan malzemelerin yurt içi ve yurt dışında Pazar alanlarını bulunması ,etkili olmuştur .

Sanayii tesislerinin aşağıda kuruluş tarihleri verilmiştir. Çubuk –Ankara karayolu üzerinde ilk kurulan sanayii tesisi Yakupğolu Tekstil Sanayi' dir. Bu sanayii tesisi 1927 yılında bot , sırt çantası , mühimmat yelekleri Askeri ve Polis giyim malzemesi üretmek amacı ile kurulmuştur. Bu sanayii tesisini , Emek Elektronik , Orsan A.Ş. , Samur Halı Fabrikası , Özsan Ahşap PVC ve Aymaş Makine Sanayii izlemiştir. Bu sanayi tesisleri 1970 yılların başlarında ve sonrasında kurulmuştur. Sanayii tesislerinin burada kurulması sonucunda , II. Dünya savaşı sonrasında kırsal alana kaymış olan şehir nüfusu doğan iş kaynakları sayesinde yeniden şehre doğru bir kayış yaşamıştır. 1980 yılların başlarında kurulan ve 1980 li yıllar boyunca kuruluşu devam eden sanayii tesisleri (M.A.N. Kamyon ve Otomobil Sanayii ,Adel Alüminyum Sanayii , Asaş Ağaç Kaplama Sanayii Gürsan Cam Sanayii ve Aysan Elektrik Sanayii) 1980 li yıllarda Şehir nüfusunun daha da artmasında etkili olmuştur. Bu sanayii tesislerinin kuruluşunu 1990 yıllarda Ankara Sentetik Dokuma Sanayii – İşbir- , Horat Demir Doğrama , Aksa Mobilya gibi , sanayii tesisleri izlemiştir. Şehir yakınlarında kurulan bu sanayii işletmeleri Çubuk Şehri nüfusunun artmasında etkili olmuştur.

---

21 -TÜMERTEKİM E. – ÖZGÜÇ N . 1995 Ekonomik Coğrafya. Sayfa 401. İstanbul .

1990 yılı sayım sonuçlarına göre Çubuk şehrinin nüfusu idari olarak kendisine bağlı sahadaki toplam nüfusun % 54,7 sini meydana getirmektedir. Toplam nüfusa oranla en fazla insan sayısı 25-45 yaş arasında bulunmaktadır. Bu yaş grubu iş potansiyelinin en fazla olduğu yaş grubunu meydana getirmektedir. Sanayii tesislerinin şehir yakınlarında giderek artması şehir için önemli bir iş potansiyeli olmuştur. Sanayi tesislerinin burada kurulmasında da iş gücü potansiyelinin bu şehirde yüksek olması etkili olmuştur.

Çubuk şehrinin ticaret hayatı yoğun bir şekilde tarım ve hayvancılığa dayanıyor olmasına rağmen şehir yakınlarındaki pek çok sanayi tesisinin farklı alanlarda olduğu görülmektedir.

Aşağıda Çubuk yakınlarında kurulmuş sanayi tesisleri yer almaktadır. Bu sanayi tesislerinin tamamı Ankara-Çubuk karayolunun üzerinde yer almaktadır. Sanayi tesisleri , bulunduğu yerlere göre fonksiyon haritasında gösterilmiştir. Daha önce sanayi tesislerinin gösterildiği bir harita bulunmadığından bu kısım haritaya sonradan eklenmiştir.

--ANADOLU GIDA SANAYİİ :

Kuruluş Tarihi: 1970

İşletmenin faaliyet alanı (İş kolu) : Gıda sanayi

Üretilen malzeme (Ürün) : Bisküvi imalatı

Üretilen ürünün pazarı : İç ve dış Pazar için

Çalışan eleman sayısı :

Vasıflı işçi : 76

Yönetici sayısı : 12

Ustabaşı : 12

--ANSAN ELEKTRİK SANAYİİ :

Kuruluş Tarihi: 1989

İşletmenin faaliyet alanı : Elektrik-Elektronik

Üretilen malzeme : Elektrik panoları

İşletmenin üretim kapasitesi : Yılda 1500 adet

Üretilen ürünün pazarı : İç pazara yönelik

Çalışan eleman sayısı :

Vasıflı işçi : 26

Yönetici : 2

Ustabaşı : 2

--AYMAS MAKİNE SANAYİİ :

Kuruluş Tarihi:1978

İşletmenin faaliyet alanı : Çelik konstrüksiyon ve soğuk helezon yaprak çekimi.

Üretilen malzeme : Elevatör, konveyör, çelik yapı rulo, v.b.

İşletmenin üretim kapasitesi : Ayda 300 ton

Üretilen ürünün pazarı : İç ve dış Pazar

Çalışan eleman sayısı : 48 Vasıflı işçi : 33 Yönetici : 5 Ustabaşı : 2

--ADEL ALÜMİNYUM LİMİTED ŞİRKETİ :

Kuruluş Tarihi: 1986

İşletmenin faaliyet alanı : Alüminyum doğrama

Üretilen malzeme : Kapı pencere doğraması

Üretim kapasitesi : Ayda ortalama 5 ton

Ürün pazarı : İç ve dış pazar

Çalışan eleman sayısı : 30 kişi

--AKSA MOBİLYA SANAYİ LİMİTED ŞİRKETİ :

Kuruluş Tarihi: 1998

İşletmenin faaliyet alanı : Ağaç ve ağaç ürünleri

Üretilen malzeme : Ev mobilyası

Ürün pazarı : İç pazar

Çalışan eleman sayısı : 30 kişi

--ASAS AĞAÇ KAPLAMA :

Kuruluş Tarihi: 1983

İşletmenin faaliyet alanı : Ağaç kaplama

Üretilen malzeme : Kaplama vasfı olan bütün ağaçlar

Üretim kapasitesi : Yıllık 2500 metreküp

Ürün pazarı : İç pazara yönelik

Çalışan eleman sayısı : 5 vasıflı, 23 vasıfsız işçi

--ANKARA SENTETİK DOKUMA SANAYİ (İŞBİR HOLDİNG) :

Kuruluş Tarihi: 1994

İşletmenin faaliyet alanı : Un, yem ve şeker çuvalı

Üretilen malzeme : Çuval

Üretim kapasitesi : Aylık 2.5 milyon adet

Üretilen ürünün pazarı : İç ve dış Pazar

Çalışan eleman sayısı : 4 yönetici, 3 ustabaşı olmak üzere toplam 130 kişi.

--EMEK ELEKTRİK SANAYİ :

Kuruluş Tarihi: 1963

İşletmenin faaliyet alanı : Elektromekanik

Üretilen malzeme : Ölçü transformatörü ve güç konpansatörü

Ürün pazarı : % 30 iç, % 70 dış pazar

Çalışan eleman sayısı :

Vasıflı işçi : 179

Yönetici : 26

Ustabaşı : 11

--HORAT DEMİR DOĞRAMA :

Kuruluş Tarihi: 1997

İşletmenin faaliyet alanı : Çelik ve mobilya

Üretilen malzeme : Sandalye, masa, dolap

Ürün pazarı : İç pazara yönelik üretim yapıyor.

Çalışan eleman sayısı : Toplam 24 işçisi bulunuyor.

--GÜRSAN CAM SANAYİ TİC. A.Ş. :

Kuruluş Tarihi: 1984

İşletmenin faaliyet alanı : Cam işleme

Üretilen malzeme : Isı cam, tamper cam Ürün pazarı : İç ve dış pazara

--M.A.N. KAMYON VE OTOBÜS SANAYİ A.Ş. :

Kuruluş Tarihi: 1980

İşletmenin faaliyet alanı : Otomotiv sanayi

Üretilen malzeme : Ticari araç üretimi

Ürün pazarı : İç ve dış pazara

Üretim kapasitesi : 5 günde 7 kamyon, 3 otobüs

Çalışan eleman sayısı : 769 işçi, 20 müdür, 14 müdür yardımcısı, 30 şef, 27 mühendis, 2 danışman, 22 ustabaşı, 26 teknisyen, 16 sekreter, 4 mesleki görevli çalışmaktadır.

--SAMUR HALI FAB. SAN. TİC. A.Ş. :

Kuruluş Tarihi: 1976

İşletmenin faaliyet alanı : Tekstil, duvardan duvara halı üretimi

Üretilen malzeme : İplik ve halı üretimi

Ürün pazarı : İç ve dış pazara

Çalışan eleman sayısı :

Vasıflı işçi : 59

Yönetici :1 Ustabaşı : 3

--ORSAN A.Ş. :

Kuruluş Tarihi:1974

İşletmenin faaliyet alanı : Mobilya imalatı ve doğrama

Üretilen malzeme : Mobilya, ağaç doğrama

Ürün pazarı : İç ve dış pazara

Çalışan eleman sayısı :

Vasıflı işçi : 154

Yönetici : 8 Ustabaşı : 1

--ÖZSAN AHŞAP PVC İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş. :

Kuruluş Tarihi: 1976

İşletmenin faaliyet alanı : Ağaç ve ağaç ürünleri

Üretilen malzeme : Ahşap PVC doğrama, mobilya

Üretim kapasitesi : Günlük 600 m2 kapı doğrama, 5m2 mutfak dolabı, 1000 m2 PVC

Ürün pazarı : Yurt içi

Çalışan eleman sayısı : 37 işçi, 6 mühendis, 3 ustabaşı, 4 idari personel

--YAKUPOĞLU TEKSTİL VE KUNDURA A.Ş. :

Kuruluş Tarihi: 1927

İşletmenin faaliyet alanı : Tekstil, bot, sırt çantası, mühimmat yelekleri,

Üretilen malzeme : Askeri, polis giyim malzemesi

Üretim kapasitesi : Günde 8000 çift bot, 5000 parça konfeksiyon

Ürün pazarı : İç ve dış pazara yönelik.

ŞEKİL: ÇUBUK ANKARA KARA YOLUNDAKİ SANAYİİ TESİSLERİ

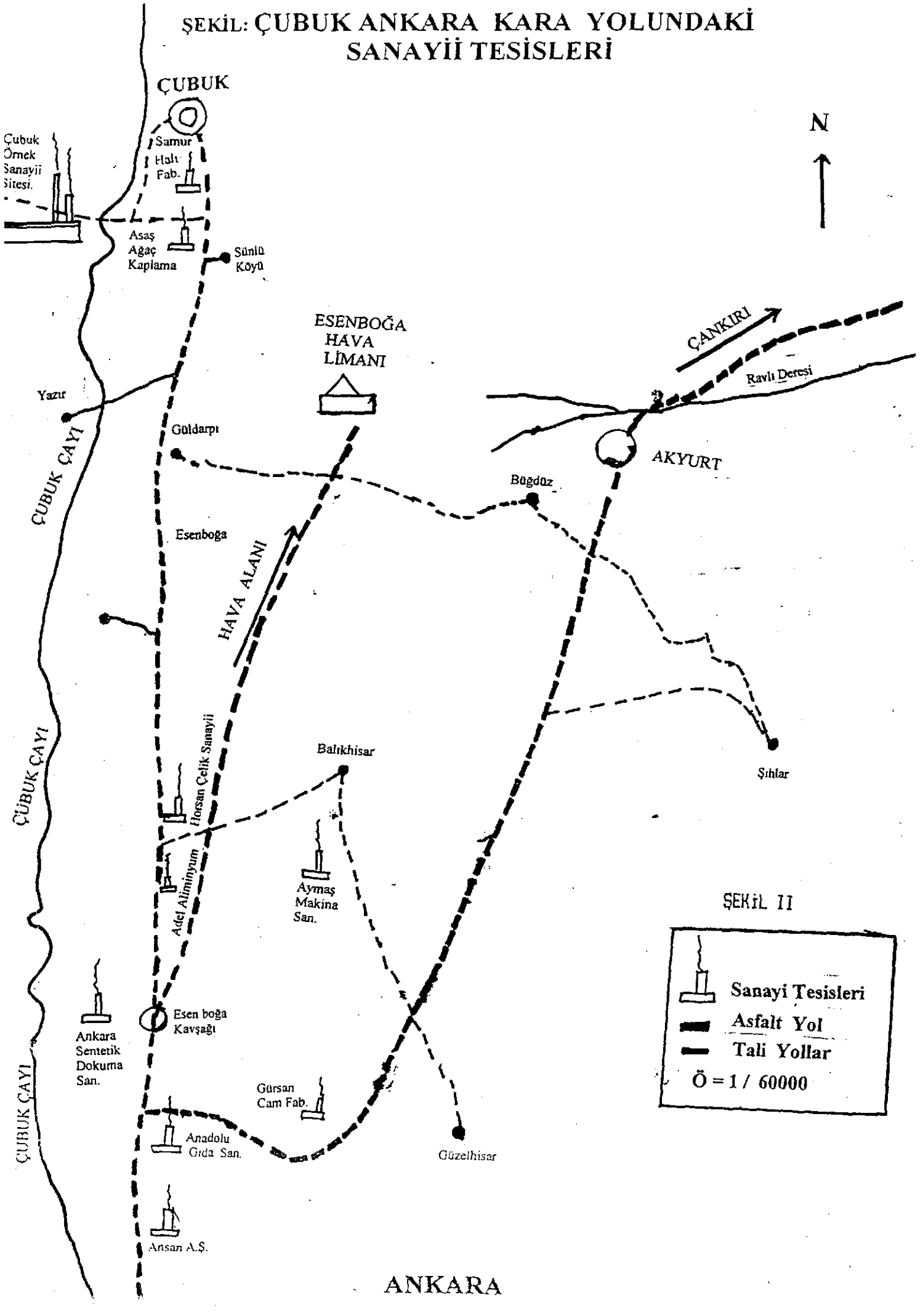

ŞEKİL II

Sanayi Tesisleri
Asfalt Yol
Tali Yollar
Ö = 1 / 60000

5-A-4 - TURİZM FONKSİYONU :

Şehrin bugün kurulu bulunduğu sahada, yerleşimin Etiler'e kadar dayandığı bilinmektedir (M.Ö. 1700'lü yıllar). Burada sırasıyla ilk çağ devletlerinden; Etiler, Frigyalılar, Romalılar egemenlik kurmuşlardır. Şehir 1345 yılında Osmanlı yönetimine geçmiştir.

Şehrin yerleşim tarihi bu kadar eskiye dayanıyor olmasına rağmen özellikle tarih turizmi açısından insanların ilgisini çekebilecek olan alanlar son derece sınırlıdır. Var olan alanlar da Çubuk Şehrinin dışındadır. İnsanların ilgisini çekebilecek yerler arasında Ankara yakınlarında bulunan 14. yy'a ait olan ve Ankara savaşından az önce yapılmış olan 'Yadigar Bey' türbesi bulunmaktadır. Melikşah köyünde Timur'a atfedilen bir hamam bulunmaktadır. Karadana köyünde ise oyulu kaya mezarları bulunmaktadır. Aktepe yıkıntıları ise diğer dikkati çeken tarihi eserlerdir. Bu yerleri insanlar gün içinde ziyaret edebilmektedirler.

Şehrin turizm faaliyetlerinin sistemli bir şekilde sürdürülebileceği turistik tesisler bulunmamaktadır. Ancak şehirde insanların günübirlik gidip gelebileceği mesire yerleri bulunmaktadır.

Rekreasyon:

Araştırmacılar rekreasyon faaliyetlerini iki grupta toplamaktadırlar Şehirsel ve kırsal rekreasyon faaliyetleri olmak üzere . Kırsal rekreasyon faaliyetleri aslında kırsal kökenli değil , tersine şehirden çıkmış ancak geniş arazi ve doğal özellikler gerektirdiğinden kırsal alanlarda yapılabilen rekreasyon faaliyetleridir. Bunlar mekan üzerinde yarattıkları büyük değişimler yüzünden coğrafyacılar için, giderek gelişen bir ilgi alanını oluşturmaktadır. Bu faaliyetler : A) Şehrin içinde ya da yakınından rekreasyona ayrılmış örneğin parklar piknik yerleri , balık tutulacak yerler yada büyük spor salonları gibi geniş açık alanlarda kısa süreli boş zamanlarda yapılabilecek rekreasyon faaliyetleri. B) :Hem kısa hem de uzun süreli tatillerde şehir dışı kırsal alanlarda yapılabilecek her türlü dinlenme faaliyetidir(22).

22- TÜMERTEKİN E. – ÖZGÜÇ N .1995. Ekonomik Coğrafya. Sayfa : 656 . İstanbul .

Çubuk çevresinde bu tür faaliyetlerin yapılabildiği pek çok alan bulunmaktadır. Sadece Çubuk'tan değil, Ankara ve Çankırı' dan da gelen insanlar Çubuk' a gelip bu alanlara gidebilmektedirler.

Bu alanlardan Karagöl, şehre 29 km uzaklıktadır. Şehir ile göl arasındaki yolun 1991 yılında asfaltlanması ile ulaşım kolaylaşmış olup, bu şekilde daha fazla insan mesire yerinden faydalanır duruma gelmiştir. Bu mesire yerinin işletilmesi 1995 yılında Ankara özel idare müdürlüğünce Ankara Gazi Üniversitesi rektörlüğüne on yıl süreyle devredilmiştir.

Çubuk II barajı çevresindeki mesire yeri ise Çubuk şehir merkezine 4 km uzaklıkta bulunmaktadır ve ilçeye asfalt yolla bağlanmış durumdadır. Mesire yerine ulaşım son derece kolay olduğu için, insanlar burayı yoğun olarak tercih etmektedirler.

Yine şehir yakınlarındaki Melikşah köyünde bulunan termal tesislerde konaklama imkanı olmamasına rağmen, insanlar kapalı olan havuzlardan yine günübirlik olarak faydalanabilmektedirler.

5-A-5- ULAŞIM FONKSİYONU :

Herhangi bir yerin mekanın , başka mekanlara ulaşılabilirlik durumu başka sözcükle lokasyonu, onun mekansal karşılıklı etkileşim sistemine katılması dolayısıyla da büyük çapta gelişmesinde çok önemli bir faktördür(23).

Çubuk, tarihsel gelişim süreci içerisinde yolların kesişme alanı üzerinde bulunmuştur ve bulunmaktadır. Türk tarihinde önemli bir yeri olan Ankara savaşının bu sahada yapılmasının da ulaşım yolları üzerinde Çubuk 'un bir kesişme noktası olması üzerinde önemli bir rolü olmuştur.

Yıldırım Beyazıt Savaş kararını Timur' un Sivas 'a kadar ilerlemesi üzerine verdi ve ordusunu İznik ,İzmit ve Bursa üçgeninde toplamaya karar verdi. Timur ise Sivas yöresinde bulunuyordu:Timur Sivas'tan Kayseri'ye altı günde geldi oradan Kırşehir'e ve Çubuk ovasına ulaştı. Beyazıt ise Batıdan gelerek iki ordu Çubuk ovasında karşılaştı.

Şehir bugün, ülkemizin başkenti olan Ankara' nın hemen kuzeyinde yer almaktadır ve Ankara'ya 40 km'lik asfalt bir yolla bağlanmaktadır. Çankırı ilinin ise güneyinde yer almakta ve yine asfalt yolla bu ile bağlanmaktadır. Şehir, güneyinde yer alan Akyurt ve Sirkeli bucağına yine asfalt yolla bağlanmıştır. Ayrıca şehir Ankara-Çankırı-Kastamonu karayollarının güzergahı üzerinde yer almaktadır. Şehir günümüzde, yakınında bulunan şehir ve köylerin önemli bir kısmına asfalt yolla bağlanmış durumdadır.

İlçede toplam olarak;

Asfalt yol : 85 km

Stabilize yol : 358 km

Ham yol : 37 km civarındadır.

Çubuk yurt içindeki şehirler arası ulaşımını Ankara bağlantısı ile sağlamaktadır. Ankara ile olan ulaşımını ise Çubuk belediyesine ve özel halk otobüsü firmalarına ait otobüslerle sağlamaktadır. Bu otobüsler seferlerini Ankara-Çubuk arasında haftanın yedi günü sabah saat 07.00 ile gece saat 22.00 arasında sürdürmektedirler.

23-TÜMERTEKİN E . ÖZGÜÇ N. 1995 Ekonomik Coğrafya. Sayfa 27 İstanbul.

Şehirdeki diğer bir ulaşım yolu, ilçenin 12 km güneyinde bulunan Esenboğa hava limanıdır. Çubuk ovasının en geniş yeri olan Esenboğa köyü yakınlarında 1936 yılında ilk kez küçük bir pist şeklinde İngilizler tarafından kurulmuştur. 1950 yılında pist genişletilmiş ve terminal binaları yapılmıştır. 1956 yılında ise hizmete açılmıştır. Uçak iniş ve kalkışlarına yarayan 3250x45 ölçüsünde kullanılan bir pist ve 3750x60 ölçülerinde yapılan ikinci bir pist bulunmaktadır. Hava limanının tüm işletme hakkı devlete aittir ve limanda 750 kişi çalışmaktadır. Alana günde 100 uçak iniş ve kalkış yapmaktadır. Hava limanında yerli hava yolları olarak; İstanbul hava yolları, Anadolu hava yolları bulunmaktadır. Devlet hava meydanları kamu kuruluşları olarak; T.H.Y., USAŞ VE HAVAŞ ; özel şirketler olarak da Çelebi şirketi bulunmaktadır. Esenboğa Hava Limanı Ankara Çubuk karayolu üzerinde yer alan pek çok sanayii tesisinin burada kurulmasına önemli bir etken olmuştur. Bu şekilde şehrin nüfusunun gelişiminde olumlu bir rol oynamıştır. Ayrıca Esenboğa Hava Limanın kendiside bir iş alanı oluşturmaktadır.

Kasaba ve köyler	Asfalt (km)	Stabilize (km)	İlçeye uzaklık (km)
Ağılcık	4	—	4
Abadan	—	35	35
Ahur	12	12	36
Akbayır	—	23	23
Akkuzulu	10	—	10
Aşağı Çavundur	2	—	2
Aşağı Emirler	32	—	32
Aşağı Obruk	—	14	14
Acı Ova	16	14	30
Camili	23	2	25
Çat köyü	—	30	30
Çit köyü	—	16	16
Çal Eski	—	39	39
Dağ Kalfat	—	24	24
Dalyasan	—	19	19
Dedeler	13	—	13
Deliören	11	—	11
Demirci	—	32	32
Dumlupınar	24	—	24
Durhasan	—	23	23
Eğri ekin	6	—	6
Esenboğa	6	—	6
Eski çöte	—	26	26
Geldi buldu	—	32	32
Gökçe dere	3	—	3
Gül pınarı	12	—	12

Kasaba ve köyler	Asfalt (km)	Stabilize (km)	İlçeye uzaklık (km
Gümüş yayla	41	—	41
Hacılar	—	23	23
Karataş	—	23	23
Kargın	5	—	5
Kavaklı	—	20	20
Karşıyaka	—	30	30
Kışlacık	27	—	27
Kızılören	—	35	35
Kızılca	28	—	28
Kızılöz	—	7	7
Karaman	—	8	8
Körselik kızığı	31	—	31
Kuruçay	22	—	22
Kutu ören	24	—	24
Kuyumcu	—	27	27
Küçük Ali	—	23	23
Mahmut oğlan	—	18	18
Melikşah	20	—	20
Meşeli	—	34	34
Nusratlar	—	35	35
Kösrelik	40	—	40
Ovacık	—	14	14
Oymide	—	29	29
Ömercik	—	8	8
Özlüce	—	22	22
Tuğla köyü	16	—	16

Kasaba ve köyler	Asfalt (km)	Stabilize (km)	İlçeye uzaklık (km
Yazır	9	—	9
Yazlıca	—	15	15
Yenice	1	—	17
Yıldırım aydoğan	—	38	38
Yıldırım elören	—	41	41
Yıldırım evci	—	37	37
Yılmaz	—	22	22
Yiğitli	17	—	17
Yukarı Çavundur	23	—	23
Yukarı Emirler	—	15	15
Yukarı Obruk	—	26	26
Yakup Derviş	—	40	40
Yakup Hasan	—	45	45
Yuva	—	53	53
Sirkeli bucağı	27	—	27

TABLO 10: Çubuk Şehri ile Kendisine İdari Alanda Bağlı Köylerin Durumu ve Uzaklığı

5-B- ÇUBUK ŞEHRİNİN İDARİ FONKSİYONU :

Şehirde tarihsel gelişim süreci içerisinde; Etiler, Frigyalılar, Romalılar, 1073 yılından itibaren Selçuklular, 1345 yılından itibaren Osmanlı İmparatorluğu yaşamını sürdürmüştür. 1402 yılında yapılan Ankara savaşı ile Çubuk, tarih sahnesinde ki önemli yerini almıştır. Daha önce küçük bir kasaba iken 1902 yılında kaza merkezi haline gelmiştir. Daha sonra kısa bir süre bucak yapılmış ancak 1922 yılında yeniden ilçe merkezi haline getirilmiş ve bugüne kadar yaşamını ilçe merkezi olarak sürdüre gelmiştir. Çubuk ilçesi kaymakamlık brifing dosyasından alının bilgilere göre bugün ilçe merkezine bağlı 5 muhtarlık, yani 5 mahallesi bulunmaktadır. Yine ilçeye bağlı 85 köy ve 1 bucak bulunmaktadır. Aşağıda idari açıdan Çubuk'a bağlı köyler ve kısaca tanıtımları bulunmaktadır(24).

--AĞILCIK KÖYÜ : Köyün nüfusu 522 kişidir. Köy şehre 4 km'lik asfalt yolla bağlıdır. Köyün içme suyu şebekelidir ancak bu içme suyu yetersizdir. Köyde ilkokul mevcuttur. Okulda; 2 derslik, 55 öğrenci ve 3 öğretmen bulunmaktadır. Ayrıca öğretmen lojmanı da mevcuttur. Köyün haberleşme sistemi abonman telefonlar sayesinde yapılmaktadır.

--ABADAN KÖYÜ : Köyün nüfusu 197 kişidir. Şehre 35 km'lik stabilize bir yolla bağlıdır. Köyün sınırlı miktarda içme suyu şebekesi miktardadır. Köyde sağlık evi de mevcuttur. Haberleşme ise köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--AHUR KÖYÜ : Nüfusu 345 kişidir. Şehre olan uzaklığı 35 km'dir. Yolun yarısı stabilize, yarısı ise asfalttır. Sınırlı bir şekilde içme suyu bulunmaktadır. Köyde 2 derslikli bir ilkokul mevcuttur. Okulun 21 öğrencisi, 1 tane öğretmeni vardır. Ayrıca öğretmen lojmanı da bulunmaktadır. Köyde sağlık evi de mevcuttur. Haberleşme ise köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--AKBAYIR KÖYÜ : Nüfusu 206 kişidir. Köy şehre 23 km'lik stabilize yol ile bağlıdır. Köyde 1 derslikli bir ilkokul bulunmaktadır. 8 öğrencisi ve 1 öğretmeni mevcuttur. Öğretmen lojmanı da bulunmaktadır. Köylü içme suyu olarak köy meydanında bulunan bir çeşmeyi kullanmaktadır.

24- Çubuk Kaymakamlığı.1992-Çubuk İlçesi İdari Coğrafyası Sosyoekonomik Durumu ve Önemli Sorunları .Çubuk.

--AKKUZULU KÖYÜ : Köyün nüfusu 1889 kişidir. Köy şehre 10 km'lik asfalt bir yolla bağlıdır. Köyün içme suyu şebekelidir ancak, şebekede arıza olduğundan hizmet verememektedir. Köyün 4 derslikli bir ilkokulu, 295 öğrencisi ve 7 öğretmeni bulunmaktadır. 1992-93 öğretim yılında 7 derslikli bir ilköğretim okulu hizmete girmiştir. Öğretmen lojmanı ve sağlık evi mevcuttur. Haberleşme abonman sistemine bağlıdır.

--AŞAĞI ÇAVUNDUR KÖYÜ : Köy 889 kişiden ibarettir. Çubuk şehrine 2 km'lik asfalt yolla bağlıdır. İçme suyu şebekelidir. 3 derslikli bir ilkokulu, 70 öğrencisi, 3 öğretmeni bulunmaktadır. Köyün sağlık evi de mevcuttur. Aşağı Çavundur merkezi santrale bağlı olduğu için haberleşme sorunu bulunmamaktadır.

--AŞAĞI EMİRLER KÖYÜ : Nüfusu 290 kişidir. Şehre 30 km'lik asfalt yolla bağlıdır. İçme suyu köy içerisinde ki çeşmeden sağlanmaktadır. 2derslikli bir ilkokulu, 15 öğrencisi ve 1 öğretmeni bulunmaktadır. Ayrıca köyde öğretmen lojmanı da mevcuttur. Haberleşme ise köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--AŞAĞI OBRUK KÖYÜ : Köyün nüfusu 83 kişidir. Şehre 14 km'lik stabilize bir yolla bağlıdır. 1 derslikli bir ilkokulu, 1 öğretmeni ve öğretmen lojmanı bulunmaktadır. Yeterli miktarda bir içme suyu şebekesi bulunmamaktadır. Haberleşme ise köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--ACI OVA KÖYÜ : Nüfusu 76 kişidir. 16 km asfalt, 14 km'si stabilize olmak üzere 30 km'lik bir yolla şehre bağlanmaktadır. 1 derslikli bir ilkokulu, 1 öğretmeni ve öğretmen lojmanı bulunmaktadır. İçme suyu köy içerisindeki çeşmeden sağlanmaktadır. Haberleşme köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--CAMİLİ KÖYÜ : Nüfusu 403 kişidir. Şehire 25 km'lik asfalt yolla bağlıdır. Köyde 2 derslikli bir ilkokul, 43 öğrenci, 2 öğretmen bulunmaktadır. Sağlık hizmetlerini yerine getirecek tesis ve personel bulunmamaktadır. Haberleşme köy acentesi tarafından sağlanmaktadır.

--ÇAT KÖYÜ : Nüfusu 444 kişidir. Şehre 30 km'lik stabilize yolla bağlıdır. 2 derslikli bir ilkokul, 2 öğretmen, 21 öğrencisi bulunmaktadır. 2 adet öğrenmen lojmanı vardır. Sağlık evi bulunmamakta, haberleşme köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--ÇİT KÖYÜ : Nüfusu 113 kişidir. Şehre 16 km'lik stabilize yolla bağlıdır. İçme suyu şebekesi mevcuttur. Bir ilkokulu bulunmakta ancak öğrencisi bulunmamaktadır. Sağlık evi mevcut olmayıp, haberleşme köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--ÇAL ESKİ KÖYÜ : Nüfusu 66 kişidir. Şehre 39 km'lik stabilize yolla bağlıdır. Köyde öğrenci bulunmadığı için ilkokulu kapalıdır. Sağlık evi yoktur.

--DAĞ KALFAT KÖYÜ : Nüfusu 154 kişidir. Şehre 24 km'lik stabilize yolla bağlıdır. Öğrencisi olmadığı için mevcut olan ilkokulu kapalıdır. Sınırlı olmak üzere içme suyu şebekesi bulunmaktadır. Haberleşme köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--DALYASAN KÖYÜ : Nüfusu 114 kişidir. Şehre 19 km'lik stabilize yolla bağlıdır. Öğrenci olmadığı için ilkokulu kapalıdır. İçme suyu köy içindeki çeşmeden sağlanmaktadır. Sağlık evi bulunmamakta, haberleşme köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--DEDELER KÖYÜ : Nüfusu 152 kişidir. Şehre 13 km'lik asfalt yolla bağlıdır. 1 derslikli ilkokulu, 20 öğrencisi, 1 öğretmeni bulunmaktadır. İçme suyu köy içindeki çeşmeden sağlanmaktadır. Köyün sağlık evi vardır ancak personeli bulunmamaktadır. Haberleşme köy acentesinden sağlanmaktadır.

--DELİÖREN KÖYÜ : Nufusu 225 kişidir. Şehre 11km'lik asfalt yolla bağlıdır. Sınırlı miktarda içme suyu şebekesi bulunmaktadır. Sağlık evi bulunmakla birlikte sağlık hizmetlerini yerine getirecek personel mevcut değildir. Köyün 2 derslikli bir ilkokulu bulunmaktadır.

--DEMİRCİ KÖYÜ : Nüfusu 201 kişidir. Şehre 32 km'lik asfalt yolla bağlıdır. 3 derslikli bir ilkokulu, 3 öğretmeni, 21 öğrencisi bulunmaktadır. Haberleşme ihtiyacı köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--DUMLUPINAR KÖYÜ : Nüfusu 697 kişidir. Şehre 24 km'lik asfalt yolla bağlıdır. İçme suyu şebekesi bulunmaktadır. 105 öğrencisi ve 1 derslikli ilkokulu bulunmaktadır. Sağlık hizmetleri için gerekli olan sağlık evi ve sağlık personeli bulunmamaktadır. Haberleşme köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--DURHASAN KÖYÜ : Nüfusu 434 kişidir. Şehre 23 km'lik stabilize yolla bağlıdır. 3 derslikli bir ilkokulu, 58 öğrencisi, 3 öğretmeni ve 2 öğretmen lojmanı bulunmaktadır. Sağlık hizmeti verecek tesisi ve personeli bulunmamaktadır. Haberleşme köy acentesi ile

sağlanmaktadır.

--EĞRİEKİN KÖYÜ : İlçenin nüfusu 198 kişidir. Şehre 6 km'lik asfalt yolla bağlıdır. Köyün 1 derslikli ilkokulu, 1 öğretmeni, 14 öğrencisi, 1 öğretmen lojmanı bulunmaktadır. Köyün içme suyu şebekesi bulunmaktadır. Köyün sağlık hizmeti verecek sağlık evi ve personeline ihtiyacı bulunmaktadır. Haberleşme köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--ESENBOĞA KÖYÜ : Nüfusu 2067 kişidir. Şehre olan bağlantısı 6 km'lik asfalt yolla sağlanmaktadır. Köyün 3 derslikli bir ilkokulu, 4 öğretmeni ve 102 öğrencisi bulunmaktadır. Köyün sağlık ocağı bulunmaktadır. İçme suyu şebekesi mevcut olup, haberleşme sistemi aboneli hale getirilmiştir.

--ESKİÇÖTE KÖYÜ : Nüfusu 369 kişidir. Şehre 26 km'lik stabilize yolla bağlıdır. Köyün 61 öğrencisi ve kötü durumda bir ilkokulu bulunmaktadır. İçme suyu şebekesi mevcuttur. Sağlık ocağı bulunmamaktadır. Haberleşme köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--GELDİBULDU KÖYÜ : Nüfusu 206 kişidir. Şehre 32 km'lik stabilize yolla bağlıdır. Köyün 1 ilkokulu, 1 öğretmeni ve 18 öğrencisi bulunmaktadır. Sağlık evi bulunmayıp, haberleşme sistemi abonelidir.

--GÖKÇEDERE KÖYÜ : Nüfusu 383 kişidir. Şehre 3 km'lik asfalt yolla bağlıdır. İçme suyu şebekesi bulunmaktadır. Köyün 1 derslikli ilkokulu, 1 öğretmeni, 29 öğrencisi bulunmaktadır. Sağlık evi vardır ancak personeli bulunmamaktadır. Haberleşme ise köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--GÜLPINARI KÖYÜ : Nüfusu 677 kişidir. Şehre 12 km'lik asfalt yolla bağlıdır. 3 derslikli ilkokulu, 5 öğretmeni, ve 70 öğrencisi bulunmaktadır. Köyün içme suyu şebekesi, sağlık ocağı ve personeli bulunmamaktadır. Haberleşme köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--GÜMÜŞYAYLA KÖYÜ : Nüfusu 190 kişidir. Köyün 1 derslikli ilkokulu, 1 öğretmeni, 24 öğrencisi bulunmaktadır. Sağlık evi ve sağlık hizmetlerini yerine getirecek personeli bulunmamaktadır. İçme suyu ihtiyacı köy içindeki çeşmeden sağlanmaktadır. Haberleşme köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--HACILAR KÖYÜ : Nüfusu 328 kişidir. Köy şehre 23 km'lik asfalt yolla bağlıdır. 2 derslikli ilkokulu, 2 öğretmeni, 50 öğrencisi ve 1 öğretmen lojmanı bulunmaktadır.

Sağlık evi mevcuttur ancak personeli bulunmamaktadır. Sınırlı oranda içme suyu şebekesi bulunmaktadır. Haberleşme köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--İMAM HÜSEYİN KÖYÜ : Nüfusu 137 kişidir. Köy şehre 22 km'lik stabilize yolla bağlıdır. 1 derslikli ilkokulu, 1 öğretmeni bulunmaktadır. İçme suyu ihtiyacı köy içindeki çeşmeden sağlanmaktadır. Haberleşme ise köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--İKİPINAR KÖYÜ : Nüfusu 344 kişidir. Şehre 33 km'lik asfalt yolla bağlıdır. Köyün içme suyu ihtiyacı köy içindeki çeşmeden sağlanmaktadır. 2 derslikli ilkokulu, 2 öğretmeni ve 65 öğrencisi bulunmaktadır. Sağlık evi ve personeli bulunmayıp, haberleşme köy acentesi ile sağlanmaktadır.

--KAPAKLI KÖYÜ : Nüfusu 217 kişi olup, şehre 14 km'lik stabilize yolla bağlıdır. Köyde ilkokul mevcuttur ancak 30 öğrencinin bulunduğu bu köyde öğretmen olmadığı için ilköğretim hizmetleri yerine getirilmemektedir. Haberleşme abonelik telefonlarla sağlanmaktadır.

--KARAÇAM KÖYÜ : Nüfusu 51 kişi olup, şehre 36 km'lik stabilize yolla bağlıdır. Köyde ilkokul bulunmasına rağmen, öğrenci sayısı az olduğu için kapalı durumdadır. Sağlık evi ve personeli mevcut değildir. İçme suyu köy içindeki çeşmeden temin edilmektedir. Haberleşme acente ile yapılmaktadır.

--KARAAĞAÇ KÖYÜ : 116 kişilik nüfusa sahip olan köyün şehre bağlantısı 5 km'lik stabilize yolla sağlanmaktadır. İçme suyu şebekeli olup, su yetersizdir. Köyde ilkokul vardır ancak öğrenci bulunmadığından okul kapalıdır. Sağlık hizmeti verecek tesis ve personel mevcut değildir. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--KARADANA KÖYÜ : Şehre 19 km'lik asfalt yol ile bağlanan köyün nüfusu 472 kişidir. 35 öğrencisi bulunan köyün 2 derslikli bir okulu ve 2 öğretmeni mevcuttur. Köyde içme suyu şebekesi bulunmaktadır. Sağlık evi bulunmasına rağmen, personel olmayışı önemli bir eksikliktir. Haberleşme köy acenteliği ile temin edilmektedir.

--KARAKÖY : Köyün nüfusu 85 kişidir. Şehre 33 km'lik stabilize yolla bağlıdır. Köyün yetersiz bir içme suyu şebekesi mevcuttur. Öğretmen evi ve 1 derslikli ilkokul olmasına rağmen, öğrenci sayısı az olduğundan okul kapalıdır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--KARATAŞ KÖYÜ : Köyün nüfusu 158 kişidir. Köy şehre 23 km'lik stabilize yolla

bağlıdır. İçme suyu yetersizdir. Köyde 1 derslikli ilkokul mevcut olup, 1 öğretmen ve 16 öğrenci bulunmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--KARGIN KÖYÜ : Nüfusu 235 kişi olan köyün şehirle bağlantısı 5 km'lik asfalt yolla sağlanmaktadır. İçme suyu şebekelidir. Köyde ilkokul mevcut olup, 17 öğrenci ve bir öğretmeni bulunmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--KAVAKLI KÖYÜ : Köyün nüfusu 248 kişidir. Şehre 20 km'lik stabilize yolla bağlıdır. İçme suyu yetersizdir. Köyde 2 derslikli ilkokul mevcut olup, 1 öğretmen bulunmaktadır. Köyde sağlık evi olmasına rağmen, personel bulunmamaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile temin edilmektedir.

--KARŞIYAKA KÖYÜ : Köyün nüfusu 301 kişi olup, şehirle bağlantısı 30 km'lik stabilize yolla sağlanmaktadır. Köyün suyu şebekelidir, ancak ihtiyaca cevap verememektedir. 33 öğrencinin bulunduğu köyde, 2 öğretmen görev yapmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile temin edilmektedir.

--KIŞLACIK KÖYÜ : Nüfusu 451 kişidir. Şehre 27 km'lik asfalt yolla bağlıdır. Köyde 5 derslikli bir ilkokul mevcut olup, 40 öğrencisi ve 2 öğretmeni bulunmaktadır. Köyde sağlık ocağı ve personeli hizmet vermektedir. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--KIZILÖREN KÖYÜ : Nüfusu 209 kişidir. Şehre 35 km'lik stabilize yolla bağlıdır. 1 derslikli ilkokulu, 40 öğrencisi ve 2 öğretmeni bulunmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--KIZILCA KÖYÜ : 374 kişilik nüfuslu köyün şehirle bağlantısı 28 km'lik asfalt yolla sağlanmaktadır. Köyde 1 derslikli ilkokul, 45 öğrenci ve 2 öğretmen bulunmaktadır. Sağlık evi olmasına rağmen, personel yetersizdir. Haberleşme köy acenteliği ile temin edilmektedir.

--KIZILÖZ KÖYÜ : Nüfusu 126 kişidir. Şehre 7 km'lik stabilize yolla bağlıdır. 1derslikli ilkokul, 8 öğrenci ve 1 öğretmen bulunmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--KARAMAN KÖYÜ : 98 kişilik köyün şehirle bağlantısı 8 km'lik stabilize yolla sağlanmaktadır. 9 öğrencisi olan köyün, 1 öğretmeni ve 1 derslikli okulu bulunmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--KÖRSELİK KIZIĞI KÖYÜ : Şehre 31 km'lik asfalt yolla bağlı olan köyün nüfusu 267 kişidir. İçme suyu şebekeli olup, yetersizdir. 1 derslikli ilkokulu, 1 öğretmeni ve 30 öğrencisi bulunmaktadır. Öğretmen lojmanı ve sağlık evi mevcuttur. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--KÖSRELİK KÖYÜ : Nüfusu 175 kişidir. İlçeye 40 km'lik asfalt yolla bağlıdır. İçme suyu şebekeli olup; köyde 1 öğretmenli ilkokul mevcuttur. Öğretmen lojmanı da bulunmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--KURUÇAY KÖYÜ : Köy ilçeye 22 km'lik asfalt yolla bağlı olup, nüfusu 617 kişidir. İçme suyu şebekesi mevcuttur. 2 derslikli ilkokulu, 2 öğretmeni ve 30 öğrencisi bulunmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--KUTUÖREN KÖYÜ : Nüfusu 388 kişidir. Şehirle bağlantısı 24 km'lik asfalt yolla sağlanmaktadır. 30 öğrencisi olan köyde 1 derslikli ilkokul ve 1 öğretmen bulunmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--KUYUMCU KÖYÜ : Köy ilçeye 27 km'lik stabilize yolla bağlı olup, nüfusu 72 kişidir. Köyde okul bulunmasına rağmen, öğrenci sayısı yeterli olmadığı için kapalıdır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--KÜÇÜKALİ KÖYÜ : Nüfusu 177 kişidir. Şehre 23 km'lik stabilize yolla bağlıdır. Köyde 1 derslikli ilkokul, 1 öğretmen ve 32 öğrenci mevcuttur. Haberleşme köy acenteliği ile temin edilmektedir.

--MAHMUTOĞLAN KÖYÜ : Şehre 18 km'lik stabilize yolla bağlı olup, nüfusu 172 kişidir. 1 derslikli ilkokulu, 17 öğrencisi ve 1 öğretmeni mevcuttur. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--MELİKŞAH KÖYÜ : Nüfusu 407 kişidir. Şehre 20 km'lik asfalt yolla bağlanmaktadır. İçme suyu şebekeli, ancak su yetersizdir. 1 derslikli ilkokul, 2 öğretmen ve 20 öğrenci bulunmaktadır. Sağlık evi olmasına rağmen, yeterli personel yoktur. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--MEŞELİ KÖYÜ : Nüfusu 246 kişidir. Şehre 34 km'lik stabilize yolla bağlıdır. Köyde ilkokul bulunmasına rağmen, öğrenci sayısı yetersiz olduğu için kapalıdır. Sağlık evi mevcuttur, ancak personel yetersizdir. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--NUSRATLAR KÖYÜ : Nüfusu 229 kişidir. Şehre 35 km'lik stabilize yolla bağlıdır.

Öğretmen olmadığından eğitim ve öğretim hizmetleri geri kalmıştır.

--OKÇULAR KÖYÜ : 120 kişilik nüfusu olan köyün şehirle bağlantısı 22 km'lik stabilize yolla sağlanmaktadır. Köydeki ilkokul öğrenci yetersizliğinden dolayı kapalıdır. İçme suyu yetersizdir. Haberleşme köy acenteliği ile yapılmaktadır.

--OVACIK KÖYÜ : Şehre 14 km'lik stabilize yolla bağlı olan köyün nüfusu 365 kişidir. Köyde 2 derslikli bir ilkokul, 22 öğrenci ve 1 öğretmen bulunmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--OYMİDE KÖYÜ : Nüfusu 212 kişidir. Şehre 29 km'lik stabilize yolla bağlıdır. 2 derslikli bir ilkokul mevcut olup, bu okulda 22 öğrenci ve 1 öğretmen bulunmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--ÖMERCİK KÖYÜ : Şehre 8 km'lik stabilize yolla bağlı olan köyün nüfusu 113 kişidir. İçme suyu şebekeli, ancak suyu yetersizdir. 1 derslikli ilkokulunda 1 öğretmen ve 5 öğrenci bulunmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--ÖZLÜCE KÖYÜ : Nüfusu 319 kişidir. Şehre 22 km'lik stabilize yolla bağlıdır. 2 derslikli ilkokulunda 34 öğrenci ve 1 öğretmen bulunmaktadır. Öğretmen lojmanı mevcuttur. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--PEÇENEK KÖYÜ : Nüfusu 111 kişidir. Şehre 47 km'lik stabilize yolla bağlıdır. İçme suyu şebekelidir. 1 derslikli ilkokulunda, 1öğretmen ve 8 öğrenci bulunmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--SARAYCIK KÖYÜ : Nüfusu 66 kişidir . Şehre 19 km'lik asfalt yolla bağlıdır. İlkokulu öğrenci olmadığından, kapalı durumdadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--SARIKOZ KÖYÜ : Şehre 12 km'lik stabilize yolla bağlı olan köyün nüfusu 92 kişidir. İçme suyu şebekeli olup, su yetersizdir. 1 derslikli ilkokulunda, 19 öğrenci ve 1 öğretmen bulunmaktadır. Öğretmen lojmanı mevcut olup; haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--SARISU KÖYÜ : Nüfusu 156 kişi olan köy, şehre 40 km'lik stabilize yolla bağlıdır. 2 derslikli ilkokulda, 14 öğrenci ve 1 öğretmen bulunmaktadır. Öğretmen lojmanı ve sağlık evi mevcuttur. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--SELE KÖYÜ : 58 kişilik nüfusa sahip olan köy, şehre 14 km'lik stabilize yolla bağlıdır. İçme suyu şebekelidir. Öğrencisi olmadığından okulu kapalıdır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--SIĞIRLIHACI KÖYÜ : Nüfusu 188 kişidir. Şehre 7 km'lik asfalt yolla bağlıdır. İçme suyu şebekeli, ancak su yetersizdir. 1 derslikli ilkokulunda, 14 öğrenci ve 1 öğretmen bulunmaktadır. Sağlık evi mevcut olup; haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--SUSUZ KÖYÜ : 77 nüfuslu köy şehre 15 km'lik stabilize yolla bağlıdır. Köyde okul bulunmayıp; haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--SÜNLÜ KÖYÜ : Şehre 6 km'lik asfalt yolla bağlı olan köyün nüfusu 452 kişidir. İçme suyu şebekeli olup, yetersizdir. 1 derslikli ilkokulunda, 52 öğrenci ve 1 öğretmen bulunmaktadır. Haberleşme abonelidir.

--TAHTAYAZI KÖYÜ : Nüfusu 604 kişidir. Şehre 9 km'lik asfalt yolla bağlıdır. 1 derslikli ilkokulunda, 62 öğrenci ve 1 öğretmen vardır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--TUĞLA KÖYÜ : Nüfusu 71 kişi olan köy, şehre 16 km'lik asfalt yolla bağlıdır. İçme suyu şebekeli olup, su yetersizdir. 1 derslikli ilkokulunda, 8 öğrenci ve 1 öğretmen bulunmaktadır. Öğretmen lojmanı mevcut olup; haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--YAZIR KÖYÜ : Şehre 9 km'lik asfalt yolla bağlıdır . İçme suyu şebekeli olup, su yetersizdir. 2 derslikli ilkokulunda, 43 öğrenci ve 2 öğretmen bulunmaktadır. Haberleşme abonelidir.

--YAZLICA KÖYÜ : 42 nüfuslu köy şehre 15 km'lik stabilize yolla bağlıdır. İçme suyu şebekelidir. Köyün okulu kapalıdır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--YENİCE KÖYÜ : Nüfusu 889 kişidir. Şehre 17 km'lik asfalt yolla bağlıdır. İçme suyu şebekelidir. 5 derslikli ilkokulunda, 106 öğrenci ve 6 öğretmen bulunmaktadır. Sağlık ocağı mevcut olup; haberleşme abonelidir.

--YILDIRIMAYDOĞAN KÖYÜ : Nüfusu 219 kişidir. Şehre 38 km'lik asfalt yolla bağlıdır. 1 derslikli ilkokulunda, 28 öğrenci ve 1 öğretmen bulunmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--YILDIRIMELÖREN KÖYÜ : Nüfusu 413 kişidir . Şehre 41 km'lik stabilize yolla

bağlıdır. 1 derslikli ilkokulunda, 2 öğretmen ve 32 öğrenci bulunmaktadır. Sağlık evi mevcuttur. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--YILDIRIMEVCİ KÖYÜ : 218 kişili köyün şehirle bağlantısı 37 km'lik stabilize yolla sağlanmaktadır. İçme suyu şebekelidir. 1 derslikli ilkokulu ve öğretmen lojmanı bulunmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--YILMAZ KÖYÜ : 22 km'lik stabilize yolla şehre bağlanan köyün nüfusu 222 kişidir. 1 derslikli ilkokulunda, 23 öğrenci ve 1 öğretmen bulunmaktadır. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--YİĞİTLİ KÖYÜ : Nüfusu 164 kişidir. Şehre 17 km'lik asfalt yolla bağlıdır. 1 derslikli ilkokulunda 20 öğrenci eğitim görmektedir. Haberleşme abonelidir.

--YUKARI ÇAVUNDUR KÖYÜ : Nüfusu 1785 kişidir. Köy şehre 23 km'lik asfalt yolla bağlıdır. İçme suyu şebekelidir. 220 öğrenciye, 5 derslikli okulda, 3 öğretmen eğitim vermektedir. 46 öğrencinin eğitim gördüğü 3 derslikli bir ortaokul bulunmaktadır. Sağlık ocağı mevcut olup; haberleşme abonelidir.

--YUKARI EMİRLER KÖYÜ : Nüfusu 144 kişidir. Köy şehre 15 km'lik stabilize yolla bağlıdır. İçme suyu şebekelidir. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--YUKARI OBRUK KÖYÜ : 246 nüfuslu köy şehre 26 km'lik stabilize yolla bağlıdır. Okulu mevcut olmayıp; haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--YAKUPDERVİŞ KÖYÜ : Nüfusu 246 kişi olan köy, şehre stabilize yolla bağlıdır. 2 derslikli ilkokulda 22 öğrenci eğitim görmektedir. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--YAKUPHASAN KÖYÜ : 260 nüfuslu olan köy şehre 45 km'lik stabilize yolla bağlıdır. Sağlık evi mevcut olup; 1 derslikli ilkokulda 24 öğrenci eğitim görmektedir. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--YUVA KÖYÜ : Nüfusu 191 kişidir. Şehre 53 km'lik stabilize yolla bağlıdır. 1 derslikli ilkokulda, 1 öğretmen 20 öğrenciye eğitim vermektedir. Haberleşme köy acenteliği ile sağlanmaktadır.

--SİRKELİ BUCAĞI : Nüfusu 2039 kişidir. Şehre 27 km'lik asfalt yolla bağlıdır. İçme suyu şebekeli olup, su yetersizdir. 8 derslikli ilkokulda 215 öğrenci eğitim görmektedir. 2 adet lojman bulunmaktadır. Sağlık hizmetlerini yerine getirecek tesis ve personel

mevcuttur. Haberleşme abonelidir.

Şehirde idari binalar genellikle Atatürk caddesi ve hükümet caddesi üzerinde bulunmaktadır. Şehirdeki başlıca idari kurumlar ise; kaymakamlık, Çubuk belediye binası, ilçe Milli Eğitim gençlik ve spor müdürlüğü, Çubuk emniyet amirliği, P.T.T., Tarım orman ve köy işleri bakanlığı Çubuk ilçe müdürlüğü, Çubuk noterliği, Tapu sicil müdürlüğü kadastro şefliği, Ziraat bölge şefliği, Zirai donatım kurumu Çubuk şefliği, Çubuk orman işletme şefliği, özel idare memurluğu, T.E.K., Nüfus müdürlüğü, Çubuk mal müdürlüğü, Çubuk vergi dairesi, Çubuk sağlık grup hastanesi, sağlık grup başkanlığı, Esenboğa devlet hava limanı, Çubuk müftülüğü.

Ayrıca Çubuk şehri içinde T.C. Ziraat Bankası, Halk Bankası, Emlak Kredi Bankası, İş Bankası, Yapı ve Kredi Bankası ve Akbank bulunmaktadır.

5-C - SAĞLIK FONKSİYONU :

Şehirde 1965 yılında yapılmış olan 30 yataklı bir sağlık grup hastanesi bulunmaktadır. Bu hastane 1975 yılında Sağlık Sosyal Yardım Bakanlığınca bir protokol gereği, Çubuk bölgesinde sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi amacı ile oluşturulmuştur. Hastane bu tarihten sonra bölgedeki mevcut sağlık ocakları ile iş birliği yaparak ikinci basamak sağlık hizmeti vermeye başlamıştır. Çubuk sağlık grup hastanesi başhekimliğinden alınan bilgilere göre ;Çubuk Sağlık Grup hastanesinde halen mevcut olan hizmet birimleri şunlardır:

1-Kadın hastalıkları ve doğum bölümü

2-Aile planlaması kliniği

3-Aile planlaması eğitim merkezi

4-Dahiliye bölümü

5-Genel cerrahi bölümü

6-Diş sağlığı

7-Eczane

8-Labaratuvar : Mikrobiyoloji, Biokimya, CBC, Röntgen, EKG.

Çubuk Sağlık Grup hastanesinde acil tedavi hizmetleri, hastane uzman doktorları ve sağlık hekimlerinin işbirliği ile 24 saat sürekli nöbet hizmeti olarak verilmektedir. Hastanede halen çalışmakta olan görevli sayısı şu şekildedir :

Başhekim : 1

Uzman ve pratisyen hekim : 7

Diş hekimi : 3

Hemşire : 19

Yardımcı sağlık personeli : 6

Memur : 10

Yardımcı hizmetli : 40

Toplam : 89 kişi.

Çubuk sağlık grup hastanesinde bir yılda ortalama 10000 poliklinik, 2000 yataklı hasta bakılmakta; 5000 kişiye diş sağlığı, 700 kişiye doğum, 800 ameliyat, 20000 kişiye çeşitli labaratuvar hizmeti verilmektedir. 200 sağlık personeline de hizmet içi eğitim

yapılmaktadır.

Çubuk' ta sağlık hizmetleri 30 sağlık evi, 7 sağlık ocağı, 1 iş sağlığı merkezi, 1 verem savaş dispanseri, 1 sağlık grup hastanesi ve 1 sağlık grup başkanlığı tarafından sürdürülmektedir. Sağlık grup başkanlığı, sağlık müdürlüğü vasıtası ile bakanlığa; halk sağlığı ana bilim dalı vasıtası ile de Hacettepe Üniversitesi rektörlüğüne bağlıdır. Ayrıca bölge Dünya Sağlık Teşkilatı ile de ilişki içindedir. Halen şehirde sağlık grup başkanlığına bağlı olarak çalışan personel dağılımı şu şekildedir :

Hekim : 18

Hemşire : 12

Memur : 15

Diş hekimi : 1

Tıbbi teknolog : 3

Sağlık teknisyeni : 9

Ebe : 38

Şoför : 13

Beslenme uzmanı : 2

Hizmetli : 16

5-D – ŞEHRİN EĞİTİM VE ÖĞRETİM DURUMU:

Şehrin bu günkü Eğitim ve öğretim durumuna baktığımızda 1990 yılı verilerine göre şehir halkının % 85.7 si okuma yazma bilmektedir % 14,3 ü ise okuma yazma bilmemektedir.

Şehirde 1 Lise , 1 sağlık meslek lisesi , 1 Kız teknik ve meslek lisesi , 1 Endüstri meslek ve teknik lisesi , 1 İmam Hatip Lisesi , 6 İlköğretim okulu , 1 Anadolu Lisesi , 1 Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü ve 1 Çıraklık Eğitim Merkezi Müdürlüğü yer almaktadır. Şehre bağlı tüm köylerde İlkokul bulunmaktadır. Devlet İstatistik Enstitüsünden alınana bilgilere göre şehirde ilkokul mezunu olanların toplam nüfusa olan oranları % 45,8 , Orta okul mezunu olanların toplam nüfusa oranları % 8,1 , Lise mezunu olanların toplam nüfusa oranı (lise dengi meslek liseleri ile birlikte) %7 Üniversite mezunu olanların toplam nüfusa olan oranları %2,9 dur. Çubuk şehri Eğitim – Öğretim kurumları açısından Başkent Ankara 'ya olan yakınlığı dolayısıyla avantajlı bir yerde bulunmaktadır. Ancak şehir bu avantajını iyi değerlendirememiştir. Şehirde özellikle Lise ve Üniversite mezunlarının toplam nüfusa göre olan oranları son derece düşüktür. Bunun sebebi şehirde hala tarımsal fonksiyonların yoğun bir şekilde yapılıyor oluşudur.

İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan bilgilere göre İdari etki alanında bulunana kırsal alanda 1996-1997 Eğitim öğretim dönemi içerisinde öğrenci azlığından dolayı kapalı olan okul sayısı 29 dur. Bu köyler Obruk ,Avcıova ,Çaleski , Dağkalfat , Dalyasan, Yukarıevci , Karaağaç , Karaçam , Karaköy, Kızılöz , Kızılheyik mahallesi, Kuyumcu, Kuzuören, Meşeli , Okçular , Peçenek , Saraycık , Sele , Susuz , Yazlıca , Yukarıobruk Aşağı Sarısu, Kösrelik, Yeşilkent , Okçular, Çit ,Yukarı Evci , Yaylak ve Kışlak köyleridir.

1995-1996 Eğitim öğretim dönemi içerisinde Çubuk Anadolu Lisesi Barbaros Orta okulu binası içerisinde 71 öğrenci ve 2 hazırlık sınıfı eğitim ve öğretime başlamıştır. Yine aynı yıl Sirkeli kasabasında eğitilebilir özürlü çocuklar için Eğitim uygulama ve mesleki eğitim merkezi eğitim ve öğretime başlamıştır. Çubuk Lisesi bünyesinde 1995-1996 Eğitim ve öğretim döneminde Yabancı dil ağırlıklı 40 kişilik 1 sınıf oluşturulmuştur.

18 köy ilkokulu taşımalı olarak eğitim ve öğretimine devam etmektedir. Bu köyler:

Dedeler , Deliören , Eğriekin , Gökçedere , İmam Hüseyin , Karadana ,Bodurlar mahallesi , Karaman , Kargın , Mahmutoğlan , Ömercik , Sıhırlıhacı , Tuğla Yukarı Emirler , Abadan , Geldibuldu , Yuva , Sarıkoz , Hacılar Köyleridir.

Çubuk Lisenin Pansiyonunda 75 öğrenci parasız yatılı olarak eğitim görmektedir.

Çubuk Halk eğitim merkezi 1997-1998 Eğitim Öğretim döneminde bazı meslek edindirme kursları açmıştır. Bu kurslar aşağıdaki tabloda görülecektir.

KURSUN ADI	KURS SAYISI	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Giyim	5	----	73	73
Makine-Nakış	5	----	150	150
Kalorifer ateş.	2	43	----	43
El Sanatları	2	----	56	56
Bilgisayar	2	27	27	54

Tablo 11: Çubuk Şehrinde 1997-1998 Eğitim –Öğretim Döneminde Açılan Meslek Edindirme Kursları.

SONUÇ VE ÖNERİLER:

Çubuk şehri İç Anadolu Bölgesinde Başkent Ankara ili içerisinde Çubuk çayının meydana getirdiği ova üzerinde kurulmuştur. Şehir bir ova şehri olmasına rağmen , sırtını Aydos Dağlarına yaslayarak kendisine savunmaya elverişli bir alan meydana getirmiştir.

Şehir verimli bir ovada yer almasının yanında etrafında bulunan yüksekçe kısımlara göre elverişli iklim koşullarına sahip olmasıyla , ulaşım yolları açısından kavşak noktasında yer almasıyla eski çağlardan bu yana sürekli insan yerleşmesine sahne olmuştur.

Şehrin eski yerleşim alanlarında belirgin bir yerleşim planı bulunmamaktadır. Ancak şehrin dar cadde ve sokaklarında Türk – İslam ve Osmanlı kültürü ve şehir planlarının etkileri görülmektedir. Şehrin yeni yerleşim alanlarında ise cadde ve sokakların " Grid Planına" göre yerleştiği görülmektedir.

Şehrin ilk kurulu bulunduğu alanlar günümüze göre daha kuzeyde yer almaktadır. Günümüzde ise şehir Ankara Bulvarının iki yakası boyunca güneye doğru gelişmektedir. Şehrin güneye doğru gelişmesinin nedeni , Bulvarın , Ankara – Çubuk karayoluna bağlanması bu güzergahta Esenboğa havalimanın yer alması , ve sanayi tesislerinin bu yönde yer alıyor olmasıdır.

Şehrin verimli bir ova üzerinde yer alıyor olması , çevresine göre elverişli iklim koşullarına sahip olması ve Çubuk Çayının bulunuyor olması nedeni ile tarım ve hayvancılık şehir için birinci derecede zenginlik kaynağı haline gelmiştir. Tarım alanları Çubuk çayına çok yakın bir alanda yer almaktadır .Günümüzde bile insanlar hala tarım alanlarına gün içinde gidip gelerek tarımsal faaliyetlerini sürdürmektedirler. Çubuk tarım ürünleri ve hayvanların toplandığı dağıtıldığı bir merkezdir.

Çubuk ve çevresi önemli bir hububat üretim alanıdır. Üretilen hububat Çubuk'ta toplanıp şehrin ihtiyacına sunulmakta ve çevredeki illere dağıtımı sağlanmaktadır.

Ayrıca Çubuk çevresinde yer diğer yerleşim birimlerine göre bazı olumlu şartlara sahiptir. Sahip olduğu arazi yapısının uygunluğu , Ulaşımda taşıdığı kavşak noktası olma özelliği Anakara' ya ve Esenboğa hava limanına olan yakınlığı gibi özellikleri ile bir sanayii tesisinin kurulabilmesi için bu önemli özelliklere sahiptir. Bu özellikleri

nedeniyle Çubuk ve çevresinde pek çok sanayi tesisi yer almaktadır. Ancak bu sanayi tesislerinin pek çoğunun hammaddesi dışarıdan karşılanmaktadır. Şehir çevresinde yoğun bir şekilde yapılan bu hububat üretiminin değerlendirileceği fabrikaların kurulması daha rantabl olacaktır. Böylece hem hububat üretimi değerlendirilecek hem sanayi ,hem de ticaret hayatı gelişecektir.

Çevrede üretilen hububatın değerlendirileceği sanayii tesislerinin kurulması şehrin gelişimi için önemlidir. Çubuk çayını kenarında sebze üretimi yapılmaktadır. Şehir ve çevresinde üretilen sebzelerin değerlendirildiği geleneksel bir ticari faaliyet doğmuştur. Turşuculuk .Üretilen turşular , yakında bulunan şehirlere dağıtılmaktadır.

Ayrıca şehirde diğer bir tarımsal faaliyet ise meyvacılıktır. Özellikle dağ köylerinde vişnecilik yoğun bir şekilde yapılmaktadır. Üretilen meyvalar Çubuk Şehrine getirilerek Buradan yakında bulunan illere dağıtılmaktadır. Ancak meyvaların şehirde bir soğuk hava deposu bulunmaması nedeni korunması güç olmaktadır bu nedenle meyvalar üretimin en yoğun olduğu zamanda tüketilmektedir. Şehirde bir soğuk hava deposunu bulunması meyvaların korunması , dağıtımı ve ticareti için yararlı olacaktır.

İklim şartlarının özellikle yağış koşullarını İç Anadolu Bölgesinin genelinden fazla olması nedeni ile otlaklar büyüyebilmiş bu nedenle de hayvancılık gelişmiştir. Üretilen hayvanlar Çubuk'ta her Perşembe günü pazara getirilerek satılmakta ayrıca Çubuk şehrinde bulunan mezbahada düzeli olarak kesimi yapılmaktadır , yurt içine ve yurt dışına satılmaktadır.

Çubuk çevresindeki kırsal sahalardaki hayvancılığı geliştirmek için hayvancılık ürünlerinin değerlendirileceği tesisler açılmalıdır. Örneğin kesilen hayvanların derileri ham olarak İstanbul'a kemikleri ise kemik unu fabrikalarına gönderilmektedir. Bu yan ürünlerin değerlendirileceği tesisler açılması daha rantabl olacaktır. Çubuk şehrinde tarım işletmeleri şehre çok yakın bulunmaktadır. Ve yıllar boyunca miras yolu ile parçalanarak küçük işletmeler haline gelmişlerdir. Küçülen bu tarım işletmelerinden alınan gelirde azaldığı için tarım alanları elden çıkarılarak yerleşmeye açılmaktadır. Tarım işletmeleri yerleşim birimlerinin altında kalmaktadır.

Çubuk şehrinde çok hızlı bir yapılaşma vardır. Şehrin " İmar Planı "1970 yılında 30 000 Nüfusa göre hazırlanmıştır. Ancak 1997 yılı nüfus sayımına göre şehrin nüfusu 34 880

kişidir. Halen var olan şehir planı şehrin ihtiyaçlarına cevap verememektedir. Şehirde artık plan dışında bir yerleşme görülmektedir. Yerleşme alanları tarım alanlarına doğru genişlemektedir. Şehirde en kısa zamanda yeni bir şehir planı hazırlanarak tarım alanlarının yerleşim birimleri tarafından işgalinin önüne geçilmesi gerekmektedir.

Şehrin alt yapı sorunlarının bir kısmı halledilmiş durumdadır. Şehrin içme kullanma suyu sorunun bulunmamaktadır. Ancak şehrin önemli bir kanalizasyon sorunu bulunmaktadır. Şehrin kanalizasyon şebekesi artan nüfusa mesken sayısına cevap verememektedir. Meskenlerin ve ticarethanelerin atıkları Çubuk çayına yönelerek çayın Kirlenmesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olmaktadırlar .Kanalizasyon şebekesinin geliştirilerek çayın bu yolla kirlenmesinin önüne geçmek gerekmektedir. Ayrıca şehirde bir arıtma tesisi bulunmamaktadır Bir arıtma tesisinin kurulması Çubuk çayı üzerindeki kirliliğin azalmasına yardımcı olacaktır.

Şehrin ulaşım sorunu bulunmamaktadır. Şehir Ankara – Esenboğa , Esenboğa –Çubuk Ankara- Çankırı karayollarının kavşağında yer almaktadır. Şehir ,Ankara 'ya asfalt yolla bağlanmaktadır. Ankara ile olan ulaşımında problem yoktur. Ankara ile bağlantısı belediye ve özel halk otobüsleri ile olmaktadır. Bu otobüsler gün içinde 07:00 ile 22:00 arasında 10 dakikalık aralarla sefer yapmaktadırlar. Esenboğa Hava Limanı şehrin 12 km güneyinde yer almaktadır .Buradan her gün Yurt içine ve Yurt dışına seferler yapılmaktadır. Hava Limanın burada yer alması şehrin hem Ankara ile olan bağlantısını arttırmış , hem de \sanayi tesislerinin buraya kurulması üzerinde olumlu etkilerde bulunmuştur.

Çubuk' un şehirler arası ulaşımında sorun bulunmaktadır. Şehirde şehir dışına sefer yapan otobüs firmaları bulunmamaktadır. İnsanlar şehir dışına gidebilmek için önce Akara' ya gitmektedirler. Bu anlamda Çubuk Şehrinin Ankara' ya yakın olması bir dezavantaj olmuştur.

Çubuk karayollarının kavşak noktasında yer alması , Esenboğa Hava Limanına olan yakınlığı , sahip olduğu ulaşım kolaylıkları , arazi yapısının uygunluğu gibi nedenlerle Ankara –Çubuk karayolu üzerinde pek sanayi tesisinin gelişimine sahne olmuştur.

Sanayi tesislerinin sağladıkları iş alanlarıyla şehrin nüfusu ve gelişimi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Ancak sanayi tesislerinin gelişimleri tarım alanlarına doğrudur. Çubuk için çok önemli bir zenginlik kaynağı olan tarım alanları sanayi tesisleri tarafından işgal edilmektedir. Ayrıca sanayi tesislerinin ürettikleri atık maddeler Çubuk Çayına boşalmaktadır ve çay için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Geliştirilmiş kanalizasyon ve arıtma sistemi kurularak Çubuk Çayının kirlilik tehtidi ortadan kaldırılmalıdır.

Çubuk'ta Turizm faaliyetleri gelişmemiştir. Oysa Çubuk çevresine göre sahip bitki örtüsü Çubuk I ve II Barajları , Karagöl ve çevresindeki ormanlık alanları ve Melikşah köyünde yer alan termal suları ile rekreasyon faaliyetlerinin yürütülebileceği Ankara'ya en yakın merkezdir. Ancak Çubuk'ta bu alanların değerlendirilebileceği tesisler bulunmamaktadır. Bu alanların tesislere kavuşturulması turizm faaliyetlerinin daha sistemli olmasına ve Çubuk için yeni bir gelir kaynağının doğmasına neden olacaktır.

Şehrin gelişiminde öncelik tarımsal faaliyetlere verilmelidir. Çünkü Çubuk Ovası verimli toprakları , elverişli iklim şartları , sahip olduğu çayı ile tarım ve hayvancığın önemli bir zenginlik kaynağı haline geldiği bir merkezdir.

Çubuk şehri tarım ürünlerinin toplandığı ve dağıtıldığı bir merkezdir. Bu anlamda şehirde bu ürünlerin toplanması ve dağıtılması sırasında korunmasını sağlayacak tesislerin şehre kazandırılması gerekmektedir. (Soğuk Hava Tesisleri vb...) .Ayrıca yine bu ürünlerin şehirde toplanmasını ve dağıtılmasını daha sistemli sağlayacak kuruluşların kurulması gelirin artmasını da sağlayacaktır.

Çubuk önemli bir hububat , sebze ve meyva merkezidir. Bu ürünlerin değerlendirilebileceği sanayi tesislerinin kurulması hem sanayi , hem de tarım için olumlu olacaktır.

Çubuk' un ulaşımında , arazi yapısında ,ve iş gücünde sahip olduğu olumlu şartları nedeniyle sanayi tesisleri Ankara –Çubuk Karayolu üzerinde hızla gelişmiştir. Sanayi Tesislerinin Çubuk Şehrinin gelişim için olumlu etkileri kaçınılmazdır. Ancak bu tesisler yayılımları ile hem tarım alanları için hem de ürettikleri atık maddeler ile Çubuk Çayı için tehdit oluşturmaktadırlar .Bu sebeplerle Sanayi Tesislerinin altyapısı tamamlanmış bir "Organize Sanayi Bölgesinde" toplanması bir zorunluluktur.

Şehrin gelişim sırasında Turizm fonksiyonu da ihmal edilmemeli , özellikle bu faaliyetler için konaklama tesisleri eksiği giderilmelidir.

BİBLİYOGRAFYA

---Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi. Cilt 1, Sayfa 1: Giriş makalesi.

---Ana Brittanica. Çubuk maddesi.

---Ankara İl Yıllığı. 1976-Ankara.

---Ankara Teknik Ziraat Müdürlüğü 1952Yılı İcraat Raporu. Ankara Civarındaki Suların Cereyanına Dair Mülahazalar . Ankara Üniversitesi 609 / III.

---AVCI Y-KAYAN M – ONAY M. :1984 . Bütün Yönleriyle Yeşil Çubuk - Ankara

---TANOĞLU A. :1966 . Nüfus ve Yerleşme - İstanbul.

---BAHADIROĞLU Y. :1984 Yıldırım Beyazıt -İstanbul.

---Büyük Lorousse . Sözlük ve Ansiklopedisi Sayfa :2799

---CERİT S.:1989 . Türkiye Nüfus Doğurganlık-Ölümlülük. Ankara.

---CUBURİ S.:1944-1945 Çubuk. İstanbul Ünv. Ed. Fk. Yük. Lisans Tezi. No: 1032.(1944-1945).

---1998-Çubuk İlçesi Kaymakamlık Brifing Dosyası. Çubuk.

---Çubuk Meteoroloji İst. 1998 Yılı Verileri.

---1992- Çubuk İlçesi İdari Coğrafyası, Sosyoekonomik Durumu ve Önemli sorunları . Çubuk Kaymakamlığı 1992 - Çubuk .

---1997- Çubuk Esnaf ve Sanatkarlar Odası 1997 yılı verileri. Çubuk.

---1997-Çubuk Sağlık Grup Başkanlığı : Yayınlanmamış istatistik verileri.

---DANIŞMAN Z:1964 Osmanlı İmparatorluğu Tarihi.-İstanbul.

---DEDEOĞLU A:Osmanlılar Albümü. 1981-İstanbul.

---D.İ.E. Verileri: Nüfus sayım sonuçları, Tarımsal veriler.

---DÖNMEZ Y.: 1979 Umumi Klimatoloji ve İklim Çalışmaları.
Sayfa 122-123, 131-133. 1979-İstanbul.

---DUMAN M. Çubuk Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi Öğrenci İşletmeleri
Rehberlik Raporu. 1998-1999.

---ELDEN B.1984. Ank. Ünv. D.T.C.Fk . Yük . Lisans Tezi. No:30768. Çubuk Ovası ve Yakın Çevresinin Fiziki Coğrafya Özellikleri. S:16-17-18 .

---ERDOĞDU Ş. 1965- Ankaram. -Ankara

---EROL O. Türkiye'nin Genç Tektonik ve Jeomorfolojik Gelişimi.

---EVLİYA Ç. 1970 Seyahatname, Cilt 3. İstanbul. Yay:Zuhuri Danışman.
S:124-125-126-127

---GÖNEY S: 1984 .Şehir Coğrafyası I . İstanbul S.75-76 .

---GÖNEY S. Türkiye Ziraatının Coğrafi Esasları I . İstanbul .

---DERVİŞOĞLU A - KIRCALIOĞLU N. - ÖZCEBE H.1991. Hacettepe Ünv. Nüfus Bilim Dergisi. Sayı:13 Ankara.

---İslam Ansiklopedisi. I . Beyazıt Yıldırım maddeleri
Nizam Al- Din Sami/S:295-306

--- İslam Ansiklopedisi Timur Maddeleri.
Saray Al -Din Ali Yazdi S:286-308

---İZBIRAK R. 1992 Coğrafi Terimler Sözlüğü. İstanbul S:119

---KARA K. Tarih II . Önde Yayıncılık .

---MIZRAK H. 1978Ankara İli. Ankara. S:63-64-65.

---1992-Orta Anadolu Bölgesinde Bölgesel Gelişme , Şehirleşme ve Yerleşme Düzeni . İmar İskan Bakanlığı yayını . Ankara Üniversitesi

---ÖZTUNA Y—1997 . Büyük Türkiye Tarihi .İstanbul S:74-75-76.

---ÖZTUNA Y. 1948. Ankara Muharebesi, Beyazıt ile Timur' un ölümü ve Fetret Devri. İstanbul –S:50-55-56

---ÖZTÜRK Y. 1983. Çubuk Sağlık Eğitim ve Araştırma Bölgesi 1977-1983 yılları çalışmalarının değerlendirilmesi. Hacettepe Ünv. Tıp Fak. Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı Yayın No: 85/28-Ankara.

---SALNAME-İ Vilayet .Ankara ili Salnamesi .Sene Hicri :1288 .Miladi.1871.

---TÜMERTEKİN E. - N. ÖZGÜÇ. 1995 Ekonomik Coğrafya İstanbul .

---YAVUZ H. 1986 .Yukarı Çavundur Köyü Tarihçesi .Yöresel Basım S:15-16.

---YILMAZ E: 1986 Çubuk Barajı ve Hüseyin Gazi Arasındaki yerin Fiziki Coğrafyası Ankara Ünv. D.T.C.Fk. Yüksek Lisans Tezi no : 20 S:7-8-11-14-20-23.

ÇUBUK ŞEHRİNDEN GÖRÜNÜM

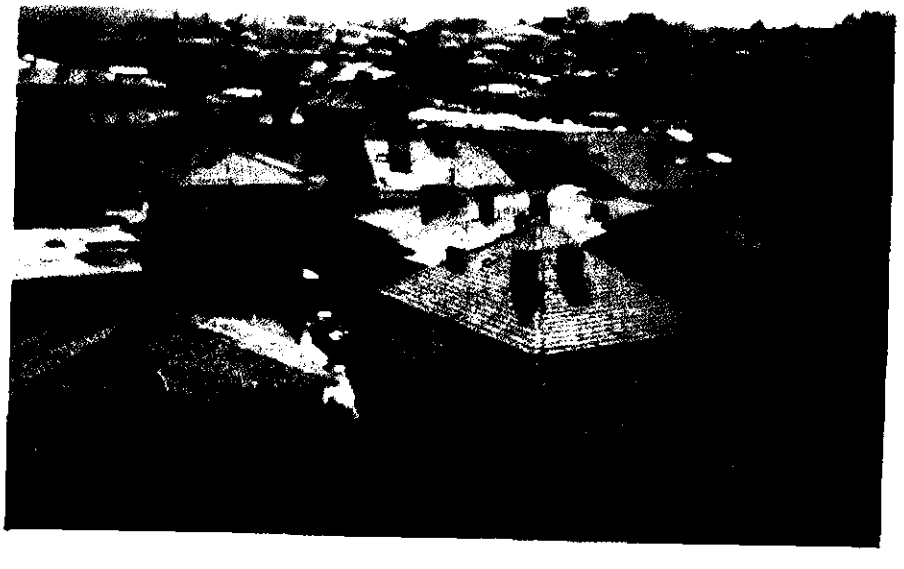

ÇUBUK ŞEHRİNDEN GENEL GÖRÜNÜM

ÇUBUK ŞEHRİNİN GENEL GÖRÜNÜM

ÇUBUK ŞEHRİNDEN GENEL GÖRÜNÜM

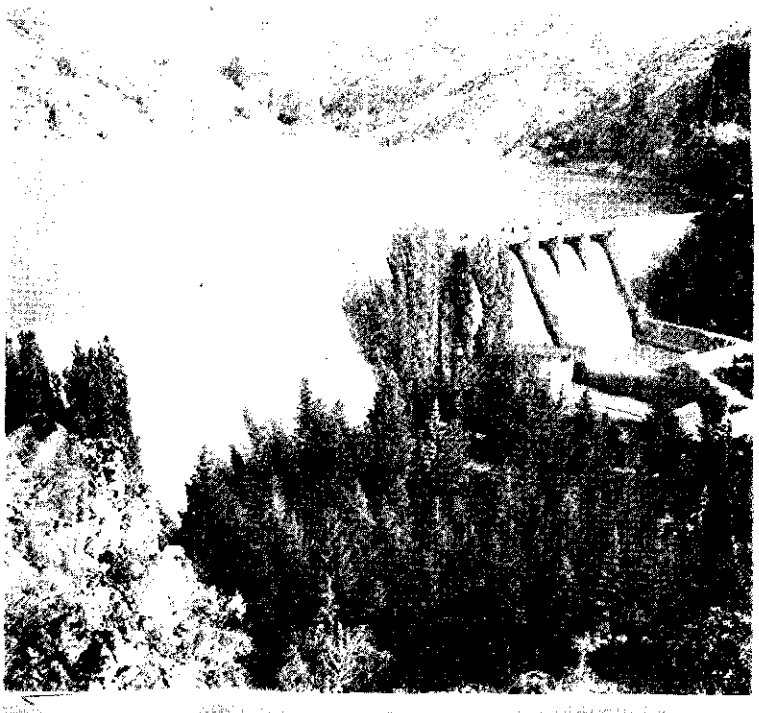

ÇUBUK I BARAJININ
GENEL GÖRÜNÜMÜ

ÇUBUK II BARAJINDAN
GENEL GÖRÜNÜM

ÇUBUK ÇAYI SET ÇALIŞMASI

KARAGÖL VE ÇEVRESİNDEN GÖRÜNÜM

KARAGÖL VE ÇEVRESİNDEN GÖRÜNÜM

ŞEHRİN KUZEYİNDE YER ALAN ORMANLIK SAHALARDAN GÖRÜNÜM